

خواری لَر ائدَن ایش لَر

۱

عیسانینگ گوئیہ گندمکی

۱ عالیجناب تئوفیلوس، من اولکی کتابیمی عیسانینگ واری عمل لری و تعلیم لری باره سینده یازمیشام، ائله اوندا دان کی اوللاری باشلادی ۲ تا او گؤننچاز کی تارئنینگ مُقدّس روحو طریقیندن، اؤزو سجدیکی خواری لَره فرمان لار وئردی و اوندا سورا دا گوئیہ آپاریلدی. ۳ عیسا اؤلوم زجرینی چکندن سورا، اؤزونو خواری لَره ظاهر ائدی و چوخ گواھلیگ لار اینان ثابت ائدی کی دئربلمیش. عیسا قیرخ گون ایچینده اوللارا ظاهر اولیردی و تارئ پادشاه لیکی باره سینده بئللری اینن دانیشیردی. ۴ اوندا کی عیسا بئللری اینن ایدی اوللارا امر ائدی کی اورشلیم شھریندن چیخمیلر، بلکی گوئیہ کی بووا وئردیگی وعدہ نینگ یولونو گؤزله یلر. عیسا بئللرینه دئدی: ”سیز مندن ائشیتدینز؛ ۵ یحیا سو اینان تعمید غسلی وئیریدی، آما نچہ گون چکمز کی سیز داھا تارئنینگ مُقدّس روحو اینان تعمید توتاراینز.“

۶ اوندا کی عیسا اینان خواری لَر بیر بیر دئیرینه بیغلمیشلردی، اوللار عیسادان خبر آلدیلار: «یا رب، ائله بو موقع دیر کی سن پادشاه لیکی تارئ خَلخینه بؤگزینگ؟»

۷ عیسا اوللارا دئدی: «لازم ده ییل کی سیز، او وخت لَر و زامان لاری کی گوئیہ کی بووا اؤز اِقنداری اینان معین ائدمیش بیلینز. ۸ آما اوندا کی تارئنینگ مُقدّس روحو سیزه گلہ، قوت توتاراینز و اورشلیم شھرینده، بوتون یہودیہ ولایتینده، سامره منطقه سینده و دنیا نینگ ائنگ ایراق یئرلرینانچاز منیم شاھد لَریم اولاراینز.» ۹ عیسا بو سؤزلری دئیندن سورا، ائله بئله کی خواری لار باخیرلاردی، گوئیہ آپاریلدی و بیر بولوت عیسا ی اوللارینگ گؤزو دمنیدن پناه

اِئدی. ۱۰ ائله بئله کی عیسا گوئیہ گئدیردی و خواری لار دا گوئیہ گوژ تیکمیشلردی، بیردن ایکی آغ رختلی کیشی اولار یانینا توردولار ۱۱ و دئدیله: «جلیلی کیشی لر، نه ایچی تورموشانز گوئیہ باخیراینز؟ بو عیسا کی سیزینگ یانینان گوئیہ آپاریلدی، ائله اوله یین کی گوئیہ گئتدیگینی گوردینز، گلر.»

مَتَّیاس، یهودا آسخریوط یئرینه سچیلیر

۱۲ اوندان سورا خواری لر زیتون دئییلن داغدان، اورشلیمه بؤکولدولر. زیتون داغی اورشلیمه یاخین ایدی و او یول مُقَدَّس شنبه ایچی قرار وئرلن اندازهدن آرتیق ده ییلدی. ۱۳ اولار شَهره گئده، گئتدیله او بالاخانهیه کی اؤردا قالیرلاردی. او آدم لار بولار ایدیلار: پطرس و یوحنا، یعقوب و آندریاس، فیلیپس و توما، برتولما و متا، حلفای اوغلو یعقوب، وطنپرست شمعون و یعقوب اوغلو یهودا. ۱۴ بولارینگ واریسی، آروادلار اینان، عیسانینگ آناسی مریم این و عیسانینگ کاکالاری اینان، بئلینه اؤز لرینی دُعایا وَقَف ائدیلهردی.

۱۵ او گؤن لرده پطرس، توردو کاکالار آراسینا. او آدم لارینگ سایقوشی یوز ایگیری نفره یاخین ایدی. پطرس بئللرینه دئدی: ۱۶ «کاکالار، مُقَدَّس یازیلیدا یازیلان سؤز یئرینه ائتیشه سی ایدی. ائله او سؤز کی تارینگ مُقَدَّس روحو، داوود پادشاه دیلیندن یهودا باره سینده کی عیسا پی توتان لارینگ یول گؤرسدنی ایدی، ایلری ایلری دئمیشدی. ۱۷ بو سبریه کی او بیزدن ساییلردی و بو خدمته سَهَم واریدی.»

۱۸ یهودا اؤز شریلیکی نینگ پاداشی اینان بیر یئر آلدی و اؤردا باش این دوشدو یئر، بدنی یاریلدی و ایچ آلاتی بوتون یازیا تۆکولدو. ۱۹ اورشلیمده زندلیگ ائدن لرینگ واریسی بو دؤشن تفاقدان خبر اولدولار و او یئر اوستونه اؤز دیل لرینده 'حَقْلَ دَمَا' آدی قویدولار، کی یعنی قان یئری.

۲۰ «مزمورلار کتابیندا یازیلیمیش کی:

«قوئی تا اؤنونگ منزلی خالی قالا

و قوئما هئچ گس اؤردا منزل ائده،»

و یازیلیمیش کی:

«قوئی تا مقامینی بیر آیری گس آله گتیره.»

۲۱ پس او کیشی لرینگ بیری کی، واری او مُدَّته کی رِب عیسا بیزیم آرامیزا گلیردی و گئدیردی، همیشه بیزیم این ایمیش، بیزه قوشولاسی. ۲۲ یعنی ائله اوندان

کی یحیا، عیساؑی تعمید وئردی تا او گؤنانچاز کی عیسا بیزیم یانیمیزدان گؤیه آپاریلدی. بو آدام لارینگ بیر بیزیم اینن عیسانینگ اولومدن دئریلمکی نینگ شاهدی اولاسی.»

۲۳ اولار ایکی آدامینگ آدینی دئدیئر: بیر یوسف کی برسابا چاغیریلدی و اونا یوستوس ده دئیرلردی و او بیر دا متیاس. ۲۴ اولار دُعا ائدیئر و دئدیئر: «یا رَب، سن واری گسینگ اوره کیندن آگاهانگ. سن بیزه گؤرسد کی بو ایکی آدامینگ هانی بیرینی سچمیشینگ ۲۵ تا او خدمتی و او رسول لیگی کی یهودا ویل ائدی و گئندی اؤز یئرینه، عهده یه آلا.» ۲۶ اوندا اولار پؤشک آتدیلا و پؤشک متیاس آدینا دؤشدو و متیاس، او، اون بیر حواری یه قوشولدو.

۲

پنتیکاست گؤنو

۱ پنتیکاست گؤنو ائتیشنده، اوللارینگ واریسی بئلینه بیر یئرده ییغیلمیشلردی. ۲ بیردن بیر سس، بیر گؤجلی یئل سسی لهیین گؤیدن گلدی و او ائوی کی ایچینده اوتورموشلاردی، بوتون دؤلدوردو. ۳ اوندا، اوللار بیر پارا آلولا گؤردولر اوت آلوسی لهیین، کی بیر بیردن آرالاندی و اوللارینگ هر بیرسی اوستونه اوتوردو. ۴ اوللارینگ واریسی تارئنینگ مُقدس روحونان دؤلدولار و مُقدس روح بئللرینه دانیشیق قُدرتی وئردی و اوللار آیری دیل لره دانیشماکا باشلادیلا.

۵ او گؤنلرده، تارئدان قورخان یهودی لار، دنیانینگ واری یئریندن، اورشلیم شهرینده زندلیگ ائدیئرلردی. ۶ بو سس دؤشنده، چوخ آدم ییغیلدیئر و آرید قالدیلار، بو سبریه کی هر بیر ائشیدیدی کی او ایماندارلار اؤنونگ اؤز دیلینه دانیشیرلار. ۷ اوللار مات و آرید قالدیلار و دئدیئر: «بئیه بو دانیشان لارینگ واریسی جلیل لی ده ییل لر؟ ۸ پس نه یین دیر کی هر بیریمیز ائشیدیرک کی اوللار بیز دوغولان یئرینگ دیلینه دانیشیرلار؟ ۹ پارت، ماد و عیلام منطقه لری، بین النهرین، یهودیه، کاپادوکیه و پونتوس و آسیا ۱۰ فیرجیه و پامفیلیه، مصر و لیبی نینگ قیزوانا یاپیشان ناحیه لری و رومدان گن مسافر لر ۱۱ هم یهودی لار، هم ده اوللار کی یهودی اولموشلاردی؛ و ائله بئله ده گرت و عربستان آداملاری- واریمیز ائشیدیرک کی بوللار بیزیم دیلیمیزه تارئنینگ قُدرتی ایش لربنی دئیر لر.» ۱۲ اوللارینگ واریسی مات قالمیشلاردی و حیران بیر بیردن

خبر آلپلاردی کی: «بونونگ معنی سی نہ دیر؟»
 ۱۳ اما بیر پارا آدم دا ریشخند ائده ائده دئییرلردی: «بو آدم لار شراب دان
 مَسْت اولموش لار.»

بَطْرُسِينْگ سُوْزَلَرِي پَنْتِيْكَاسْت گُوْنُوْنْدَه

۱۴ اوندا بَطْرُسْ او اون بیر شاگرد این توردو آیاقی و اوجا سَس اینن خلخه بئله
 دئدی: «ای یهودی لار، ای واری اورشلیمده زندلیگ ائدن لر، بونو بیلینز و منه
 قولاق آسینز گُورونز نه دئییرم! ۱۵ سیز گمان ائدینیز بو آدم لار مَسْت دیرلار،
 آما ده ییلر. بو سَبْرِيه کی ایندی تاژا سَحْر چاغی ساعت دوقوز دیر. ۱۶ بو ائله او
 سُوْز دیر کی یوئیل پیغمبر طَرِیقیندن دئییلیمیش کی:

۱۷ «"تاری دئییر: آخیر کی گُوْنُلْرده

واری بَشْر اوستونه اُوْز روحومو تُوْگْرَم.
 اوغول لارینز و قیزلارینز نَبُوْت ائدرلر،

جاھال لارینز رُوْیا لار

و قَرِي قوجالارینز دا دیش لر گُوْرلر؛

۱۸ و او گُوْنُلْرده،

حَتِي نوکرلریم و کنیزلریم اوستونه،

اُوْز روحومو تُوْگْرَم

و اوللار نَبُوْت ائدرلر.

۱۹ اوخاریدا، گُوْیده عَجیب زادلار

و آشاغیدا، یئر اوستونده نیشانلار گُورسه درم،

قان دان و اوت دان و دومان دان؛

۲۰ زب گلن گُوْنْدَن ایلری، ائله او بویوک و شوکتلی گُوْنْدَن ایلری،

گُوْن قَرْنِگِ لِيْگه

و آی قانا دُوْر.

۲۱ اوندا هر گس کی رَتِيْنگ آدینی چاغیرا، نجات توتار.

۲۲ «ای یهود خلخی، بو سُوْزَلَرِي ائشیدینز: ائله بئله کی سیزینگ اُوْزونگوز
 بیلیرینز، ناصره لی عیسا بیر کیشی ایدی کی تار، قُدْرَتلی ایشلر و عَجیب ایشلر و
 نیشانلار اینان کی اُوْنونگ طَرِیقیندن سیزینگ آراینزدا ائدی، اُوْنونگ حَقْلِیْگینه
 گواھلیگ وئردی. ۲۳ تار اُوْز حَتْمی نقشه سینه گُوره و بونو گُوره دا کی واری

زادی ایلترتدن بیلیر، بو عیساپی تسلیم ائدی و سیز اونو شَریر آدام لار آلی اینن صلیبه چکدینز و اولومه وئردینز. ^{۲۴} تارئ اؤنو اولوم دَرْدَلریندن آزاد ائدی و دئزیتدی، بو سَبریه کی غیر ممکن ایدی کی اولوم عیساپی اؤز چنگی ایچینده ساخلایا بیله. ^{۲۵} ائله اوله یین کی داوود پادشاه، عیسا باره سینده دئیر:

«رَبِّی همیشه گؤزوم دَمینده گؤرموشم،

بو سَبریه کی او منیم صاغ آلیمده تا من تَتَلنمیم.

^{۲۶} بو خاطر ده اؤره کیم شاد دیر و دیلیم شادلیگ ائدیر؛

و بَدنیم ده امید ایچینده مَنزل ائدهر.

^{۲۷} بو سَبریه کی سَن منیم جانیمی اولولر دیاریندا ویل ائدمینگ

و قؤیمانگ کی اؤز سَچدیگینگ ائپریه.

^{۲۸} سن زندلیگ یول لارینی منه بیلدیرمیشینگ؛

سن اؤز حضورونگ اینان منی شادلیگدان دؤلدورارانگ.“

^{۲۹} «کاکالار، اطمینان اینان سیزه دئی بیلیرم کی جَدیمیز داوود پادشاه اولدو و اؤنو تابشیردی لار و مزاری بوگؤنانچاز ائله بوردا بیزیم آرامیزدا دیر. ^{۳۰} آما داوود، بیر پیغمبر ایدی و بیلیردی کی تارئ آند ایچمیش کی بیر نفری داوودونگ اؤز نَسَلیندن اؤنونگ پادشاهلیگی تختینه اوتوردار. ^{۳۱} داوود وَعده وئریلن مَسیحینگ اولومدن دئزلیمکینی ایلری ایلری گؤردو و باره سینده دا دئدی کی، او نه اولولر دیاریندا ترک اولدو نه ده بدنی ائپیردی. ^{۳۲} تارئ بو عیساپی اولومدن دئزیتدی و بیزیم واریمیز بونونگ شاهدلری یک. ^{۳۳} بئله تارئ، عیساپی آپاردی اوخاری تا عیسا اؤنونگ صاغ آلینه اوتورا. گؤیده کی بووا، وَعده وئریلن مُقدَس روحو بئلسینه وئردی و او بو روحو ائله اوله یین کی گؤرورینز و ائشیدیرینز، تۆکمیش. ^{۳۴} چونکی داوود پادشاه گؤیه گندمه دی، آما بونو دئدی کی:

«رَبِّی مَنیم رَبِّیمه دئدی:

’مَنیم صاغ آلیمده اوتور

^{۳۵} او زامانانچاز کی دشمنلرینگ آیاقینگ آلتینا آتام.“

^{۳۶} «پس قؤی تا تارئ خلخی نینگ واریسی بوندان مطمئن اولالار کی، تارئ ائله

بو عیساپی کی سیز صلیبه چکدینز، هم رب، هم ده مَسیح ائدمیش.»

^{۳۷} اوللار بو سؤزو ائشیدنده، اؤره ک لری آلیشدی و پَطْرُسا و باقی خواری لره

دئدیلر: «کاکالار، بیز نه ایش گؤزک؟»

^{۳۸} پَطْرُس بئللرینه دئدی: «توبه ائدینز و آدام باشینا گناه لارینینگ

باغیشلانماکی ایچی عیسا مسیح آدیندا تَعْمید عُسلی توتینز، اوندا تارئینگ مُقَدَّس روحونونگ عَطاسینی آلا راینز. ^{۳۹} بو سَبْریه کی بو وَعده سیزینگ ایچی، اوشاق لارینز ایچی و واری اوللار ایچی دیر کی ایراقددا دیرلار؛ یعنی هَر گس کی بیزیم رِب تاریمیز اُونو اُوزونه ساری چاغیرا.»

^{۴۰} پَطْرُس چوخ آیری سۆزلر اینن گواهلیگ وئردی. او اوللاری تشویق ائدیردی و دئییردی: «اُوزونگوزو بو ناخَلَف نَسَلَدَن قورتارینز.» ^{۴۱} بئله اولدو کی، پَطْرُس سۆزلرینی قبول ائدن آداملار، تَعْمید توتدولار. ائله او گُون اُوج مینگ نفره یاخین اوللارا قوشولدولار.

ایماندارلارینگ یولداش لیگی

^{۴۲} اوللار اُوزلرینی حواری لاردان تَعْلیم توتماکا و ائله بئله دا، بئلینه یولداش لیگ ائدمکه و چۆرهک تیکه لمه یه و دُعا ائدمکه وَقْف ائدیَلر. ^{۴۳} آما واریسی نینگ جانینا قورخو دُوشموشدو و چوخ مُعْجَزَه لَر و نیشانلار حواری لار ظریقیندن اولونیردی. ^{۴۴} عیسیایا ایمان لاری اولان لارینگ واریسی بئلینه ایدی لار و واری زاددا بئلینه شَرِیک ایدی لار. ^{۴۵} اوللار مَلِک لَرینی و مال و منال لارینی ساتیرلاردی و اُنونگ پیلینی هَر گسینگ احتیاجینا گۆره، واری گس آراسیندا داغیدیرلاردی. ^{۴۶} اوللار هر گُون، یکدل مَعْبده ییغیلیرلردی و ائولرینده چۆرهک تیکه لیرلردی و صفا و گۆین خوشلیگ اینان بئلینه خورکی یئیرلردی. ^{۴۷} اوللار تارئپی حَمْد و ثنا ائدیرلردی و واری خلخ یانیندا عزیز ایدی لار؛ رِب ده گۆنده نجات توتان لاری اوللار جمعینه اضا فاه ائدیردی.

۳

بیر آخساق گدانینگ شفاسی

^۱ بیر گُون ظُهردان سورا ساعات اُچده کی دُعا وختی ایدی، پَطْرُس و یوختّا گئدیرلردی مَعْبده. ^۲ ائله او موقعده، نئچه آدام بیر کیشی پی کی اَنادان اولاندان آخساق ایدی گتیریرلردی. اوللار بو آخساق آدامی هر گُون مَعْبدینگ او دروازهی یانینا کی آدی 'قَشَنگ دروازه' ایدی، قؤیورلاردی تا مَعْبد ایچینه گئدن آدام لاردان صدقه آلا. ^۳ اوندا کی او آخساق آدام، پَطْرُس و یوختّایی گۆردو کی سئیرلردی گئدَلر مَعْبد ایچینه، اوللاردان صدقه سئدی. ^۴ پَطْرُس او کیشی یه گۆز تیکدی، یوختّا دا ائله بئله؛ پَطْرُس بئلسینه دئدی: «بیزه باخ.»

۵ او کیشی دا اوللارا باخدی و توقع واری ایدی تا اوللار بئلسینه بیر زاد وئرلر. ۶
 ۶ آما پطرس اونا دئدی: «منده نه نُقره وار نه ده طلا، آما اونو کی واریم سنه
 وئریم! ناصرہلی عیسا مَسیح آدیندا، تور آیاقی و یول گندا!» ۷ اوندا پطرس، او
 کیشی نینگ صاغ آلینی توتدو و بئلسینی اوخاری ائدی. ائله او آن او آخساقینگ
 قیچ لری و توپوق لاری جانا گلدی. ۸ او کیشی یئریندن سیچیردی، آیاقا توردو و
 یول گتدی و اوللار اینان گتدی معبد ایچینه. او یول گتیردی و آتیلیردی و
 تارئپی حمد و ثنا ائدیردی. ۹ واری خلخ گوردولر کی او یول گتیر و تارئپی حمد
 و ثنا ائدیر ۱۰ و تانیدیلار کی بو ائله او آدم دیر کی معبدینگ قشنگ دئییلن
 دروازه سی یانیندا صدقه آلماک ایچی اوتوریردی؛ و بوتون خلخ بو ایشدن کی بو
 کیشی ایچی اولونموشدو مات و حیران قالمیشلاردی.

پطرسینگ تعلیمی معبد ایچینده

۱۱ ائله او موقعده کی او کیشی، پطرس و یوحنا یا پبیشمیشدی و اوللارینگ
 یانی سورا گتیردی، بوتون خلخ چوخ حیرت اینن، بئلینه سلیمان ایوانی
 ایچینده اوللارا ساری قچدیلر. ۱۲ پطرس بونو گوزنده، خلخه دئدی: «ای یهود
 خلخی، نه ایچی بو ایشدن تعجب ائدیرینز؟ نه ایچی بیر رقم گوز تیکمیشینز بیزه
 باخیرینز کی اینگار بیز اوز قوت و دیندارلیگ یمیز اینان بیر ایش گورموشاک تا بو
 کیشی یول گنده بیلہ؟ ۱۳ ابراهیم تارئسی، اسحاق تارئسی و یعقوب تارئسی،
 بووآلاریمیز تارئسی، اوز خادمی عیسیا شوکت وئردی. ائله او عیسا کی سیز
 بئلسینی تسلیم ائدینز و پیلاؤس والی حضوروندا اونو حاشا ائدینز، هرچند کی
 پیلاؤس تصمیم تونموشدو کی عیسیا آزاد ائده. ۱۴ آما سیز اؤنو کی مقدس و
 صالح ایدی، حاشا ائدینز و سئدینز کی بیر آدم اؤلدورنی بئلینز ایچی آزاد ائدلر.
 ۱۵ سیز زندلیگ سرچشمه سینی اؤلدوردونز، ائله او کی تارئ بئلسینی اؤلومدن
 دئرتیدی. بیز بونونگ شاهد لری یک. ۱۶ عیسانینگ آدی، ایمان عیسا آدینا، بو
 کیشی یہ قوت وئریمیش، ائله بو کیشی کی سیز گورورینز و تانیرینز و او ایمان کی
 عیسا طریقیندن دیر، بو کیشی یہ سیزینگ واریزینگ گوزو دمینده تمام و کمال
 صاغ لیگ وئریمیش.

۱۷ «ایندی دا کاکالار، بیلیم کی سیز بیلمزلیگ اوستوندن روآل ائدیرینز، ائله
 اوله یین کی رئیس لرینز ائدیلر. ۱۸ آما تارئ کی مسیحی نینگ زجر چکمکینی
 ایلتردن واری پیغمبر لرینگ دیلیندن دئمیشدی، اوز سوزونو بو طریقدن یئرینه

ائتیشتیردی. ^{۱۹} پس توبه ائدیز و تارئیا ساری دؤنیز تا گناه لارینز آرینا، ^{۲۰} تا تازالانماک گؤنلری، ربینگ حضوروندان ائتیشه و تا تارئ، او وعدہ وئرلن مَسیحی کی ایلرتردن سیزینگ ایچی معین اولموشدو یوللایا. یعنی ائله او عیسا ^{۲۱} کی گؤیده قالاسی تا او زامانانچاز کی واری زاد ائله اوله یین کی تارئ اؤز مُقدّس پیغمبرلری دیلیندن قَدیمدن دئمیش ایدی، گئنه دؤزهله. ^{۲۲} موسای پیغمبر دئدی کی: ”رَب تارئ، کاکالارینز آراسیندان، سیزینگ ایچی بیر منیم له یین پیغمبر یوللایار؛ او هرنه کی بئلیزه دئیر، سیز اونا قولاق آساسینز. ^{۲۳} هر گس کی او پیغمبره قولاق آسمیا، خلخ آراسیندان نابود اولور.“ ^{۲۴} سَموئیل پیغمبر و سَموئیلدان سورا گلن پیغمبرلر دا، واریسی بو گؤنلر باره سینده پیشگولیک ائدمیشلر. ^{۲۵} سیز پیغمبرلر اولادلاری یاینز و او عهدینگ وارث لری کی تارئ جدلرینز اینن باغلا دی. تارئ ابراهیم پیغمبره دئدی: ”دنیا نینگ واری طایفه لری سنینگ نَسلینگ ظریقیندن برکت توتارلار.“ ^{۲۶} اوندا کی تارئ اؤز خادمی عیسانی اؤلومدن دتریتدی اول اؤنو سیزینگ یاینز یوللادی تا سیزینگ هر بیریزی شریلگیزدن دؤندوره و بو طریقدن سیزه برکت وئر.“

۴

پطرس و یوحنا شورا حضوروندا

^۱ پطرس و یوحنا حلی خَلخ اینن دانیشیرلاردی کی مَعبد کاهن لری و مَعبد ناتورلاری نینگ رئیس و صدوقی فرقه سی نینگ عالم لری گلدی لر ^۲ و بو سبریه کی حواری لار خَلخه تَعلم و وئریرلردی و اعلام ائدیرلردی کی عیسا ظریقیندن اولولر دتریلرلر سخت عصبانی ایدیلار. ^۳ پس اوللاری توتدولار و او گؤنونگ صاباسی نانچاز آتدی لار زندانا، بو سبریه کی داها آغشام چاغی ایدی. ^۴ آما او کلامی ائشیدن لرینگ چوخو، ایمان گتیردی لر و ایمان گتیرن کیشی لرینگ سایقوشی بئش مینگ نفره یاخین اولدو.

^۵ او گؤنونگ صاباسی، یهودی لارینگ رئیس لری، شیخ لَر و تورات معلّم لری اورشلیم شَهرینده بیغیلدی لر. ^۶ ائنگ بویوک کاهن حنا، قیافا، یوحنا، اسکندر و ائنگ بویوک کاهن نینگ بوتون اوباسی آدمی بو مجلسده حاضر ایدیلار. ^۷ اوللار پطرس و یوحنا پی گتیردی لر اورتایا و بئللریندن خبر آلدیلار: «سیز هانی قُدرت اینن یا دا نه آد اینان بو ایشی گؤردینز؟»

^۸ اوندا پطرس تارئ نینگ مُقدّس روحوندان دؤلدو و اوللارا دئدی: «ای

خَلخینگ رئیس لری و شیخ لَر،^۹ اگر بوگوون بیز بو خوبلیگ سبرسینه کی بو آخساق کیشی یه ائدمیشک بازخواست اولیراک کی نهیین بو کیشی شفا توموش،^{۱۰} سیزینگ وارینز و یهود خلخینینگ واریمی بونو بیلسین، کی ناصره لی عیسا مسیحینگ آدی اینان بو کیشی سیزینگ قرشینزدا بئله صاغ و سلامت تورموش. ائله او عیسا کی سیز بئلسینی صلیبه چکدینز، ائله او کی تارئ بئلسینی اولومدن دئرتیدی.^{۱۱} بو عیسا ائله او داش دیر کی سیز بئالار د ائدینز، ائله او کی عمارتینگ اصل داشی اولموش.^{۱۲} اوندان آیری هئچ گسده نجات یوخ. بو سبریه کی گوئی آلتیندا آدام لارا بیر آیری آد وئریمیش تا اؤنونگ طریقیندن نجات توتاک.»

^{۱۳} اوندا کی اوللار گوردولر کی پطرس و یوختا نهیین اؤره کی لی دیرلار و بیلدیلر دا کی بیر بی سواد و معمولی آدام لار دیرلار مات قالدیلار. اوللار آنگلادیلار کی پطرس و یوختا عیسا اینان ایمیشلار.^{۱۴} آما بو سبریه کی گوردولر کی او شفا توتان کیشی پطرس و یوختا یانینا تورموش داها اوللار ضدینه هئچ نه دئییه بیلمدیلر.^{۱۵} آما اوندا کی فرمان وئردیلر تا پطرس، یوختا و او شفا توتان کیشی شورا دان چیخلر یازیا، اؤزلری شوهر ائدمکه اوتوردولار.^{۱۶} اوللار دئیرلردی: «بو کیشی لَر اینن نیجه ائده سیک؟ بو سبریه کی بوتون اورشلیم آدام لاری بیلیرلر کی بیر عالم آشکار مُعجزه بوللار طریقیندن اولونموش و بیز دا باشارماک کی بونونگ مُنکری اولاک.^{۱۷} آما تا بوندان آرتیق بو خبر خلخ آراسیندا داغیلمامیش، بو کیشی لَره اخطار وئره سیک کی داها عیسا آدیندا هئچ کس اینن دانیشمایالار.»

^{۱۸} اوندا اوللاری چاغیردیلار و بئللرینه قَدغن ائدیلر کی داها اصلا عیسا آدیندا نه دانیشالار نه ده تعلیم وئرلر.^{۱۹} آما پطرس و یوختا بئله جواب وئریدیلر: «سیزینگ اؤزونگوز حکم ائدینز، تارئ نظرینده هانسی دوز دیر؟ اونا قولاق آسماک یا سیزه قولاق آسماک؟^{۲۰} بو خاطره کی بیز باشارمئیراک کی گوردیگیمیزدن و ائشیددیگیمیزدن دانیشمایاک.»

^{۲۱} شورا آدام لاری پطرس و یوختا پی سخت تَهدید ائدیلر و اوندا بئللرینی ویل ائدیلر. اوللار هئچ یول بولمادیلار تا پطرس و یوختا پی مجازات ائدلر، بو خاطره کی واری خلخ او آخساق کیشی نینگ خوب اولماکی ایچی تارئ پی حمد و ثنا ائدیرلردی،^{۲۲} بو سبریه کی او کیشی کی بو شفا توتماک مُعجزه سی اؤنونگ اوستونه اولموشدو، یاشی قیرخدن آرتیق ایدی.

ایماندارلار پطرس و یوحنا ایچی دُعا ائدیرلر

۲۳ پطرس و یوحنا آزاد اولاندا، گئتدیگر یولداش لاری یانینا و هرنه پی کی باش کاهن لر و شیخ لر بئللرینه دئمیش لردی اوللارا تعریف ائدیگر. ۲۴ ایماندارلار بونو ائشیدنده، واری بئلینه اوجا سس اینن تارئ درگاهینا دُعا ائدیگر و دئدیگر: «یا رب، ای سن کی واری زادا حاکمینگ، ای سن کی گوئی و یئر و دریا و بوتون اوللار ایچینده کی لری دوزه تمیشینگ، ۲۵ سن تارئنینگ مُقدس روحو طریقیندن، بیزیم جَدیمیز داوود دیلیندن کی سنینگ نوکرینگ ایدی، دئدینگ کی:

«نه ایچی ملت لر شورش ائدیگر

و خلخ ویل نقشه چکیرلر؟

۲۶ دنیانینگ پادشاه لاری صف چکیرلر

و رئیس لر بئلینه بیغیلیرلر

رب ضدینه

و اؤنونگ ضدینه کی رب سچمیش.»

۲۷ گرچکدن کی ائله بو شهرده، سنینگ مُقدس خادمینگ عیسا ضدینه کی سن اؤنو سچدینگ، هم هیرودیس حاکم هم ده روملی والی، پنتیوس پیلاؤس، غیری یهودی لار و یهودی لار اینن آل وئردیلر بیر بیر، ۲۸ تا هرنه پی کی سنینگ آلینگ و سنینگ نقشه یینگ مُقدّر ائدمیشدی، یئرینه ائتیشتیرلر. ۲۹ ایندی، یا رب، سن اوللارینگ تَهدیدلرینه باخ و اؤز نوکرلرینگه مَرَحمت ائد تا گئنه دا تمام جرأت اینن سنینگ کلامینگدان دانیشالار ۳۰ و آلینگی شفا وئرمک ایچی اوزات و اؤز مُقدس خادمینگ عیسا آدی طریقیندن، نیشانلار و مُعجزه لر گُورسد.»

۳۱ اوللار دُعاسیندان سورا، او یئر کی اؤردا بیغیلمیشلردی، تیتزدی و اوللارینگ واریسی تارئنینگ مُقدس روحوندان دؤلدولار و تارئ کلامینی جرأت اینن اعلام ائدیرلردی.

ایماندارلار واری زادی اؤز آرالاریندا بهر ائدیرلردی

۳۲ واری ایماندارلار اؤره کدن و جانان بیر ایدیلار و هئچ کس دا دئمیردی کی مالیم اؤزومونگ دیر، بلکی واری زاددا بئلینه شریک ایدیلار. ۳۳ حواری لر چوخ قوت اینن رب عیسانینگ اؤلومدن دئزلیمکینه گواھلیگ وئریلردی و بیر بویوک فیض اوللارینگ واریسی نینگ اوستونده ایدی. ۳۴ اوللار آراسیندا

مُحتاج آدم يوخ ایدی. بو سَبریه کی هَر گسده کی یئر یا دا ائو وار ایدی، اؤنو ساتیردی و ساتدیگی نینگ پیلینی گتیریدی ^{۳۵} خواریلار جلوسینا قۇیوردو تا هَر گسینگ احتیاجینا گۆره داغیلا. ^{۳۶} یوسف دا کی لاوی طایفه سیندن ایدی و قِرسلی ایدی و خواریلر اؤنو بارنابا چاغیریلاردی کی معنی سی تشویق ائدن دیر، ^{۳۷} بیر آکین یئری واری ایدی. او، او یئری ساتدی و پیلینی گتیردی، قۇیدو خواریلار جلوسینا.

۵

حَنانیا و سَفیره

^۱ آما بیر حَنانیا آدلی کیشی، آروادی اینان کی آدی سَفیره ایدی، بیر ملک ساتدیلار. ^۲ حَنانیا او پیلدن بیر مقدارینی اؤزو ایچی ساخلادی و آروادی دا بونو بیلیردی. حَنانیا او پیلینگ فقط قَلنجه سینی گتیردی و قۇیدو خواریلار جلوسینا. ^۳ آما پَطْرُس اونا دئدی: «حَنانیا، نه ایچی شیطان اؤره کینگی بئله دؤلدورموش کی تارئنینگ مُقدّس روحونا یالان دئینگ و یئر پیلینیگ بیر مقدارینی اؤزونگه ساخلاتانگ؟ ^۴ بئیه ساتماکدان ایلری بو یئر اؤزونگکو ده ییلدی؟ بئیه ساتیلاندان سورا ده پیل اؤز اختیارینگدا ده ییلدی؟ نَمنه سنی مجبور ائدی کی بو ایشی گۆزینگ؟ سن انسانا یالان دئمه میشینگ، بلکی تارئیا یالان دئمیشینگ.»

^۵ وختی حَنانیا بو سؤزلری ائشیتدی، دؤشدو و آخیرکی نَفْسینی چَکدی! بو خبری ائشیدن آدم لارینگ واریسی نینگ جانینا بیر بویوک قورخو دؤشدو. ^۶ جاهال لار توردولار گلدیلر، حَنانیایی دولادیلار، آپاردیلار یازیا و بئلسینی تورپاقا تاپشیردیلار.

^۷ تقریباً اؤچ ساعات اوندان سورا، حَنانیانینگ آروادی، کی خبر یوخوا ایدی نیجه اولموش، گلدی اؤرا. ^۸ پَطْرُس آرواد دان خبر آلدی: «منه دئی گۆزم سیز یئری ائله بو قیمتته ساتدینز؟» سَفیره دئدی: «بئله، ائله بو قیمتته.» ^۹ آما پَطْرُس آروادا دئدی: «نه ایچی آل وئرمیشینز بیر بیره تارئینگ روحونو امتحان ائدینز؟ باخ، اوللار کی آرینگ تورپاقا تاپشیرمیشلار قاپیدا دیرلار و سنی ده آپارارلار.»

^{۱۰} ائله او آن، سَفیره ده پَطْرُس قیچی دَمینده دؤشدو و آخیرکی نَفْسینی چَکدی. جاهال لار ایچری گلنده، گۆردولر کی آرواد دا اؤلموش. پس سَفیره یی آپاردیلار یازیا و آری یانیندا بئلسینی تاپشیردیلار. ^{۱۱} بوتون کلیسا آدم لاری و بو

زادلاری ائشیدن آداملارینگ واریسی نینگ جانینا بیر بویوک قورخو دۇشودو.

چوخ نیشانالار و مُعجزه لر اولونیر

^{۱۲} چوخ نیشانالار و مُعجزه لر حواری لر آلی اینن خلخ آراسیندا اولونیردی. ایماندارلارینگ واریسی، بیرلیکده سُلیمان ایوانیندا ییغیلیرلردی. ^{۱۳} خلخینگ باقیسی جرأت ائدمئیرلردی حواری لارا قوشولالار، آما اوللارا چوخ حُرمت ائدیرلردی. ^{۱۴} همیشه کیندن آرتیق آدام، هم کیشی هم آرواد ایمان گتیریرلردی و ربه قوشولیرلردی. ^{۱۵} ائله کی اوللار حتی مریض لری گتیریرلردی کوجه لره و اوللاری تخت لر و دُشک لر اوستونه قۇپیرلاردی تا پطرس اوردان گچنده، بلکم کؤلگه سی اوللارینگ بیر پاراسی اوستونه دۇشه تا شفا توتالار. ^{۱۶} ائله بئله دا خلخ اورشلیم دئییرنده کی شهلردن گلیرلردی و مریض لری و اوللاری کی شرییر روحلارا گرفتار ایدیلار گتیریرلردی و اوللارینگ واریسی شفا توتیرلردی.

حواری لار زندانا دۇشیرلار

^{۱۷} آما ائنگ بویوک کاهن و بوتون یانینداکی لار کی صدوقی فرقه سی نینگ عالم لریندن ایدیلر، حَسودلیگدان ^{۱۸} حواری لری توتدولار و بئللرینی آتدیلار او زندانا کی واری رَقم زندانی اوردان ایدی. ^{۱۹} آما گئجه رَینگ بیر فرشته سی زندان درلرینی آچدی و اوللاری گتیردی یازیا و دئدی: ^{۲۰} «گئدینز و تورینز مَعبد ایچینه و اوردان خلخه بو زندلیگینگ بوتون پیغامینی دئیینز.» ^{۲۱} حواری لر بونو ائشیدنده سحر ناما چاغی مَعبد گئدی لر و تعلیم وئرمکه باشلادیلار.

اوندا کی ائنگ بویوک کاهن و یانینداکی لار گلدی لر، شورا آداملارینی و یهود خلخی نینگ واری شیخ لرینی چاغیردی لر و آدام یوللادی لر زندانا تا حواری لاری گتیر لر. ^{۲۲} آما اوندان کی مأمورلار ائتیشدی لر زندانا، حواری لاری بولمادی لر. پس بؤکولدولر و خبر وئردیلر کی: ^{۲۳} «زندانینگ درلری بئله خوب قُفل ایدی و ناتورلار ده درلر دَمینده تورموشلاردی. آما درلری آچاندا، هئچ کسی زندان ایچینده بولمادیک.» ^{۲۴} مَعبد ناتورلاری نینگ رئیس ی و باش کاهن لر بو گپ لری ائشیدنده، حواری لاردان آرید قالدی لر و فکره گئدی لر کی بو ایشینگ آخیر عاقبتی نه یین اولور؟

^{۲۵} بیر آدام گلدی و بئللرینه دئدی: «باخینز! او کیشی لر کی بئللرینی آتمیشدینز زندانا، تورموشلار مَعبد ایچینه و خلخه تعلیم وئیر لر.» ^{۲۶} اوندان مَعبد ناتورلاری نینگ رئیس ی مأمورلار اینان بئلینه گئدی لر و حواری لاری گتیردی لر، آما

نه گؤجكى، بو سبهره كى قورخىرلاردى خلىخ بئللرېنى سَنگسار ائدغر. ^{۲۷} حواری لاری گتیردیگر شورا حضورونا. ائنگ بویوک كاهن اوللاری بازخواست ائدی و دئدی: ^{۲۸} «بیز سیزه سخت قَدغَن ائدیك كى داها بو آددا تَعْلیم وئرمیه ییز، آما گننه ده سیز اورشلیمی اؤز تَعْلیم لَرینیز اینن دؤلدورموشاییز و سئیرینیز كى او آدامینگ قانینی آتاینز بیزیم بوینوموزا.»

^{۲۹} آما پطرس و باقی حواری لَر جواب وئردیلر: «بیز تارئ دان اطاعت ائدهسیك نه آدام لاردان. ^{۳۰} جدلریمیز تارئ سی، عیساپی اؤلورَدَن دئرتیدی، ائله او عیسا كى سیز بئلسینی صلیبه چكدینز و اؤلدوردونز. ^{۳۱} تارئ، عیساپی آپاردی اوخاری و اؤز صاغ آینه قؤیدو و بئلسینی سرور و نجات وئرن ائدی تا اؤز خَلخینه توبه و گناهلاردان باغیشلانماك فُرصتی وئره. ^{۳۲} و بیز بو زادلارینگ شاهدلری یك، ائله اوله یین كى تارئ نینگ مُقدّس روحو ده شاهد دیر. ائله او مُقدّس روح كى تارئ اؤنو اوللارا كى بئلسینَدَن اطاعت ائدیگر وئرمیش.»

^{۳۳} شورا آدام لاری بو سؤز لری ائشیدَنده، عصبانی اولدولار و سئدیگر حواری لری اؤلدورگر. ^{۳۴} آما شورادا بیر گاملائیل آدی كیشی وار ایدی كى فریسی فرقه سینَدَن ایدی. او شریعت معلمی ایدی و واری خلیخ دا بئلسینه چوخ حُرمت ائدیگر دی. گاملائیل توردو آیاقی و آمر ائدی تا حواری لری اؤردان چیخارتالار و بیر آز یازیدا ساخلایالار. ^{۳۵} اوندا اؤردا كى آدام لارا دئدی: «یهود خلیخ، دقت ائدینز كى سئیرینیز بو آدام لار اینان نه ایش گؤرینز. ^{۳۶} بو سبهره كى بیر مُدت بوندان ایگری، بیر تئوداس آدی كیشی توردو آیاقی و اِدعا ائدیردی كى بیر بویوک آدام دیر و دؤرد یوز نفره یاخین قوشولموشلار اونا. آما او آدام اؤلومه گئتدی و واری اوللار دا كى اونا قوشولموشلاردی، نیست و نابود اولدولار. ^{۳۷} اوندان سورا، جلیل لی یهودا آدام لار سایقوشونونگ موقع سیندا توردو آیاقی و خَلخینگ بیر پاراسینی اؤزونه قوشدو. آما او دا آرادان گئتدی و واری اوللار كى اونا قوشولموشلاردی، داغیلدیلار. ^{۳۸} پس ایندی بو مسئله باره سینده سیزه دئییرم كى بو آدام لاردان آل چكینز و اوللاری اؤز حال لارینا قؤینز. بو سبهره كى اگر بو قصد و عمل بَشردن اول، بو ایشینگ آخیری هئچ یئره ائتیشمز. ^{۳۹} آما اگر تارئ دان اول، باشارماییز اوللاری آرادان آپارینز. بئله سیز تارئ اینن ضدّ ائدیرینز.» پس اوللار گاملائیل نصیحتینه قولاق آسدیلار

^{۴۰} و حواری لاری چاغیردیلار ایچری. اوللارا شلاق ووردولار و بئللرینه قَدغَن ائدیگر كى داها عیسا آدیندا دانیشمایالار. اوندان دا بئللرېنى ویل ائدیگر تا گئدگر.

٤١ حواری لَر شورا مجلسیندن چیخدیلر یازیا و خوشحال ایدیلا کی بو لیاقت اوللارینگ نصیبی اولموش کی عیسا آدی خاطرینه بئللرینه اِهانت اولونا. ٤٢ اوللار گؤنده مَعبدده و ائودن ائوه تعلیم وئیرلردی و اعلام ائدیئلردی کی وَّعه وئریلن مَسیح ائله او عیسا دیر و هئج زامان بو ایشدن آل چکمدیلر.

٦

یئئدی نفر خدمت ایچی سَچیلیر

١ ائله بو گؤنلرده کی شاگردلرینگ سایقوشی چوخ اولیردی، او یهودی لار کی دیل لری یونانلی ایدی، او یهودی لاردان کی اؤز اصل دیل لرینه کی عبرانلی ایدی دانیشیرلاردی، گلی لیگ ائدیئر. بو سَبریه کی او خورکیده کی گؤنده اوللارینگ دول آروادلارینا وئریله سی ایدی دقت اولونمئیردی. ٢ او اون ایکی حواری، شاگردلرینگ واریسینی چاغیردیلا و دئدیئر: «بو دؤز ده ییل کی بیز خَلخه خورکی وئرمک سَبرسینه، تارئ کلامینی تعلیم وئرمکدن آل چکک. ٣ پس کاکالار، اؤز آرایزندان یئئدی آدم کی خلخ اوللاردان خوب دئیرلر و مُقدّس روحدان و حکمتدن دؤلو دیرلار سَچینز تا بو وظیفه یی اوللار تاپشیراک. ٤ آما بیز اؤزوموزو دُعا یا و تارئ کلامی نینگ خدمتینه وَّقف ائده رک.» ٥ اؤردا ییغیلن لرینگ واریسی بو گپی بگندیلر. اوللار استیفانی کی ایمان دان و تارئ نینگ مُقدّس روحندان دؤلو ایدی سَچدیئر. ائله بئله دا فیلیپسی، پُروخوروسی، نیکانوری، تیمونی، پرمیناسی و نیکولائوسی کی آنطاکیه شَهری نینگ آدمی ایدی و ایلرتر یهود دینینه دؤنموشدو. ٦ بو آدم لاری گتیردیئر حواری لار یانینا و حواری لار دا بئللری ایچی دُعا ائدیئر و اوللار اوستونه آل قؤیدولار و اوللاری بو وظیفه ایچی مَعین ائدیئر.

٧ و بئله تارئ کلامی داغیلیردی و شاگردلر سایقوشی اورشلیم شَهری نده چوخ چوخالیردی و کاهن لرینگ چوخو دا عیسیا ایمان گتیردیئر و بو ایمان دان فرمان آپاریرلاردی.

استیفان توتولماگی

٨ استیفان، فیضدن و قوتدن دؤلو ایدی و خلخ آراسیندا چوخ بویوک نیشانلار و مُعجزه لَر ائدییردی. ٩ نچه نفر بیر عبادتگاه دان کی 'آزاد اولان لار عبادتگاهینا' معروف ایدی استیفان ضدینه توردولار آیاقی و اؤنونگ اینان

بحث و جدل ائدیَلر. اوللارینگ آراسیندا قیروان و اسکندریه و کیلیکیه و آسیا یهودی لاریندان دا وار ایدیَلار. ^{۱۰} آما اوللار باشارمئیرلاردی او حکمت و مُقدّس روح جلوسیندا کی استیفان اؤنونگ ظریقیندن دانیشیردی تورا بیللر. ^{۱۱} اوندا اوللار بی سس نئجه آدام بولدولار تا دئیَلر کی: «بیز ائشیتیمیشک کی استیفان، موسای پیغمبره و تارئی یا کفر دئییردی.»

^{۱۲} اوللار، خلخی و شیخ لری و تورات معلّم لرینی تحریک ائدیَلر و تۆکولدولر استیفان باشینا بئلسینی توندولار و آپاردیلار شورا حضورنا. ^{۱۳} نئجه یالانچی شاهد دا بولدولار گتیردیَلر کی دئییرلردی: «بو آدام، بو مُقدّس یئرینگ و شریعتینگ ضدینه دانیشماکدان آل گۆتورمئیر. ^{۱۴} بو سبریه کی بیزیم اؤزوموز ائشیتدیک کی دئییردی، ناصره لی عیسا بورای یومورار و او رسم لری کی موسا بیزه تاپشیرمیش ده بیشر.» ^{۱۵} شورادا اوتوران لارینگ واریسی استیفانا گۆز تیکدیَلر و گۆردولر کی ایزی بیر فرشته ایزی له یین دیر.

۷

استیفان گپ لری یهود شوراسی نینگ حضوروندا

^۱ ائنگ بویوک کاهن استیفان دان خبر آلدی: «بو گپ لر گرچک دیر؟»
^۲ استیفان دئدی: «کاکالار، بووآلار، منیم گپ لریمی ائشیتینیز! اوندا کی بیزیم جدیمیز ابراهیم پیغمبر بین النهرین منطقه سینده زندلیگ ائدیردی شوکتلی تارئ بئلسینه ظاهر اولدو، بوندان ایلری کی ابراهیم حران شهرینه کۆچه. ^۳ تارئ ابراهیم دئدی: ”اؤز تورپاقینگدان و اؤز قوحومو خویش لرینگ آراسیندان یازیا چیخ و او یئرہ کی سنہ گۆرسده رم گئد.“ ^۴ پس ابراهیم گلدانلی لر تورپاقیندان چیخدی و حراندا منزل ائدی. بووآسی نینگ اؤلّمکیندن سورا، تارئ ابراهیمی اؤردان بو سرزمینه کی ایندی سیز زندلیگ ائدیرینیز یوللادی. ^۵ با بو حال، تارئ بوردا ابراهیم هئج میراث وئرمه دی، حتّی بیر قریش یئر؛ آما وعدہ وئردی کی ابراهیمی و ابراهیمدان سورا گلن نسلینی ائده بو ملکینگ آیه سی. هرچند کی اوندا حلی ابراهیمدا اولاد یوخ ایدی. ^۶ تارئ ابراهیم دئدی کی اؤنونگ نسلنی اؤزگه لر تورپاقیندا، غربتده زندلیگ ائده رلر و اوللار دؤرد یوز ایل ابراهیم نسلینی اؤز لرینه غلام ائده رلر و بئللرینه ظلم ائده رلر. ^۷ و تارئ بونو دا دئدی: ”آما من او ملّتی کی سنینگ نسلینگ بئللرینه خدمت ائدیرلر مجازات ائده رم و اوندان سورا، سنینگ نسلینگ اؤردان چیخرلر و منی بو یئرده پرست ائده رلر.“

^۸ تارئ ابراهيم سُنّت ائدمک عهدينى وئردى. پس ابراهيمينگ بير اوغول گيرينه گلدى كى آدى اسحاق ايدى و ابراهيم سگزينجى گونده اسحاق سُنّت ائدى. اسحاقينگ دا بير اوغول گيرينه گلدى كى آدى يعقوب ايدى و يعقوب دا بيزيم اون ايكي جَدِّيميز آيهسى اولدو.

^۹ «و جَدِّريميز، بَخيل ليگدن يوسفو مصره ساتدیلار؛ آما تارئ يوسف اينان ايدى ^{۱۰} و اؤنو وارى مُصِيبَت لريندن قورتاردى. تارئ يوسفه حِكْمَت وئردى و فرعون گؤزونده بئلسيني عزيز ائدى، ائله كى فرعون يوسفو مصرينگ و بوتون اؤز اوباسى نينگ حاكمى ائدى. ^{۱۱} اوندا بوتون مصر سرزمينينده و گنغان تورپاقيندا قحطلوق و بير بويوك مُصِيبَت دؤشُدو و بيزيم جَدِّريميز خوركى بولا بيلمئيرلردى. ^{۱۲} آما يعقوب اوندا كى ائشيتدى كى مصرده غلّه بولونير جَدِّريميزى اولكى سَفَر لرينده يوللادى اؤرا. ^{۱۳} ايکينجى سَفَرده، يوسف اؤزونو كاكلاريندا تانيتديردي و فرعون يوسف اوباسى اينان آشنا اولدو. ^{۱۴} يوسف اؤز بوواسى يعقوب و بوتون اوباسى آدامينا خبر يوللادى و سئدى تا گلر. اوللارينگ وارىسى بئلينه يئدميش بئش نفر ايديلر. ^{۱۵} يعقوب ده كؤچدو مصره و ائله اؤردا اؤلدو. هم يعقوب هم دا جَدِّريميز؛ ^{۱۶} آما اوللارينگ جنازه لرينى گتيرديلر گئرى شِكيم شَهرينه و قؤيدولار او مقبره كى ابراهيم شِكيمده حَمور اوغول لاريندا بير مقدار نُقره وئرميشدى و او يئرى آلميشدى.

^{۱۷} «آما ائله بئله كى تارئ ابراهيمه وئردىگى وَعْدَه نينگ وختى ياخين اوليردى، بيزيم خلخيميزينگ سايقوشى ده مصرده چوخ چوخاليردى، ^{۱۸} اوندايانچاز كى مصرده بير آيرى پادشاه گلدى ايش اوستونه كى يوسفو تانيمئيردى. ^{۱۹} او پادشاه بيزيم خلخيميز اينن حيله اينن رووال ائدى و بيزيم جَدِّريميزه چوخ ظلم ائدى و اوللارى مجبور ائدى تا اؤز تازا آنادان اولان اوشاق لارينى يازيدا ويل ائدر تا دئرى قالميالار. ^{۲۰} ائله بو موقع ايدى كى موسا آنادان اولدو. او، تارئ گؤزونده قَشَنگ ايدى. موسا اؤچ آى بوواسى ائوينده بويوك اولدو. ^{۲۱} موسايى يازيدا ويل ائندن سورا فرعونونگ قيزى او اوشاقى اؤز اولادليگينا قبول ائدى و بئلسيني اؤز اوشاقى لهين بويوك ائدى. ^{۲۲} بئله موسا مصرلى لرينگ وارى حِكْمَت لرينى اؤرگندى. او دانيشماكيندا و روواليندا بير قُدرتلى آدام اولدو.

^{۲۳} «اوندا كى موسا قيرخ ياشيندا ايدى، اؤره كينه دؤشُدو كى اؤز كاكلارى، يعنى يعقوب نسلينينگ گؤرمكينه گئده گؤره كى وضع لرى نه بين دير. ^{۲۴} اؤردا گؤردو كى بير مصرلى اوللارينگ بيرسینه ظلم ائدير. موسا او مظلوما پُشت چيخدى و

او مصرلی نینگ اؤلدورمکی اینن او مظلومینگ انتقامینی آلدی. ^{۲۵} موسا گمان ائدیردی کی کاکالاری آنگلایالار کی تارئ سئر اؤنونگ آلی اینن بئللرینی نجات وئره، آما اوللار آنگللامادیلار. ^{۲۶} او گؤنونگ صاباسی، موسا ایکی نفری گؤردو کی بیر بیر اینن جر ائدیرلردی و سئدی کی اوللاری صلح وئره، بئللرینه دئدی: ”کیشی لر، سیز کاکایینز. نه ایچی بیر بیره ظلم ائدیرینز؟“ ^{۲۷} آما او آدام کی اؤز قونشوسینا ظلم ائدیردی موسای ایتیلهدی و بئلسینه دئدی: ”کیم سنی بیزه رئیس و حکم ائدی؟“ ^{۲۸} سئیرینگ ائله اولهیین کی دؤنن او مصرلی پی اؤلدوردونگ، منی دا اؤلدورینگ؟“ ^{۲۹} موسا بو گپی ائشیدنده قچدی و مدیان دیاریندا غربته یئر توتدو. اؤردا موسانینگ ایکی اوغول گیرینه گلدی.

^{۳۰} «قیرخ ایل گچدی. بیر گؤن بیاباندا سینا داغی نینگ یاخینینده، بیر فرشته آلیشیق بوتانینگ آلسیندا موسایا ظاهر اولدو. ^{۳۱} اوندا کی موسا بونو گؤردو، بو گؤردوگوندن تعجب ائدی و ائله بئله کی یاخین اولدو تا باخا، زئینگ سسی گلدی کی دئدی: ^{۳۲} ”من سنینگ جدلرینگ تارسی یام. ابراهیم و اسحاق و یعقوب تارسی.“ موسا تیرتمگه دؤشدو و جرأت ائدمهدی باخا.

^{۳۳} اوندا رب بئلسینه دئدی: ”گلش لرینگ قیچینگدن چیخارت، بو سبریه کی بو توردوگینگ یئر، بیر مقدس یئر دیر. ^{۳۴} آلبت کی من خلخیمینگ مُصیبینی کی مصرده دیرلر گؤرموشم و اوللارینگ نالیخلاماکینی ائشیتیمیشم و گلمیشم آشاغی تا اوللاری قورتارام. ایندی سن گل تا بئلینگی یوللایام مصره.“

^{۳۵} «بو موسای کی بیزیم خلخیمیز اؤنور د ائدی لر و بئلسینه دئدی لر: ”کیم سنی بیزه رئیس و حکم ائدی؟“ تارئ ائله بو کیشی پی او فرشته آلی طریقیندن کی آلیشیق بوتّا دا اونا ظاهر اولدو، هم رئیس هم دا قورتاران ائدی و یوللادی. ^{۳۶} بو کیشی اوللاری مصردن گتیردی یازیا و قیرخ ایل مصرده و قیرمیزی دریادا و بیاباندا نیشانلار و مُعجزه لر ائدی. ^{۳۷} ائله بو موسا ایدی کی یعقوب نسلینه دئدی: ”کاکالارینز آراسیندان، تارئ بیر منیم لهیین پیغمبر بئلینز ایچی یوللایار.“ ^{۳۸} بو ائله او موسا ایدی کی بیاباندا خلخ آراسیندا ایدی، او فرشته اینن کی سینا داغیندا اؤنونگ اینن دانیشدی و ائله بئله دا بیزیم جدلریمیز اینن؛ موسا زندلیگ وئرن کلامی آلدی تا اؤنو وئره بیزه. ^{۳۹} بیزیم جدلریمیز سئمه دیر کی اوندان اطاعت ائدلر، بلکی اؤنو رد ائدی لر و اؤره ک لرینده دؤندولر مصره. ^{۴۰} اوللار هارونا دئدی لر: ”بیزیم ایچی بُتلار دؤزهت تا بیزیم تارئ لاریمیز اوللار و بیزدن ایلری گئدلر. بو سبریه کی بیلیمیزک نه گلمیش بو موسا باشینا کی بیزی

مِصْرَدَن گتیردی یازیا! ^{۴۱} ائله او گؤنلرده ایدی کی بیر بُت، کوسالا شکلینه دؤرتدیگر و او بُتا قوربانلوق تقدیم ائدیگر و اؤز آل لری اینن دؤزه تدیگی بُت ایچی خوشحال لیگ ائدیگرلردی. ^{۴۲} آما تارئ اوللاردان اؤز بوکدو و بئللرینی ویل ائدی تا گؤی اولدوزلارینی پرست ائدگر؛ ائله اوله یین کی پیغمبرلر کتابیندا یازیلیمیش کی:

«ای یعقوب نَسلی، او قیرخ ایله کی بیاباندا ایدینز،

او حیوان لاری کی اؤلدوردونز و قوربانلوق ائدینز، منه تقدیم ائدینز؟ ^{۴۳} سیز مُلوک بُتی نینگ چادرینی و اؤز تارئینز رفان اولدوزینی اؤزونگوز اینن ایکله دینز آپاردینز،

او بُت لار کی دؤرتدینز تا بئللرینی پرست ائدینز.

من ده سیزی بابلینگ او تئیینه آسیرلیگه یوللایارام.»

^{۴۴} «بیزیم جدلریمیز گواهلینگ چادرینی بیاباندا وارلاری ایدی، او چادر کی موسا اؤنو تارئ فرمانینا، گوردوگو نمونه اوستوندن دؤرتدی. ^{۴۵} اوندا کی جدلریمیز، یوشع اینن گنغان تورپاقینی او ملّت لردن کی تارئ بیزیم جدلریمیز گوزو دمینده بئللرینی چیخارتدی یازیا، گئری آلدیلار، گواهلینگ چادرینی اؤز لری اینن گتیردیگر. او چادر داوود پادشاه زامانی نانچاز اؤردا ایدی. ^{۴۶} داوود تارئ گوزونده لطف بولدو و خواهش ائدی تا یعقوب تارئ سی ایچی بیر منزل آماده ائده. ^{۴۷} آما سلیمان پادشاه ایدی کی تارئ ایچی بیر ائو دؤزه تدی. ^{۴۸} هرچند کی او مُتعال تارئ او ائولرده کی بشر آلی اینن دؤزلیمیش منزل ائدمئیر، ائله اوله یین کی اشعیای پیغمبر دئیر کی:

^{۴۹} «گؤی منیم پادشاه لیگیم تختی دیر و یئر آیاقیم آلتی نینگ گرسی سی دیر! نه رقم ائو منه دؤزه تئینز؟ رب دئیر.

و هارا دیر او یئر کی من اؤردا استراحت ائده سیم؟

^{۵۰} بئیه بوللارینگ وارسینی منیم آلیم دؤزه تممیش؟»

^{۵۱} «ای بوینو یوغون خلخ، ای سیز کی اؤره ک لریز و قولاق لاریز سئت اولماموش! سیز همیشه تارئ نینگ مُقدّس روحو ضدینه توریراینز. سیز دا ائله جدلرینز گوردوگو ایشی گورورینز. ^{۵۲} پیغمبرلرینگ هانی بیر سیزینگ جدلرینز آلیندن جور و جفا چکمه میش؟ اوللار حتّی او پیغمبرلری کی ایلرتدن او صالح گلکمکینی اعلام ائدمیشلردی، اؤلدوردولر؛ ائله او کی ایندی سیز بئلسینی آله وئرمیشینز و اؤلدورموشاینز. ^{۵۳} ائله سیزلر کی فرشته لر ظریقیندن وئریلن

شَّرِيعَتِي، آلدينز و اوندان اطاعت ائدمه ديتز.»

استيفانى سَنگسار ائديرلر

^{٥٤} شورا آداملارى بو سؤزلرى ائشيدنده، چوخ عصبانى اولدولار و خشمَدَن ديش لرينى سيخيرلردى بير بيره. ^{٥٥} آما استيفان كى تارى نينگ مُقدّس روحوندان دؤلو ايدى گؤيه گؤز تيكدى و تارى شوكتينى گؤردو و عيسايى دا گؤردو كى تارى نينگ صاغ آلينده تورموش. ^{٥٦} استيفان دئدى: «باخينز! گؤرورم كى گؤى لر آچيلميشلار و انسان اوغلو تارى نينگ صاغ آلينده تورموش.»

^{٥٧} آما اوللار اوجادان بغيرديلر و اؤز قولاق لاريني توتدولار و وارى بئلينه تۆكولدولر استيفان باشينا. ^{٥٨} اوندا اؤنو سئريده سئريده شَهردن آپارديلار يازيا و بئلسيني سَنگسار ائديلر. شاهدلر اؤز قبالاريني بير سوئس آدى جاھال كيشى نينگ قيچ لرى دمينه قويدولار.

^{٥٩} ائله بئله كى اوللار استيفانى سَنگسار ائديرلردى، استيفان دُعا ائدى، دئدى: «يا رَب عيسا، روحومو آل!» ^{٦٠} و ديزلرى اوستونه دؤشدو و اوجا سَس اينن دئدى: «يا رَب، بو گناھى اوللار آياقينا يازما.» بونو دئدى و اؤلوم اوخوسينا گئتدى.

۸

سوئس كليسايا جفا ائدير

^۱ سوئس، استيفان اولدورمكينه راضى ايدى.

او گؤنده اورشليمده، بير سخت جور و جفا كليسا ضدينه باشلاندى. ائله اولدو كى حواری لاردان آيرى، وارى ايماندارلار يهوديه و سامره منطقه لرينده داغيلدیلار. ^۲ تارى يولونو گئدن كيشى لر، استيفانى تورپاقا تاپشیردیلار و اؤنونگ ايچى بير بويوك عزا توتدولار. ^۳ آما سوئس كليسايا چوخ جور و جفا ائديردى و ائودن ائوه گئديردى و كيشى لرى و آروادلارى چكيردى يازيا و اوللارى آتيردى زندانا.

فيلیپس سامرهده عيسادان دانیشير

^۴ او ايماندارلار كى جور و جفا سبرسينه داغيلميشلاردى، هر يئره كى گئديرلردى تارى كلاميني تعليم وئريرلردى. ^۵ فيلیپس سامره نينگ بير شَهرينه

گنتدی و مَسِيح باره سينده خلخه تَعْلِيم وئردى. ^٦ اوندا كى جماعت لَر فيليپس سؤزلرينى ائشيتديلر و او گؤرسدن نيشانالارى گؤردولر، وارى يانلى اؤنونگ دئديگى لرينه دقت اينن قولاق آسديلار؛ ^٧ بو سبريه كى شَرير روح لار گلّه دن بغيره بغيره چوخ آداملاردان كى او شَرير روح لارا گرفتار ايديلر يازيا چيخديلر و چوخ فلج و آخساق آدام دا شفا توتدو. ^٨ پس او شهرده بير بويوك شادليگ اولدو.

جادوگر شمعون ايمان گتيرير

^٩ آما او شهرده بير شمعون آدى كيشى وار ايدى كى ايلتر اؤردا جادوگرليگ ائديردى و سامره خلخينى حيران قويموشدو. او اِذعا ائديردى كى بير بويوك آدام دير. ^{١٠} بوتون خلخ، كوچوك دان بويوكه، اؤنونگ سؤزلرينه قولاق آسيرلاردى و دئيلردى كى: «تارئنينگ او بويوك قُدرتى كى دئيلير، بو كيشى دير.» ^{١١} خلخ شمعونا قولاق آسيرلاردى، بو سبريه كى چوخ وخت ايدى كى خلخى اؤز جادوگرليگى اينن حيران قويموشدو. ^{١٢} آما اوندا كى خلخ فيليپسينگ خوش خبرينه كى تارئ پادشاهليگى و عيسا مسيحينگ باره سينده ايدى ايمان گتيرديلر، هم كيشى لر، هم ده آروادلار تعميد عُسلى توتدولار. ^{١٣} حتى شمعونونگ اؤز ده ايمان گتيردى و تعميد توتاندان سورا فيليپسينگ يانى سورا گئديردى. شمعون نيشانالارى و بويوك مُعجزه لرى كى ائديليردى، گؤزنده حيران قالميشدى.

^{١٤} او موقع كى حواري لار اورشليمده ائشيتديلر كى سامره لى لر تارئ كلامينى قبول ائدميشلر، پطرس و يوحنّا يي يوللاديلار اوللار يانينا. ^{١٥} او ايكي سامره يه گلديلر و سامره خلخى ايچى دُعا ائديلر تا تارئنينگ مُقدّس روحونو آلالار، ^{١٦} بو سبريه كى مُقدّس روح حلى اوللارينگ هئچ بيرينه نازل اولماميشدى، بلكى اوللار فقط رب عيسانينگ آديندا تعميد توتميشلاردى. ^{١٧} اوندا پطرس و يوحنّا اؤز آل لريني اوللار اوستونه قويدولار و اوللار تارئنينگ مُقدّس روحونو آلديلار.

^{١٨} او زامان كى شمعون گؤردو وختى حواري لر اؤز آل لريني آداملار اوستونه قويمولار، مُقدّس روح او آداملارا وئريلير، بير مبلغ پيل گتيردى حواري لار يانينا ^{١٩} و بئللرينه دئدى: «منه ده بو قُدرتى وئرينز تا هر كس اوستونه كى آل لريمي قويمار، تارئنينگ مُقدّس روحونو آلا.»

۲۰. آما پطرس اونا دئدی: «نُقره‌ینگ، اؤزونگ اینن نابود اولسون! بو سبریه کی گمان ائدینگ تارئ هدیسه‌سینی پیل اینن آله گتیره بیلرینگ! ۲۱ سن بو خدمتینگ نه بیر قسمتی‌ینگ، نه ده بو خدمتده سهم وارینگ، بو سبریه کی اؤره‌کینگ تارئ حضوروندا دؤز ده‌ییل. ۲۲ پس بو شریرلیگینگدن توبه ائد و رب حضوروندا دُعا ائد تا بلکم اؤره‌کینگ نیتی باغیشلانا؛ ۲۳ بو سبریه کی گورورم کی وجودینگ آچی زهر دیر و شریرلیگه آسیرینگ.» ۲۴ شمعون دئدی: «سبز منیم ایچی رب حضوروندا دُعا ائدینز تا دئدیگی لرینزدن هنج پیری باشیما گلمه‌یه.»

۲۵ اوندا کی پطرس و یوحنا گواهلگ وئردیلر و رب کلامینی اعلام ائدیلر، اورشلیمه بؤکولدولر. اوللار یولدا سامره‌نینگ چوخ کندلرینده نجاتینگ خوش خبرینی اعلام ائدیلر.

فیلیپس و حبشه‌لی خواجه

۲۶ زینگ بیر فرشته‌سی فیلیپسا دئدی: «تور آیاقی و گئد جنوبا ساری، او یولا کی اورشلیمدن غزه‌یه گئدیر.» اؤرا بیابان دیر. ۲۷ فیلیپس دا توردو آیاقی و یولا دؤشدو. یولدا حبشه‌لی خواجه‌یه ائتیشدی. او، حبشه ملکه‌سی، 'گنداکه' بارگاه‌سی‌نینگ بیر بویوک آدام‌لاریندان ایدی و ملکه‌نینگ واری خزنه‌سی اؤنونگ آلینده ایدی. او خواجه تارئی پرست ائدمک ایچی گلمیشدی اورشلیمه. ۲۸ اوندا کی خواجه اؤز دیارینا بوکولردی آزابه‌سی ایچینه اوتورموشدو و إشعیای پیغمبر یازدیگی کتابی اوخیردی. ۲۹ مقدس روح فیلیپسا دئدی: «گئد یاخینه و او آزابه‌یه قوشول.» ۳۰ پس فیلیپس آزابه‌یه ساری قجدی و ائشیتدی کی خواجه إشعیای یازدیگی کتابی اوخیر. فیلیپس اوندان خبر آلدی: «بو اوخودیگینگ آنگلابیرانگ؟»

۳۱ خواجه دئدی: «اگر بیری منی راهنمالیگ ائدمه‌یه، نه‌یین آنگلایا بیلرم؟» او، فیلیپس‌دان سئدی تا آزابه‌یه مینه و اوتورا اؤنونگ یانینا. ۳۲ مقدس یازیلی‌نینگ او قسمتی کی خواجه اوخیردی، بو ایدی:

«بیر قویون له‌یین کی بتلسینی آپاریرلار تا باشینی گسلر،
و بیر قوزو له‌یین کی اینگینی قیرخن یانیندا بی‌سس دیر،
ائله اوله‌یین دا او آغیزینی آچمیر.

۳۳ حقیر اولدیگی موقع، عدالت بئلسیندن دریغ اولدو؛

کیم اؤنونگ سؤیوندان دانیشا بیلر؟

بو سَبْرِيه كِي اُونونگ زَنْدليگِي يئر اوستونَدَن كَسيلدي.»

۳۴ خواجه فيليپسَا دئدى: «منه دئ گۆرْم پيغمبر كيميَنگ باره سينده بونو دئير، اؤز باره سينده يا آيري كسينگ باره سينده؟» ۳۵ اوندا فيليپس، دانيشماكا باشلادى و مُقدَس يازيلي نينگ ائله بو قسَمْتينَدَن دئدى و عيسا باره سينده كِي خوش خَبْرِي خواجه يه وئردى. ۳۶ ائله بئله كِي يولدا گئديرلردى بير سويا ائتيشديلر. خواجه دئدى: «باخ، بوردا سو وارا! نَمْنه مني تَعْميد توتماكدان مَنع ائده بيلر؟» ۳۷ فيليپس دئدى: «اگر بوتون اؤرهك اَيْن ايمان گتيرميشينگ، هئچنه سنى تَعْميد توتماكدان مَنع ائده بيلمز.» خواجه دا دئدى: «ايمان واريم كِي عيسا مَسِيح تارئ اوغلو دير.»

۳۸ خواجه اَمْر ائدى تا اَرَبَه يي ساخلايالار. اوندا ايكي سى دا گئديلر سو ايچينه و فيليپس، خواجه يي تَعْميد وئردى. ۳۹ اوندا كِي اوللار سูดان چيخديلر، رَيِنِنگ رُوحو فيليپسِي گؤتوردو اُپاردى و خواجه داها فيليپسِي گؤرمه دى. خواجه دا شادليگ اينان اؤز يولونو گئتدى. ۴۰ اَمّا فيليپس اؤزونو اَشُدود دا بولدو. او ائله بئله كِي شَهْرينگ ايچينَدَن گئديردى نجاتينگ خوش خَبْرِي وارى شَهْرلَرده اعلام ائديردى تا قيصريه شَهْرينه ائتيشدى.

۹

سولسِينگ ايمان گتيرمَكِي

۱ اَمّا سولس كِي رَب شاگردلرِي نينگ تَهْديد ائدمَكينَدَن و اؤلدورمَكينَدَن اَل چَكْمئيردى، گئتدى ائنگ بويوك كاھِن يانينا ۲ و اوندان، دَمِشَق شَهْرينده كِي عبادتگاهلار ايچي نامه لَر سئدى تا اگر طريقت اَدَاملاريندان بير كسي بولدو، يعنى ائله او اَدَاملاردان كِي عيسا يولونو گئديرلر، چه كيشي چه اَرواد، توتا و اوللارى اورشليم شَهْرينه گتيره.

۳ ائله بئله كِي يولدا گئديردى، دَمِشَقه ياخين لَشْنده، بيردن بير ايشيق گؤيَدَن، اُونونگ دئيرينه ايشيلدى، ۴ سولس دؤشْدو يئرِه و بير سَس ائشيتدى كِي بئلسينه دئيردى: «شائول، شائول، نه ايچي مني رَجْر وئريَنگ؟»

۵ سولس دئدى: «يا رَب، سن كيميَنگ؟»

جواب گلدى: «من عيسايام، ائله او كِي بئلسينه رَجْر وئريَنگ. ۶ اَمّا تور آياقي و گئد شَهْرِه. اؤردا سَنه دئيلر كِي نه ايش گؤره سينگ.»

۷ سولسِينگ هَمْسَفْرلَرِي هووس تورموشلاردى؛ اوللار سَسِي ائشيديرلردى،

آما هنج گسى گورمئيرلردى. ^۸ سولس يئردن تور دو آياقى و هرچند گوزلرى آچىق ايدى، آما هنج نه گوره بيلمئيردى؛ پس آلىنى توتدولار و بئلسىنى آپاردىلار دَمِشقَه. ^۹ اوچ گون اؤنونگ گوزلرى گورمئيردى. نه بير زاد يئيردى نه ده بير زاد ايجيردى.

^{۱۰} دَمِشقَه بير خانىا آدى كيشى كى عيسا شاگردى ايدى زندليگ ائديردى. رُب رۇيادا بئلسينه دئدى: «خانىا.»

خانىا دئدى: «بويور رُب، آمرينگده يَم.»

^{۱۱} رُب، خانىايا دئدى: «تور آياقى و او كوچه يه كى آدى دۇز دور، گئد. يهودانينگ ائوينده بير تارسوسلى سولس آدى آدامينگ قولونجونا گز. چونكى او دُعا ائدير ^{۱۲} و رۇيادا بير خانىا آدى كيشى يى گورموش كى گلير و اؤنونگ اوستونه آل قۇيور تا اؤنونگ گوزلرى گئنه گوره.»

^{۱۳} آما خانىا جواب وئردى: «يا رُب، بو كيشى باره سينده، چوخ آداملاردان ائشيدميشم كى اورشليمده سنينگ مُقدّس آداملارينگا، نه يامان ظلملار ائدميش ^{۱۴} و بوردا ده باش كاهن لر طرفيندن اختيار وارى تا هر گسى كى سنينگ آدينگى چاغيرير، توتا.»

^{۱۵} آما رُب، خانىايا دئدى: «گئد، بو سَبريه كى او، ائله او درف دير كى من اؤنو سَچميشم، تا منيم آدىمى غيرى يهودى لارا و پادشاهلارا و يهود خَلخينه تانيتديرا. ^{۱۶} بو سَبريه كى من اونا گورسدهرم كى منيم آدىم خاطرينه ناغاد رُجر چكهسى.»

^{۱۷} پس خانىا يولا دۇشدو و گئتدى او ائوه. آل لَربى شائول اوستونه قۇيدو و دئدى: «شائول كاك، رُب عيسا كى گلديگينگ يولدا بئلينگه ظاهر اولدو، منى يوللاميش تا گوزلرينگ گئنه گوره و تارئنينگ مُقدّس روحوندان دولانگ.» ^{۱۸} ائله او آن بير پولك لهيين زاد، شائول گوزلريندن دۇشدو و گوزلرى گئنه گوردو. اوندا تور دو آياقى و تَعَميد عُسلى توتدو. ^{۱۹} اوندان سورا دا خوركى يئدى و جانا گلدى.

شائول دَمِشق و اورشليمده

شائول نئچه گون شاگردلر اينن دَمِشقَه قالدى و ^{۲۰} داها ائله موقع يهودى لارينگ عبادتگاهلاريندا عيسا باره سينده دانيشماكا باشلادى و دئيردى: «عيسا تارئ اوغلو دور.» ^{۲۱} هر كس اؤنونگ گپ لَربى ائشيديردى آرئد قاليردى

و دئیردی: «بئیہ بو کیشی ائله او آدم دهییل کی اورشلیمدہ، عیسا آدینی چاغیرانلاری قیریردی؟ بئیہ بو آدم بونونگ ایچی گلهمیش بورا کی اوللاری توتا و آپارا باش کاهن لَر یانینا؟»^{۲۲} آما شائول گوَن به گوَن آرتیق قوَتلی اولیردی و دَمَشَقَدَه زندلیگ ائدن یهودی لارا ثابت ائدیردی کی عیسا، ائله او وَعَدَه وئریلَن مَسِیح دیر و بئله اوللاری حیرتہ سالیردی.

^{۲۳} چوخ گوَنلر گچندن سورا، یهودی لارینگ باشی بویوک لری نقشه چکدیلر کی شائولی اؤلدورلر،^{۲۴} آما شائول اوللارینگ نقشه سیندن خبر اولدو. اوللار گئجه-گوَندوز شَهرینگ دروازالارینی گؤزله ییرلردی تا شائولی اؤلدورلر^{۲۵} آما شائولینگ شاگردلری گئجه اؤنو بیر زنبیله قویدولار و شَهر دئییرینده کی دیوارینگ بیر یئریندن کی دلینمیشدی اؤنو یوللادیلار آشاغی.

^{۲۶} شائول اورشلیمه ائتیشنده، تَقَلّی ائدیردی کی شاگردلره قوشولا. واری گس شائولدان قورخیرلاردی، بو سَبریه کی اوللار اینانمئیرلاردی کی او گرچکدن عیسانینگ شاگردی اولموش. ^{۲۷} آما بارنابا شائولی گؤتوردو گتیردی خواریلار یانینا و اوللارا تعریف ائدی کی نه یین شائول یولدا رَیّی گورموش و رِب اؤنونگ اینان دانیشمیش و بو کی دَمَشَقَدَه نه یین جرأت ایئن عیسا آدیندا تَعْلیم وئرمیش. ^{۲۸} پس شائول اوللار اینان قالدی و اورشلیمینگ واری یئرینه گئدیردی و جرأت ایئن رِب آدیندا تَعْلیم وئیردی. ^{۲۹} شائول، او یهودی لار اینن کی دیل لری یونانلی ایدی دانیشیردی و بحث ائدیردی، آما اوللار بیر یول قولونجوندا ایدیلار کی اؤنو اؤلدورلر. ^{۳۰} اوندا کی کاکالار بو قَضیه دن خبر اولدولار، شائولی قیصریه شَهرینه گتیردیلار و اوردان بئلسینی تارسوس شَهرینه یوللادیلار.

^{۳۱} بئله اولدو کی او کلیسالاردا کی بوتون یهودیه دا و جلیل دا و سامره دا ایدیلار آراملوق دؤشدو و قوَت توتیرلاردی. ایماندارلار رَیّینگ قورخوسو اینان زندلیگ ائدیرلردی و مُقَدّس روحونگ تشویقی ایئن سایقوش لاری چوخ اولیردی.

پطرس خدمتی

^{۳۲} پطرس کی واری یئرده گزیردی، لُدّه شَهرینه گئتدی تا او آدم لاری کی عیسیا ایمان گتیرمیشلردی گوره. ^{۳۳} اؤردا بیر کیشی پی گوردو کی آدی اینیاس ایدی. اینیاس سکیز ایل ایدی کی قَلج ایدی و یئر ایچینه دؤشولو ایدی. ^{۳۴} پطرس اونا دئدی: «اینیاس، عیسا مَسِیح سَنی شفا وئیریر. تور آیاقی تکی تولینگی

یغیشدیر!» ائله او آن اینیاس توردو آیاقی. ^{۳۵} لُدّه و شارون دا زندلیگ ائدَن
آداملارینگ واریسی اینیاسی گۆزنده رّبه ساری دؤندولر.

^{۳۶} یافا شّهَرینده بیر شاگرد زندلیگ ائدیردی کی آدی طابیتا ایدی. طابیتایا
یونانلی دیلده دورکاس دئییلیر، یعنی جیران. بو آرواد چوخ خوب ایشلر گؤروردو
و یوخسوللارا ائتیشیردی. ^{۳۷} طابیتا او گؤنلرده مریض اولدو و اؤلدو.
طابیتانینگ جنازه سینی یوودولار و قؤیدولار بالاخانایا. ^{۳۸} بو سبریه کی لُدّه،
یافایا یاخین ایدی، اوندا کی شاگردلر ائشیتدیلر کی پطرس اؤردا دیر، ایکی نفری
پطرس یانینا یوللادیلار و یالواردیلار کی: «خواهش ائدیرک تئز گل بیزیم
یانیمیزا.»

^{۳۹} پطرس ده توردو آیاقی و اوللار اینان گئتدی. اؤرا ائتیشنده، پطرسی
آپاردیلار بالاخانایا. واری دول آروادلار پطرس دئییرینه ییغیلدیلر. اوللار
آغلاشیرلاردی و اؤز رختلرینی کی دورکاس دئریلیگینده بئللری ایچی تیکمیشدی،
اونو گؤرسدیرلردی.

^{۴۰} آما پطرس اوللارینگ واریسینی اُتاقدان یازیا سالدی و دیز ووردو و دُعا
ائدی. اوندان سورا دؤندو جنازه یه ساری و دئدی: «طابیتا، تور آیاقی!» آرواد
گؤزلرینی آچدی و پطرسی گۆزنده توردو اوتوردو. ^{۴۱} پطرس آروادینگ آیندن
توتدو و بئلسینی اوخاری ائدی. اوندان سورا او آداملاری کی عیسایا ایمان
وارلاریدی و دول آروادلاری چاغیردی و طابیتایا کی دئریلمیشدی، اوللارا
تاپشیردی. ^{۴۲} بو خبر بوتون یافادا داغیلدی و چوخ آداملار رّبه ایمان گتیردیلر.
^{۴۳} پطرس بیر چوخ گؤن یافادا بیر دَباغ یانیندا کی آدی شمعون ایدی قالدی.

۱۰

پطرس و گرنلیوس

^۱ قیصریه شّهَرینده بیر کیشی زندلیگ ائدیردی کی آدی گرنلیوس ایدی. او بیر
روملی آفسر ایدی، بیر بویوک بئله ایچینده کی او بئله نینگ آدی ایتالالی
گردان ایدی. ^۲ بو کیشی و بوتون اوباسی آدامی تارئ یولونو گئدیرلردی و
تارئدان قورخیرلاردی. گرنلیوس آلی آچیق لیگ اینن خَلخه صدقه وئیردی و
همیشه تارئ حضوروندا دُعا ائدیردی. ^۳ بیر گؤن ظُهدان سورا، ساعت اؤچه
یاخین، رؤیادا آلّه یین گؤردو کی تارئ نینگ بیر فرشته سی گلدی یانینا و بئلسینه
دئدی: «گرنلیوس!»

٤ گرنلیوس قورخو اینان اونا گۆز تیکدی و دئدی: «بویور، آقا!» فرشته بئلسینه دئدی: «دُعالارینگ و صدقه لَرینگ بیر ذِکر هَدیه سی له یین گئدمیش اوخاری ائتیشمیش تارئ حضورونا. ٥ ایندی بیر نئجه آدام یوللا یافا شَهَرینه تا بیر شَمعون آدلی کیشی پی کی بئلسینی پَطْرُس چاغیریلار گتیرلر بورا. ٦ او بیر شَمعون آدلی دَبَاغ یانبندا قالیر کی ائوی دریا قیراقیندا دیر.» ٧ اوندا کی گرنلیوس اینان دانیشان فرشته گئتدی، گرنلیوس ایکی آدام نوکرلریندن و بیر وفالی آدام او سربازلاردان کی بئلسینه خدمت ائدیرلردی چاغیردی. ٨ گرنلیوس واری زادی بئللرینه دئدی و اوللاری یوللادی یافایا.

٩ او گؤنونگ صاباسی، اوندا کی اوللار یولدا ایدیلار و شَهَره یووق ایدیلار، طُهر چاغی ساعت اون ایکه یاخین پَطْرُس چیخدی ائوینگ پُشت بامینا تا دُعا ائده. ١٠ پَطْرُس آج اولدو و سئیردی کی بیر زاد یئیه. آما ائله بئله کی اوللار خورکی پی آماده ائدیرلردی، پَطْرُس حالدان گئتدی و ١١ گؤردو کی گؤی لَر آچیلیمیش و بیر بویوک سُفره له یین زاد دؤرد کُنجدان آسيلمیش و یئره ساری آشاغی گلیر. ١٢ او سُفره ایچینده واری رَقم حیوان، یئرده سؤرونن و گؤیونگ قوشلاری وار ایدی. ١٣ اوندا بیر سَس اونا دئدی: «پَطْرُس، تور آیاقی، گَس و یئ!» ١٤ آما پَطْرُس دئدی: «یا رب، اصلا اولماز؛ بو سَبْریه کی من هئچ زامان بیر حرام یا دا نَجس زاد یئمهمیشم.» ١٥ او سَس گئنه ایکینجی دفعه ایچی اونا دئدی: «او زادا کی تارئ حلال ائدمیش، سَن دئمهم حرام.» ١٦ بو، اوچ دفعه اولوندو و بیردن او سُفره گؤیه آپاریلدی.

١٧ ائله بئله کی پَطْرُس تَعَجَب اینان فکر ائدیردی کی بو گؤردوگو رُیانینگ معنی سی نه دیر، بیردن او آدام لار کی گرنلیوس بئللرینی یوللامیشدی، شَمعون ائوینی بولدیلار و قاپیدا تور دولار. ١٨ اوللار اوجا سَس اینن خبر آلدیلار: «او شَمعون کی بئلسینی پَطْرُس چاغیریلار، بوردا قالیر؟» ١٩ پَطْرُس حلی ائله گؤردیگی رُیایا فکر ائدیردی کی مُقَدَّس روح بئلسینه دئدی: «باخ، اوچ کیشی سنینگ قولونجونگا گزیرلر. ٢٠ تور آیاقی گئند آشاغی و بدون بو کی اؤره کینگه شَک سالانگ اوللارا قوشول. بو سَبْریه کی اوللاری من یوللامیشام.» ٢١ پَطْرُس گئتدی آشاغی کیشی لَر یانینا و بئللرینه دئدی: «گزدیگینز آدام منم. نه ایچی گلمیشینز؟» ٢٢ اوللار دئدیلر: «گرنلیوس، روملی آفسر بیزی یوللامیش. او بیر عملی صالح و تارئ دان قورخان آدام دیر و بوتون یهود خلخی اوندان تعریف ائدیرلر. او بیر مُقَدَّس فرشته ظریقیندن هدایت اولدو تا آدام یوللایا سنینگ

قولونجونگا کی سن اُونونگ ائوینہ گئدینگ و او سنینگ سؤز لرینگی ائشیتہ۔»
۲۳ پطرس دا اوللاری آپاردی ائو ایچینہ تا اونا قوناق اولالار۔

او گُونونگ صاباسی پطرس توردو آیاقی و اوللار اینان گئندی۔ یافا شہریندن کاکالارینگ بیر پاراسی اوللارا قوشولدولار۔^{۲۴} و صاباسی ائتیشدیلر قیصریہ شہرینہ۔ گرنلیوس اوللارینگ یولونو گؤزلہ بیردی و اؤز قوحوم و خویشلرینی و یاخین یولداشلارینی دا بیغمیشدی۔^{۲۵} اوندان کی پطرس گلدی ائو ایچینہ، گرنلیوس گئندی پیشوازینا، قیچینہ دؤشدو و بئلسینی پُرس ت ائدی۔^{۲۶} آما پطرس اُونو اوخاری ائدی و دئدی: «تور آیاقی؛ من ده بیر انسانام۔»

۲۷ اوندان ائله بئله کی اُونونگ اینان دانیشیردی گئندی ایچری و گوردو کی چوخ آدم بیغمیشلر اؤرا۔^{۲۸} پطرس اوللارا دئدی: «سزینگ اؤزونگوز بیلیرینز کی یہودی لار ایچی جایز ده ییل کی بیر آدم اینان کی آیری ملتینگ دیر معاشرت ائدلر و او آدمینگ ائوینہ گئدلر۔ آما تارئ منہ گؤرسدیمش کی من هئج گسه حرام یا دا نجس دئمیه سیم۔^{۲۹} پس اوندان کی منیم قولونجوما آدم یوللادینز، من بی چون و چرا گلدیم۔ ایندی دئینز، نه ایچی آدم یوللادینز منیم قولونجوما؟»

۳۰ گرنلیوس جواب وئردی: «دؤرد گؤن بوندان ایلری ائله بو موقع، ظہردان سورا ساعت اؤچده ائویمده دُعا ائدیردیم کی بیردن بیر آدم کی رختی ایشیلیردی قَرشیمہ توردو^{۳۱} و دئدی: ”گرنلیوس، سنینگ دُعالارینگ مُستجاب اولموش و صدقہ لرینگ تارئ حضوروندا یادا گلیمش۔^{۳۲} ایندی نئچه آدم یوللا یافایا تا او شَمعون کی بئلسینی پطرس چاغیریلار گتیرلر بورا۔ او، دَبَاغ شَمعون یانیندا کی ائوی دریا قیراقیندا دیر، قالیر۔“^{۳۳} پس فوری یوللادیم سنینگ قولونجونگا و سن دا مُحَبَّت ائدینگ و گلدینگ۔ ایندی ییزیم واریمیز بوردا تارئ حضوروندا یاک تا هَرَنه بی کی رِب سنہ امر ائدمیش، ائشیدک۔»

۳۴ اوندان پطرس دانیشماکا باشلادی و دئدی: «گرچکدن ایندی بیلیرم کی تارئ، آدم لار آراسینا فَرَق قویمیر؛^{۳۵} بلکی واری ملت لَرَدَن، هرگس کی تارئ قورخوسونو اؤره کینده واری و دؤز ایشی گؤرور، تارئ حضوروندا قبول اولیر۔^{۳۶} سز بیلیرینز کی تارئ یہود خَلخینہ اؤز کلامینی یوللادی و عیسا مسیح ظریقیندن کی واری کسینگ رَبی دیر، صلح و سلامتلیگ یینگ خوش خَبرینی اعلام ائدی۔^{۳۷} سزینگ اؤزونگوز بیلیرینز، اوندان سورا کی یحیا تعمید توتماک پیغامینی اعلام ائدی، بو ایش جلیل ولایتیندن باشلانندی و بوتون یہودیہ دا

رواج توتدو۔^{۳۸} و تارئ نہ یین ناصرہلی عیساپی مُقدس روح و قوّت اینن مسح ائدی و تعین ائدی۔ او واری یترہ گئیردی و خوبلیگ ائیردی و واری او آدام لاری کی ابلیس ظلمینا گرفتار ایدیلار شفا وئیردی، بو سبریه کی تارئ اُونونگ اینان ایدی۔^{۳۹} بیز واری او ایشلرینگ شاہد لاری یک کی عیسا ہم یہودی لار مملکتینده و ہم اورشلیم شہرینده گوردو۔ اوللار اُونو صلیبہ چکدیلر و اؤلدوردولر۔^{۴۰} آما تارئ اُونو اُچونجو گوندہ دئرتیدی و اُونو ظاہر ائدی،^{۴۱} آما نہ واری خلخہ، بلکی فقط بیزہ کی تارئ بئلمیزی سچمیش ایدی تا شاہد لار اولاک۔ یعنی بیز لار کی اُونونگ اُولومدن دئریلمکیندن سورا بئلسی اینن یندیک و ایچدیک۔^{۴۲} او بیزہ فرمان وئردی تا خلخہ اعلام ائدک و گواہلیگ وئرک کی عیسا ائله او دیر کی تارئ بئلسینی معین ائدی تا دئری لره و اُولورہ حکم ائده۔^{۴۳} واری پیغمبر لار اُونونگ بارہ سینده گواہلیگ وئری لار کی ہر گس عیسا یا ایمان گتیرہ، او آدامینگ گناہ لاری عیسا آدی ظریقیندن باغیشلانا۔»

مُقدس روح غیر یہودی لارا نازل اولیر

^{۴۴} ائله بئله کی پطرس حلی بو گپ لری چالیردی، تارئ نینگ مُقدس روحو کلامی ائشیدن لرینگ واریسینا نازل اولدو۔^{۴۵} بیر پارا ایماندار سُنّت اولونموش ملتدن یعنی یہودی لاردان، کی پطرس اینان گلمیش لردی حیران قالدیلار، بو سبریه کی گوردولر کی تارئ نینگ مُقدس روحونونگ ہدیہ سی حتی غیر یہودی لارا دا نازل اولدو۔^{۴۶} بو خاطرہ کی ائشیدیر لردی کی اوللار آیری دلیلرہ دانیشیر لار و تارئ نینگ عظمتینی حمد و ثنا ائدیر لار۔ اوندا پطرس اعلام ائدی کی: «ایندی کی بو آداملار ائله بیزیم لهین تارئ نینگ مُقدس روحونو آلمیشلار، آیا بیری باشارار کی بو خلخینگ سودا تعمید توتماکلارینا مانع اولا؟»^{۴۸} پطرس فرمان وئردی تا اوللاری عیسا مسیح آدیندا تعمید عُسلی وئر لار۔ اوندا اوللار پطرسدان سئدی لار کی بیر نئچہ گون اوللار اینان قالا۔

پطرس کلیسا یا گزارش وئریر

^۱ بوتون یہودیه ولایتینده کی حواری لار و کاکالار ائشیدیلر کی غیر یہودی لار دا تارئ کلامینی قبول ائدمیش لار۔^۲ پس اوندا کی پطرس گلدی اورشلیم شہرینہ، او بئیلہ کی سُنّت ائدمکہ اصرار وارلاری ایدی، پطرسدان ایراد توتدولار و دئدی لار:

۳ «سن گئندینگ او آداملار یانینا کی سُنّت اولمامیشلار و اوللار اینان خورکی یئدینگ.» ۴ پطرس دا باشلادی و واری زادی اۆلدن آخیرا اوللار ایچی توضیح وئردی، دئدی: ۵ «من یافا شَهرینده دُعا ائدیردیم کی حالدان گئدیم و ائله او حالدا بیر رُویا گُوردوم. گُوردوم کی بیر بویوک سُفره له یین زاد کی دُورد گنجدان آسیلی ایدی، گُویدن گلدی آشای و ائتیشدی منه. ۶ خوب کی باخدیم، حیوانلاری، وحشی جاناورلاری، یُرده سؤرونلری و گُوینگ قوشلارینی اؤنونگ ایچینده گُوردوم. ۷ اوندایا بیر سس ائشیتدیم کی بئلمه دئیردی: «پطرس، تور آیاقی، کس و پی!» ۸ آما من دئدیم: «یا رَبّ، اصلا اولماز؛ بو سَبریه کی من هئچ وخت بیر حرام یا دا نَجس زاد آغزیمایا قویمامیشام.» ۹ آما او سس ایکنجی دفعه ایچی گُویدن گلدی کی: «او زادا کی تارئ حلال ائدمیش، سن دئمه حرام.» ۱۰ بو اؤچ دفعه اولوندو و اوندایا زادا گئنه گُویه آپاریلدی. ۱۱ بیردن، ائله او موقع اؤچ کیشی کی بئللرینی قیصریه شَهریندن منیم قولونجوما یوللامیشلاردی، ائتیشدیلر او ائوه کی بیز اؤردا قالیردیک. ۱۲ مُقدّس روح بئلمه دئدی کی اوللار اینن گئدم و هئچ فُرق قُویمایم. بو آلتی کاکا ده منه قوشولدولار و گئتدیک او اؤچ آدامی یوللایان کیشی نینگ ائوینه. ۱۳ کیشی بیزه تعریف ائدی کی نه یین گُرموش کی بیر فرشته اؤنونگ ائوینده تورموش و بئلسینه دئمیش: «آدام یوللا یافا شَهرینه تا بیر شَمعون آدلی کیشی پی کی بئلسینی پطرس چاغیرلار گتیرلر بورا؛ ۱۴ او سنه بیر پیغام گتیرر کی او پیغام طریقیندن سن نجات توتارانگ. هم سن هم ده بوتون اوبانگ آدامی.» ۱۵ ائله من دانیشماکا باشلایاندا، تارئنینگ مُقدّس روحو اوللارا نازل اولدو، ائله اوله یین کی اؤلده بیزه نازل اولموشدو. ۱۶ اوندایا رتینگ بو سؤزو یادیم گلدی کی دئمیشدی: «یحیا سو اینان تَعَمید غُسلی وئردی آما سیز تارئنینگ مُقدّس روحو اینان تَعَمید توتاراینز. ۱۷ پس اگر تارئ ائله او عطای کی رَبّ عیسا مَسیحه ایمان گتیردیگیمیزده بیزه وئردی، اوللارا دا وئرمیش، من کیم ایدیم کی باشارام تارئ ایشینه مانع اولام؟»

۱۸ اوللار بو سؤزلری ائشیدنده، پی سس اولدولار. اوللار تارئ پی حمد و ثنا ائدیلر و دئیرلردی: «پس تارئ او توبه فُرصتینی کی زندلیگه ساری آپاریر، غیریھوی لارا دا وئرمیش.»

انطاکیہ کلیسائی

۱۹ او ایماندارلار کی او جور و جفا سبرسینہ کی استیفانینگ اؤلدورمکیندن سورا اولونیردی، داغلمیشلاردی فینیقیہ و انطاکیہ و قپرسنچاز گئتدیگر. اوللار تارئ کلامینی یہودی لاردان آیری هنج گسه اعلام ائدمئیرلردی. ۲۰ آما اوللار آراسیندا بیر نئجه نفر وار ایدی کی قپرس و قیروان آدم لاریندان ایدیلار و اوندا کی انطاکیہیہ ائتیشدیگر او یہودی لارا کی دیل لری یونانلی ایدی دا، رب عیسا باره سینده کی خوش خبری اعلام ائدیگر. ۲۱ رتینگ آلی اوللار اینان ایدی و چوخ آدم ایمان گتیردیگر و ربّه ساری دؤندولر. ۲۲ بو خبر اورشلیمده کی کلیسا قولاقینا ائتیشدی و اوللار بارنابابی انطاکیہیہ یوللادیلار. ۲۳ اوندا کی بارنابا گلدی اؤرا و تارئ فیضینی گؤردو، خوشحال اولدو و واری کسی تشویق ائدی تا بوتون اؤره ک لری اینن ربّه وفالی قالالار. ۲۴ بو سبریه کی بارنابا بیر خوب آدم ایدی و تارئ نینگ مُقدّس روحوندان و ایماندان دؤلو ایدی و بیر بویوک جماعت خلخدن ربّه ایمان گتیردیگر. ۲۵ پس بارنابا تارسوس شهرینه گتدی تا شائولی بولا. ۲۶ اوندا کی اؤنو بولدو بئلسینی انطاکیہیہ گتیردی. اوللار بیر ایل تمام کلیسا آداملاری اینان قالدیلار و خلخینگ بیر بویوک جماعتینه تعلیم وئیرلردی. انطاکیہده ایدی کی شاگردلر اولکی دفعه ایچی مسیحی چاغیریلدیلار.

۲۷ او گؤنلرده نئجه پیغمبر اورشلیمدن انطاکیہیہ گدیگر. ۲۸ اوللارینگ بیر کی آدی آگابوس ایدی، توردو آباقی و مُقدّس روح طریقیندن پیشگولیک ائدی کی دنیانینگ واری یئرینده بیر بویوک قحطلوق دؤشر. بو قحطلوق روم پادشاهی، گلودیوس حکومتی نینگ دورانیندا دؤشدو. ۲۹ پس شاگردلر تصمیم توندولار کی هر گس، هر ناغاد کی باشاریر یہودیہ ولایتینده زندلیگ ائدن کاکالارا کؤمک یوللایا. ۳۰ پس بو ایشی گؤردولر و بارنابا و شائول آلی اینن یوللادیلار شیخ لره.

۱۲

یعقوبونگ اؤلدورمکی

۱ ائله بو موقع لرده هیروودیس پادشاه کلیسانینگ بیر پارا آدم لارینا ظلم ائدمکه باشلادی. ۲ هیروودیس فرمانینا یوختا کاکاسی، یعقوبو قیلیج اینن اؤلدوردولر. ۳ وختی هیروودیس گؤردو کی بو ایش یہودی لاری خوشلانیددی، بدتر ائدی و فرمان وئردی تا پطرسی دا توتالار. بو ایشلر خمیر مایاسیز چؤره ک

عیدی گونلرینده اولدو. ^۴ هیرودیس پطرسنی توتاندان سورا، بئلسینی آندی زندانا و دورد بئله ناتور قویدو تا اؤنو گؤزله یلر. هر بئله ده دورد آدم وار ایدی. هیرودیس سئردی کی پسخ عیدیندن سورا، خلخ حضوروندا پطرسنی محاکمه ائده. ^۵ پس پطرس زنداندا ایدی اما کلیسا آداملاری دائم اؤنونگ ایچی تارئ درگاهینا دُعا ائدیرلردی.

^۱ بیر گئجه کی صاباسی هیرودیس سئردی پطرسنی محاکمه ائده، پطرس ایکی زنجیره باغلی ایکی سریاز آراسیندا یاتمیشدی. ناتورلار دا زندانینگ قاپی سیندا کشیک وئریلردی. ^۷ بیردن رتینگ بیر فرشته سی توردو پطرس یانینا و زندانینگ ایچینه بیر ایشیق دؤشدو. فرشته ووردو پطرسینگ پهلپسینه بئلسینی اوپارتدی و دئدی: «تئر اول، تور آیاقی!» و زنجیرلر پطرسینگ آل لریندن آچیلدی تۆکولدو. ^۸ فرشته اونا دئدی: «رختینگ گئی و گلشینگ سال قیچینگه.» پطرس دا او دئدیگی پی ائدی. اوندا فرشته بئلسینه دئدی: «قابانگ دولا اؤزونگه و منیم قولونجومدان گل.» ^۹ پطرس چیخدی یازیا و فرشته نینگ قولونجوندان گئتدی. او اینانمئیردی کی فرشته نینگ بو ایشی گرچک دیر، بلکی گمان ائدیردی کی دیش گؤرور. ^{۱۰} اوللار بیرینجی و ایکینجی ناتورلاردان گچندن سورا دمیرلی دروازه ائتیشدیلر کی شهره ساری آچیلردی. دروازه اؤز اؤزونه اوللار ایچی آچیلدی و اوللار چیخدیلر یازیا و یولونگ تهیننچاز گتتدیلر و بیردن او فرشته یوخ اولدو.

^{۱۱} اوندا کی پطرس اؤزونه گلدی، دئدی: «ایندی داها مطمئنم کی رب اؤز فرشته سینی یوللامیش و منی هیرودیس چنگیندن واری او جور و جفالاردان کی یهود خلخی توقع وارلاری ایدی باشیما گلگه، قورتارمیش.» ^{۱۲} بونو بیلنده، گئتدی یوختا آناسی، مریم ائوینه. یوختای مرفس دا چاغیریلردی. چوخ آدم اؤردا بیر بیر دئیرینه ییغلمیشلردی و دُعا ائدیرلردی. ^{۱۳} پطرس در ووراندا، بیر ردا آدلی جاهال کنیز گلدی تا دری آچا. ^{۱۴} او کنیز پطرسینگ سسینی تانیدی و ذوقدان دری آچمادی بلکی قچدی ایچری و خبر وئردی کی پطرس قاپیدا تورموش! ^{۱۵} ایچریده کی آداملار بئلسینه دئدیلر: «سن دلی اولموشانگ.» اما او جاهال کنیز اصرار ائدیردی و دئیردی کی ائله بئله دیر کی دئیر، اما اوللار دئیرلردی: «اؤنونگ فرشته سی دیر.» ^{۱۶} اما پطرس ائله بئله در وورودو. اوللار دری آچاندا پطرسنی گوردولر و آرید قالدیلار. ^{۱۷} پطرس آلی اینن اوللارا اشاره ائدیردی کی بی سس اوللار. اوندا اوللارا تعریف ائدی کی

رَب نەيىن بئىلسىنى زنداندان گتىرمىش يازيا. پطرس دئدى: «بو گپ لرى يعقوبا و كاكالارا دئىينز.» اوندان سورا اوردان چىخدى و بير آيرى يئره گئتىدى.
^{۱۸} سحر اولاندا، سربازلار سخت پريشان اولدولار كى گورينگ پطرسا نيچه اولموش. ^{۱۹} هيروديس دستور وئردى تا وارى يئرى پطرس قولونجونا گزگر؛ پطرسى بولماياندا ناتورلارى بازخواست ائدى و فرمان وئردى تا بئللرينى اولدوزگر. اوندان سورا هيروديس يهوديه دن گئتىدى قيصره شهرينه و بير مدت اوردان قالدى.

هيروديسينگ اولمكى

^{۲۰} هيروديس صور و صيدون شهرلرى نينگ ادام لاريندان عصبانى ايدى. اوللار ده بئلينه اونونگ يانينا گئديگر و پادشاهينگ مخصوص خدمتكارينى كى آدى بلاستوس ايدى مجاب ائديگر و صلح سئديگر. بو سبريه كى اوللارينگ مملكتى خوزكيدا هيروديس مملكتينه محتاج ايدى. ^{۲۱} معين اولونموش گونده، هيروديس اوز پادشاهليگى قاباسينى گئيدى، تختى اوستونه اوز يئرینه اوتوردو و جماعت ايچى نطق ائدى. ^{۲۲} خلك داد چكيرلردى دئيرلردى: «بو سس، بير انسان سسى دهيل، بلكى بير تارئ سسى دير!» ^{۲۳} ائله او آن، زئينگ بير فرشته سى هيروديسى ووردو، بو سبريه كى هيروديس او عزتى وئرمه دى تارئيا. بوتون بدننى قورد ووردو و جاني چىخدى.
^{۲۴} اما تارئ كلامى ايلتردن آرتيق وارى گسه ائتيشيردى و چوخ ادام لار ايمان گتيريرلردى.
^{۲۵} بارنابا و شاول اوز خدمت لرينى توكندن سورا، اورشليم دن بؤكولدوگر و او يوختايى دا كى بئلسينى مرفس چاغيريلاردى اوزلرى اينن گتيرديگر.

۱۳

بارنابا و شاول يوللانيرلار

^۱ انطاكيه ده كى كليسادا پيغمبرگر و معلم گر وار ايدىگر و ائله بئله دا بارنابا، شمعون كى بئلسينى نيچر چاغيريلاردى، قيروانلى لوكيوس، مئانن كى هيروديس حاكمينگ چوخ ياخين يولداشى ايدى و شاول. ^۲ اوندا كى اوللار ربى پرست ائديرلردى و اوروج ايديلار، تارئ نينگ مقدس روحو دئدى: «بارناباي و شاولى او ايش ايچى كى بئللرينى اونونگ ايچى چاغيرميشام، منيم ايچى سچينز.» ^۳ اوندا

اوروج توتماکدان و دُعا ائندندن سورا، اوللار، او ایکی اوستونه آل قۇیدولار و مَسح ائدیلم و بئللرینی یوللادیلار.

بارنابا و پوئس قِرسده

٤ بئله، بارنابا و شائول کی تارئنینگ مُقدّس روحو ظریقیندن یوللانمیشلاردی، سلوکیه بندرینه گئدیلم و اوردان دا دریا یولوندان گئدیلم قِرسه. ٥ سَلامیس شهرینه ائتیشنده، یهودی لارینگ عبادتگاهیندا تارئ کلامینی اعلام ائدیلم. مرفُس چاغیریلان یوحنا دا کؤمک ایچی اوللار اینان ایدی. ٦ اوندان کی اوللار جزیره نینگ واری یئرینه، پافوس شَهری نانچاز گئدمیشلردی، اوردان بیر یهودی کیشی اینن قَرشیلشدیلر کی آدی بازیشوع ایدی. او جادوگر ایدی و بیر ییلان پیغمبر ایدی. ٧ او، روملی والی، سرگیوس پوئسینگ بیر یولداش لاریندان ایدی. بو والی بیر بیلن آدام ایدی. والی بو سَبریه کی سئیردی تارئ کلامینی ائشیده، بارنابا و شائولی احضار ائدی. ٨ آما او جادوگر کی اؤنونگ آدی نینگ معنی سی عالم ایدی، اوللار اینان مُخالفت ائدی و سئمئیردی قویا کی والی ایمان گتیره. ٩ آما شائول کی بئلسینه پوئس دا دئیرلردی، تارئ نینگ مُقدّس روحوندان دؤلدو، او جادوگره سینگه باخدی و دئدی: ١٠ «ای ابلیس اوغلو، ای سن کی هر صالح لیگینگ دشمنی ینگ، ای سن کی حَقّه بازلیگدن و شَریرلیگدن دؤلویانگ، رَیینگ دؤز یول لارینی اگری ائدمکدن آل چکمئیرینگ؟ ١١ ایندی باخ، رَیینگ آلی سینگ ضدینگه دیر. سن کور اولارانگ و بیر مُدت نچاز گؤنو گؤره بیلمینگ.» ائله او آن دومان و قَرنگی لیگ او جادوگری توتدو. او اؤز دئیرینه اوقونیردی و آدام گزیردی تا آلیندن توتا و یولو بئلسینه گؤرسده. ١٢ اوندان کی والی گؤردو کی نیجه اولموش ایمان گتیردی. بو سَبریه کی رِب باره سینده کی تَعلمیدن مات قالمیشدی.

پوئس و بارنابا اَنطاکیه ده

١٣ پوئس و اوللار کی بئلسی اینن ایدیلار پافوس شَهریندن، دریا یولوندان گئتدیلم پرجه شَهرینه کی پامفیلیه ولایتینده ایدی. او یوحنا کی بئلسینی مرفُس چاغیریلاردی اوللاردان آیریلدی و اورشلیمه بؤکولدو. ١٤ اوللار پرجه دن گچدیلم و ائتیشدیلم اَنطاکیه شَهرینه کی پیسیدیه منطقه سینده ایدی. مُقدّس شنبه گونونده گئتدیلم یهودی لار عبادتگاهینا و اوتوردولار. ١٥ بوندان سورا کی توراندان و پیغمبر لری یازیلی لاریندان اوخولدو، عبادتگاه رئیس لری پوئس و بارنابایا

پیغام یولادیلار و دئدیَلر: «کاکالار، اگر خلخ ایچی بیر تشویق ائدن سؤز وارینز، بویورینز.»^{۱۶} پس پولس تورودو آیاقی و آلی اینن اشاره ائدی و دئدی: «ای یهود خلخی و ای تارئدان قورخان غیرییهودی لار، قولاق آسینز!»^{۱۷} بو یهود خلخی نینگ تارئسی، بیزیم جدلریمیزی سجدی و بیزیم خلخیمیزی اوندا کی مصر سرزمینینده غرپتده زندلیگ ائدیرلردی بیر بویوک ملت ائدی و بئلکرینی بیر بویوک قدرت اینن اوردان چیخارتدی.^{۱۸} تارئ، قیرخ ایله یاخین بو خلخینگ روآلارینی بیاباندا تحمّل ائدی^{۱۹} و گنعان تورپاقینداکی یئتدی ملتی نابود ائندن سورا اوللارینگ تورپاقینی اؤز خلخینه میراث وئردی.^{۲۰} بو ایش لرینگ واریسی، یاخین، دؤرد یوز آلی ایل اولدو. اوندان سورا تارئ، سموتیل پیغمبر دورانی نانچاز، اوللارا قاضی لار وئردی.^{۲۱} اوندا اوللار بیر پادشاه سئدیَلر و تارئ بنیامین طایفه سیندن، قیس اوغلو، شائولی وئردی اوللارا. شائول قیرخ ایل اوللارا حکومت ائدی.^{۲۲} بوندان سورا کی تارئ، شائولی پادشاه لیگدان قویدو قیراقا، داوودو معین ائدی تا اوللارینگ پادشاهی اول و داوود باره سینده گواھلیگ وئردی و دئدی: «یسا اوغلو داوودو کی اؤز گوینوم سئدیگی دیر بولموشام؛ او منیم سئدیگیمی بوتون یئرینه ائتیردَر.»^{۲۳} تارئ ائله اوله یین کی وعدہ وئردی، بو آدامینگ نسلیندن بیر نجات وئرن، یعنی عیسا پی یهود خلخی ایچی یوللامیش.^{۲۴} عیسا گلمکیندن ایلری، یحیا تارئ خلخی نینگ واریسینه اعلام ائدمیشدی کی توبه ائدَلر و تعمید غُسلی توتالار.^{۲۵} اوندا کی یحیا اؤز خدمتی نینگ دوره سینی تۆکتدی، دئدی: «گمان ائدیرینز کی من کیمم؟ یو، من او ده ییلم؛ آما باخینز، مندن سورا بیری گلیر کی من لایق ده ییلم اؤنونگ آیاق قابی لاری نینگ باغینی ده آچام.»

^{۲۶} «ای کاکالار، ای ابراهیم پیغمبر نسلی و ای سیزینگ آراینزداکی تارئدان قورخان غیرییهودی لار، بو نجات پیغامی بیزیم ایچی یوللامیش.^{۲۷} اورشلیمده زندلیگ ائدن خلخ و اوللارینگ باشی بویوک لری، بو سبریه کی نه عیسا پی تانیدیلار نه ده پیغمبرلر سؤزلرینی کی هر شنبه اوخولیردی انگلادیلار، عیسا پی محکوم ائدمک اینن او سؤزلری یئرینه ائتیشتیردیلر.^{۲۸} با بو حال کی اوللار عیسادا هئچ تقصیر بولمادیلار کی اؤلومه لایق اول، پیلاؤس والی دان سئدیَلر تا اؤنو اؤلدوره.^{۲۹} و اوندا کی هر نه یی کی اؤنونگ باره سینده یازیلیمیش ایدی، یئرینه ائتیشتیرمیشلردی، بئلسینی صلیبدن گتیردیلر آشاغی و بیر مقبره ایچینه قویدولار.^{۳۰} آما تارئ اؤنو اؤلومدن دئرتیتدی.^{۳۱} عیسا چوخ گؤنلر او آداملارا

کی بنلسی اینن جلیل ولایتیندن، اورشلیم شہرینہ گلمیشلردی ظاہر اولدو. ائله او آداملار کی ایندی اؤنونگ بارہ سیندہ بیزیم خلخیمیزہ گواہلیگ وئریر. ۳۲ بیز بو خوش خبری سیزہ وئریرک کی، تارئ او وعدہ پی کی بیزیم جدلریمیزہ وئردی، ۳۳ عیسا پی دئزیتمک اینن، بیزیم ایچی کی او آداملارینگ اولادلاری یاک یئرینہ ائیشیتیرمیش. ائله اولہ یین کی ایکینجی مزموردا یازیلیمیش کی:

«سن منیم اوغلومانگ؛

بوگوئن، من سنینگ بوآنک اولموشام.» ۳۴
 «تارئ اؤنو اولومدن دئزیتدی تا بوندان آرتیق اولومده و ائپیرمکده قالمایا. تارئ بئله دئمیش:

«من، او مقدس و حتمی برکت لری

کی وعدہ سی داوودا وئریمیش،

سیزہ وئرہرم.»

۳۵ بونا گوئرہ دا آیری مزموردا دا دئیر کی:

«سن قویمانگ کی اؤز سجدیگینگ ائپیرہ.»

۳۶ «آما داوود، اؤز دورانیندا تارئ ہدفینی یئرینہ ائیشیتیرندن سورا، اؤلدو و اؤز جدلرینہ قوشولدو و بدنی ائپیردی. ۳۷ آما او کی تارئ بئلسینی دئزیتدی، بدنی ائپیرمہدی.

۳۸ «پس کاکالار بونو بیلینز کی عیسا طریقیندن دیر کی گناہلارینگ باغیشلانماکی سیزہ اعلام اولیر. ۳۹ ہر گس عیسا یا ایمان گتیرہ، اؤنونگ طریقیندن واری زاد دان آزاد اولیر. بوتون او زادلاردان کی موسا شریعتی طریقیندن اوللاردان آزاد اولایلمہ دینز. ۴۰ پس گوئلہ یینز تا ائدمیہ او سؤز کی پیغمبرلر طریقیندن دئیلیمیش، باشینزا گلہ، ائله او سؤز کی دئیر:

۴۱ «"باخینز، ای ریشخند ائدنلر،

حیرت ائدینز و نابود اولینز،

بو سبریہ کی سیزینگ دورانینزدا من بیر ایش گووروم.

بیر ایش کی اگر بیر بئلینزہ دئیہ دە،

اینانماینز.»

۴۲ اوندا کی پولس و بارنابا عبادتگاہدان گئدیرلردی یازیا، خلخ بئلرینہ یالواردیلار تا گلن شنبہ دا بو گپلر بارہ سیندہ بئلری اینن دانیشالار. ۴۳ جمعیت عبادتگاہدان گئدن وخت چوخ آدام یهودی لاردان و تارئ پی پرست

اٲڏن آڊام لارڊان کي يهود دينينه دؤنموش لارڊي، پوئس و بارنابا قولونجونڊان يولا دؤشدولار. پوئس و بارنابا اوللار اينان دانيشيرلارڊي و بئللريئي تشويق اٲڏيرلڊي تا تارئ فيضينده استقامت اٲڏگر.

٤٤ گن شنبه تقريبا شهرينگ واري آڊام لاري ييغيلڊير تا رئينگ كلاميني اٲشيدگر. ٤٥ آما يهودي لار جماعاتي گوژنده، حسودليگدان دؤلدولار و پوئسا حرمت سيزليگ اٲڏمک اين، اؤنونگ سؤزلري اينن ضد اٲڏير.

٤٦ پوئس و بارنابا جرأت اينن دٲڏيلر: «لازم ايڊي کي تارئ كلامي واري گسڊن ايلري اول سيزه دئييله. آما بو سبريه کي سيز بو كلامي رد اٲڏينز و اؤزونگوزو اٲڊي زندليگه لايق بيلمه دينز، باخينز، اينڊي بيز غيريهودي لارا ساري گٲڏيرک. ٤٧ بو سبريه کي رب بيزه بئله فرمان وئرميش:

«من سني غيري يهودي لار ايچي بير ايشيق اٲڏميشم،

تا نجاتي دنينانينگ واري يئرینه اٲٲيشٲيرينگ.»

٤٨ غيري يهودي لار بونو اٲشيدنده، خوشحال اولدولار و رئينگ كلامينا حرمت اٲڏيلر؛ و اوللار کي اٲڊي زندليگ ايچي معين اولموشلارڊي ايمان گٲيرڊيلر. ٤٩ بئله، رئينگ كلامي او منطقه نينگ واري يئرینه داغيلڊري. ٥٠ آما يهودي لار، ديندار و سرشناس آروادلاري و شهرينگ باشي بويوک کيشي لريئي، پوئس و بارنابا ضدينه جوشارڊيلار تا پوئس و بارنابايا جور و جفا اٲڏگر و بئللريئي او منطقه دن چيخارٲڏيلار ياريا. ٥١ پوئس و بارنابا دا اؤرانينگ تورباقيئي، اوللار ضدينه اؤز قيچ لرينڊن سيلکڊيلر و قونيه شهرينه گٲڏيلر. ٥ٲ شاگردلر شادليگدان و تارئ نينگ مٲڏس روحونڊان دؤلو ايڊيلار.

١٤

پوئس و بارنابا قونيه دا

١ پوئس و بارنابا قونيه شهرينه بئلينه گٲڏيلر يهودي لار عبادتگاهينا. اوللار اؤرڊا بير رقم دانيشڊيلار کي چوخ آڊام يهودي لارڊان و يونانلي لارڊان ايمان گٲيرڊيلر. ٢ آما ايمان گٲيرمه ين يهودي لار، غيري يهودي لاري جوشارڊيلار و اوللارينگ فکريئي کاکالار ضدينه خراب اٲڏيلر. ٣ پس پوئس و بارنابا بير چوخ وخت اؤرڊا قالڊيلار و جرأت اينن رب ايچي دانيشيرلارڊي. اٲله او رب کي اوللار آلي اينن نيشانالار و مٲعزه لر گوړسڊيرڊي و بئله اؤز فيضلي پيغاميني ٲصڊيق اٲڏيرڊي. ٤ آما او شهرينگ خلخي ايکي بئيله اولدولار؛ بير بئيله يهودي لار اينان

ایدیلار و بیر بئیلہ دا حواری لار اینان. ° اوند ا کی غیری یهودی لار و یهودی لار اؤز باشی بویوک لری این سنڈیلر کی پولس و بارنابا اینان پئس رووال ائدر و بئلگربنی سنگسار ائدر، ۶ پولس و بارنابا بوندان خبر اولدولار و لسترہ و درپہ شہرلرینہ کی لیکائونیه ناحیہ سینده ایدی و او دئیر و برده کی منطقه لره قاجدیلا. ۷ اوللار اؤردا ائله بئله او خوش خبری داغیدیرلاردی.

پولس و بارنابا لسترہ ده

۸ لسترہ ده بیر کیشی ایدی کی اوتورموشدو و باشارمئردی قیچ لربنی ترپده. او کیشی آنادان اولاندان فلج ایمیش و هئج زامان یول گندمه میشدی. ۹ پولس دانیشاندا، او کیشی پولس گپ لربنه قولاق آسیردی. پولس اونا گؤز تیکدی و گوردو کی بو آدام شفا توتماک ایمانینی واری. ۱۰ پولس اوجا سس اینن اونا دئدی: «صاف تور قیچ لربنگ اوستونه!» او کیشی ده یئریندن سیچیردی و یول گئتدی.

۱۱ اوند ا کی جماعت گوردولر کی پولس نیجه ائدی، اوجا سس اینن لیکائونیه دیلینده دئدیلر: «تاری لار بشر شکلینده گل میشلر آشاغی بیزیم یانیمیزا.» ۱۲ اوللار بارنابایا دئدیلر زئوس و پولسا دا دئدیلر هر مس، بو سبریه کی اصل دانیشان ائله پولس ایدی. ۱۳ زئوس معبدی نینگ کاهنی کی اؤنونگ معبدی شہر دروازه سی نینگ یانیندا ایدی نچه سقیر و گل تاجی گتیردی دروازه یانینا و سئردی کی خلخ اینن بئلینہ، اوللار ایچی قوربانلوق ائدر. ۱۴ آما او ایکی حواری یعنی بارنابا و پولس بونو ائشیدنده، یخه لربنی ایرتدیلر و قاجدیلر جمعیت ایچینہ و لیکله دیلر کی: ۱۵ «کیشی لر، نه ایچی بو ایش لری گورورینیز؟ بیز ده سیزینگ له یین بئرک. بیز سیزہ بو خوش خبری گتیرمیشک تا بلکم سیز بو ویل زادلاردان آل چکینز و دؤنیز دئری تارئ یا ساری. ائله او تارئ کی گوی و یئری و دریای و هر نه بی کی اوللار ایچینده دیر دؤرتدی. ۱۶ تارئ قدیمی نسل لرده واری ملت لری ویل ائدی تا اؤز یول لربنی گئدر. ۱۷ آما با بو حال او اؤزونو شاهد سیز قویمادی. بو سبریه کی او، سیزہ یاغیش یاغدیرماک اینان و نمره لی فصل لر بئلینزه وئرمک اینن سیزہ خوب لیگ ائدمیش و جانینزی خورکیدن و شادلیگدان دو یارتمیش.» ۱۸ حتئ بو سؤزلر اینن دا اوللار سخت باشاردیلار خلخینگ رآینی وورالار کی بئلری ایچی قوربانلوق ائدمئیلر.

۱۹ آما بیر پارا یهودی آنطاکیہ و قونیه شہرلریندن گلدیلر و خلخی مجاب

ائدیگر و پوئسی سَنگسار ائدیگر. اوللار گمان ائدیگر کی پوئس اولموش پس بئلسینی چکدیگر و شَهردَن آتدیلار یازیا. ۲۰ آما اوندا کی شاگردلر اُونونگ دئییرینه ییغیلدیگر، او توردو آیاقی و بؤکولدو شَهَر ایچینه. او گُونونگ صاباسی، پوئس بارنابا اینن دِریه یه گئتدیگر. ۲۱ اوندان سورا کی اوللار او خوش خَبری او شَهَرینگ آدام لارینا اعلام ائدیگر و چوخ آدام لاری عیسا شاگردی ائدیگر، اوردان لِسْتره یه، قونیه یه و اَنطاکیه یه دؤندولر. ۲۲ اوللار او شَهَر لَرده شاگردلرینگ جانینا قَوّت وئردیگر و اوللاری تشویق ائدیگر تا ایماندا اِسْتقامت ائدگر و بئللرینه دئدیگر کی: «چوخ مُصیبت لَر چکسه سیک تا تارئ پادشاه لیگینا گیرک.» ۲۳ اوللار واری کلیسالاردا ایماندارلار ایچی بیر پارا شیخ مَعین ائدیگر و اوروج دُعا اینان اوللاری رَبّه، کی بئلسینه ایمان گتیرمیش لَر دی تاپشیردیلار.

پوئس و بارنابا بؤکولدولر اَنطاکیه

۲۴ اوندان سورا پیسیدییه منطقه سیندن گجدیلر و پامفیلیه منطقه سینه گئتدیگر. ۲۵ اوللار پرجه آدام لاری اینان تارئ کلامیندان دانیشانان سورا، گئتدیگر اَتالیه یه. ۲۶ اَتالیه دان کشتی اینن اَنطاکیه یه بؤکولدولر، ائله اؤرا کی ایماندارلار پوئس و بارنابا تارئ فیضینه تاپشیرمیش لَر دی تا بو ایثی کی ایندی مَطلبه ائتیش تیرمیش لَر، عَهده لَرینه اَلالار. ۲۷ پوئس و بارنابا ائتیشنده، کلیسا آدام لارینی گپ ائدیگر و هرنه بی کی تارئ اوللار طَریقیندن ائدمیش دی اعلام ائدیگر و دئدیگر کی تارئ نه یین غیری یهودی لار اوستونه ایمان درینی آچمیش. ۲۸ اوللار چوخ وخت شاگردلر اینن قالدیلار.

۱۵

اورشلیم شوراسی

۱ بیر پارا آدام یهودیه ولایتیندن، اَنطاکیه شَهَرینه گدیلر. اوللار کاکالارا تَعْلیم وئریلر کی: «اگر موسای پیغمبر رَسْمینه گؤره سُنّت اولمایانز، نجات توتا بیلَمینز.» ۲ بوندان سورا کی پوئس و بارنابا اوللار اینان چوخ چکمه چکیش و بحث ائدیگر، بئله قرار قوئولدو کی پوئس و بارنابا، نچَه نفر داها اینان اورشلیم شَهَرینه گئدگر و بو قَضیه باره سینده حواری لر و شیخ لَر اینن دانیشالار. ۳ پس کلیسا اوللاری یولا سالدی؛ اوللار فینیقیه و سامره منطقه لریندن گجدیلر و غیری یهودی لارینگ ایمان گتیرمک لَرینی ذرّه به ذرّه تعریف ائدیگر و واری کاکالار

بوندان چوخ خوشحال اولدولار. ^۴ اورشلیمه ائتیشنده، کلیسا آداملاری و حواری لر و شیخ لر اوللارینگ پیشوازینا گدیلر. پوئس و بارنابا هر ایشی کی تارئ اوللار طریقیندن گورموشدو، بئللری ایچی تعریف ائدیله. ^۵ آما بیر پارا آدام قریسی فرقه سیندن کی ایمان گتیرمیشلردی، توردولار آیقی و دئدیلر: «اوللارا واجب دیر کی سُنّت اوللار و اوللارا آمر اولوناسی کی موسای پیغمبر شریعتینی ساخلا یالار.»

^۶ حواری لر و شیخ لر بیر یئرہ ییغیلدیله تا گورلر بو قضیه نیجه اولاسی. ^۷ چوخ بحث ائدمکدن سورا، پطرس توردو آیقی و بئللرینه دئدی: «کاکالار، بیلیریز کی او اولکی گونلرده، تارئ منی سیزینگ آرایزدان سجدی تا غیری یهودی لار منیم دیلمدن او خوش خبرینگ پیغامینی ائشیدلر و ایمان گتیرلر. ^۸ و تارئ کی اوره ک لردن آگاه دیر مقدس روحو اوللارا وئرمک این اوللار باره سینده گواھلیک وئردی، ائله اوله یین کی بیزیم باره میزده دا گواھلیک وئرمیشدی. ^۹ تارئ بیز این اوللار آراسینا هئچ فرق قویمادی، بلکی بو سبریه کی ایمان وارلاری، اوره ک لرینی آری ائدی. ^{۱۰} پس ایندی نه ایچی تارئ پی امتحانا چکیریز و شاگردلر بوینونا بیر یوغ قویورایز کی نه بیزیم اوزوموز او یوغو چکه بیلیمیشک، نه ده بو اولاریمیز؟ ^{۱۱} آما بیز ایمان واریمیز کی رب عیسایینگ فیضی طریقیندن نجات توتاراک، ائله اوله یین کی اوللار دا نجات توتارلار.»

^{۱۲} واری اوردای ییغیلن آداملار هوس اولدولار و بارنابا و پوئس دئدیگی لرینه قولاق آسدیله. اوللار او نیشانالاری و معجزه لری کی تارئ اوللار طریقیندن غیری یهودی لار آراسیندا ائدمیشدی، تعریف ائدیله. ^{۱۳} اوللارینگ گپی تونکندن سورا، یعقوب دئدی: «کاکالار، منه قولاق آسینز! ^{۱۴} شمعون توضیح وئردی کی تارئ نه یین اول غیری یهودی لارا مرحمت گورستدی تا اوللار آراسیندا اوز آدی ایچی بیر خلخ سجه. ^{۱۵} پیغمبر لرینگ سوزلری، بونو تصدیق ائدیر، ائله اوله یین کی عاموس پیغمبر کتابیندا یازیلیمیش کی:

^{۱۶} «بوندان سورا، گتری گترم

و داوودونگ چادرینی کی دوشموش گئنه اوخاری ائدرم؛

ویرانالارینی گئنه دوزدرم

و اونو گئنه بریا ائدرم،

^{۱۷} تا بشرینگ باقیسی رب قولونجوندا اوللار

و واری غیری یهودی لار کی منیم آدیم اوللار اوستونده دیر.

رَب بئله دئیر،

^{۱۸} بو زادلاری قَدیمدن آشکار ائدن رِب.»

^{۱۹} «پس منیم حکمیم بو دور کی بیز تارئیا ساری دوئنن غیر یهودی لاری اذیت ائدمه یه سیک. ^{۲۰} آما اوللار ایچی بیر نامه یازاسیک تا اؤز لرینی بُتلار تقدیم اولان خورکی لردن، عقت سیزلیگدن، بوغولموش حیوان لارینگ آتیخی یئمکدن و قاندان ایراق ساخلایالار. ^{۲۱} بو سبریه کی قَدیمدن بری هر شنبه، واری شَهردره یهودی لارینگ عبادتگاهیندا موسای پیغمبر شریعتی اوخولموش و تعلیم وئرلیمیش.»

شورا نامه سی غیر یهودی ایماندارلارا

^{۲۲} پس حواری لر و شیخ لر، بوتون کلیسا آداملاری اینان بئله مصلحت گوردو لر کی اؤز آرالاریندان بیر پارا آدام سچلر و اوللاری پولس و بارنابا اینان انطاکیه شهرینه یوللایالار. اوللار برسابا چاغیریلان یهودای و سیلاسی کی کاکالار آراسیندا زهرلیگ مقامینی وارلاری ایدی، سچدیلر. ^{۲۳} اوللار آپاران نامه ده بئله یازلیمیش ایدی:

«بیز حواری لردان و شیخ لردن، کاکالارینزدان

انطاکیه، سوریه و کیلیکیه ده کی غیر یهودی کاکا باجی لارا،

سالاملار!

^{۲۴} ائشیدیمیشک کی بیر پارا آدام بیزدن، بدون از بو کی بیز بئللرینی یوللامیش اولاک، گلمیشلر و گپلری اینن سیزی تشویشه آتمیشلار و فکر لرینی پریشان ائدمیشلر. ^{۲۵} بو سبریه ده بیزیم واریمیز بئلینه بئله مصلحت گوردوک کی بیر پارا آدام سچک و اوللاری عزیزلریمیز، بارنابا و پولس اینان، سیزینگ یانینزا یولا سالاک. ^{۲۶} ائله او بارنابا و پولس اینان کی جان لارینی زبیمیز عیسا مسیحینگ آدی خاطرینه آل لری اوجینا قویموشلار. ^{۲۷} پس یهودا و سیلاسی یوللامیشاک تا اوللارینگ اؤزو، ائله بو زادلاری اؤز دیل لری اینن سیزه دئیلر. ^{۲۸} بو سبریه کی تارئینگ مُقدس روحو و بیز، بئله مصلحت گوردوک کی بو واجب زادلردان آیری، بیر آیری اوک سیزینگ دالینزا قویمایاک، ^{۲۹} بو کی بُتلار ایچی قوربانلوق اولونموش آئدن، قاندان، بوغولموش حیوان لارینگ آتیخی یئمکدن و عقت سیزلیگدن اؤزونگوزو ایراق

ساخلائنز. اگر اؤزونگوزو بو زادلاردان ايراق ساخلائايينز، خوب ايش
گؤرموشئينز. سلامت اولينز.»

^{۳۰} پس اوللار يولا دؤشدولار و انطاكيه شھرينه گئتديلر. اؤردا كليسا
آداملاريني بير يتره گپ ائديلر و نامهي وئرديلر بئللرينه. ^{۳۱} اوللار نامهي
اوخوياندا، نامه نينگ پيغاميندان كي دلگرم ليگ وئيردي، خوشحال اولدولار.
^{۳۲} يهودا و سيلاس دا كي اؤزلري پيغمبر ايديلر، چوخ سؤزلر اينن، كاكلاري
تشويق ائديلر و بئللرينه قوت وئرديلر. ^{۳۳} يهودا و سيلاس بير مدت اؤردا
قالديلار و اوندان سورا كاكلار اوللاري سالامتليگ اينن يولا سالديلار تا اوللاري
يوللايانلار يانينا گئري بوكولر. ^{۳۴} اما پولس و بارنابا انطاكيه ده قالديلار.
^{۳۵} اوللار چوخ آيري ايماندارلار اينان، زئينگ كلاميني تعليم وئيرلردي و اعلام
ائديرلردي.

پولس و بارنابا آراسينداكي اختلاف

^{۳۶} نچه گؤندن سورا، پولس، بارنابا دئدي: «گل تا دؤنك واري او شھرلره
كي زئينگ كلاميني اعلام ائدميشديك و كاكلاري گؤرك و گؤرك كي نه بين
ديرلر.» ^{۳۷} بارنابا سئدي كي مرفس چاغيريلان يوحنايي ده اؤزلري اينن آپارالار،
^{۳۸} اما پولس صلاح بيلمه دي كي مرفسي كي پامفيليه ده اوللاردان آيريلميشدي و
بئللري اينن همكارليگ ائدمه ميشدي، اؤزلري اينن آپارالار. ^{۳۹} پولس و بارنابا
آراسيندا بير سخت اختلاف دوشدو ائله كي بير بيردن آيريلديلار. بارنابا، مرفسي
گؤتوردو و دريا يولوندان قيرسه گئتدي؛ ^{۴۰} اما پولس، سيلاسي سچدي. كاكلار
اوللاري زئينگ فيضيئه تاپشيرديلار و اوندا اوللار يولا دؤشدولار. ^{۴۱} پولس
سوريه و كيليكيه دن گئتدي و اوراداكي كليسالارا قوت وئيردي.

۱۶

تيموتائوس، پولسا و سيلاسا قوشولير

^۱ پولس دربه و لستره شھرلرينه گلدی. اؤردا بير تيموتائوس آدلي شاگرد
زندليگ ائديردي. تيموتائوسينگ آناسي يهودي ايدى و ايماندار ايدى، اما
بووآسى يونانلى ايدى. ^۲ كاكلار لستره ده و قونيه ده اؤندان خوب دئيرلردي.
^۳ پولس كي سئيردي تيموتائوس بئلسينه قوشولا، اورالردا زندليگ ائدن
يهودى لار خاطرينه آپاردى تيموتائوسى سئت ائدى، بو سبريه كي واري كس

بیلیرلردی کی اؤنونگ بووآسی یونانلی دیر. ^۴ اوللار ائله بئله کی یوللاریندا، بو شہردن او شہرہ گئدیرلردی او قانونلاری کی اورشلیمده کی حواریلار و شیخ لَر قؤیموشلاردی اؤرانینگ اداملارینا وئردیلر تا او قانونلارا گؤره رووآل ائدلر. ^۵ بئله، کلیسالرداکی اداملار ایماندا قوت توتیرلاردی و گؤن به گؤن سایقوشلاری آرتیق اولیردی.

پولس رؤیاسی

^۱ اوللار فُریجیه و غَلاطیه منطقہ لَریندن گچدیلر، بو سَبریه کی تارئینینگ مُقدّس روحو اوللارا اجازہ وئرمہدی کی آسیا منطقہ سینده تارئ کلامیندان دانیشالار. ^۲ اوندان کی میسیہ منطقہ سینہ ائتیشدیلر، تلاش ائدیلر بیطینیہ ولایتی ایچینہ گئدلر، اما عیسا روحو اوللارا اجازہ وئرمہدی. ^۳ پس میسیہ دَن رَد اولدولار و گئدیلر تُروآس شہرینہ. ^۴ پولس گئجہ بیر رؤیا گؤردو. گؤردو کی بیر مَقدونیه لی کیشی اؤردا تورموش و بئلسینہ یالواریر دئیر کی: «مَقدونیه یہ گل و بیزہ کؤمک ائد.» ^۵ پولس بو رؤیای گؤزنده، بیز فی الفور مَقدونیه یہ ساری یولا دؤشدوک، بو سَبریه کی داها بو نتیجہ یہ ائتیشدیک کی تارئ بیزی چاغیرمیش تا اینجیلینگ خوش خَبرینی اوللارا وئرک.

لیدیہ ایمان گتیرمکی

^{۱۱} بئله، بیز کشتی اینن تُروآس شہریندن مستقیم گئتدیک ساموئراکی جزیرہ سینہ و صاباسی ده نیاپولیس شہرینہ ائتیشدیک. ^{۱۲} اؤردان دا فیلیپی شہرینہ گئتدیک کی مَقدونیه منطقہ سی نینگ بیر مهم شہر لَریندن ایدی و روملی لار اؤردا زندلیگ ائدیرلردی و نئجہ گؤن او شہردہ قالدیک.

^{۱۳} مُقدّس شنبہدہ گئتدیک شہرینگ دروازہ سیندان یازیا بیر چی قیراقینا، بیر یئرہ کی گمان ائدیردیک اؤرا دُعا ائدمک یئری دیر. اوتوردوک و او آروادلار اینان کی بئلینہ بیغیلیمیشلردی دانیشدیک. ^{۱۴} اوللارینگ آراسیندان بیر لیدیہ آدلی آرواد بیزیم گپ لَریمیزہ قولاق آسیردی. او تیاتیرا شہری نینگ اداملاریندان ایدی و ایشی دا بو ایدی کی آرغوانلی پارچالاری کی چوخ دا گران ایدیلار، ساتیردی. بو آرواد تارئ پی پَرس تئدیردی. رب اؤنونگ اؤرہ کینی آچدی تا پولس گپ لَرینہ ہوش وئره گؤرہ نہ دئیر. ^{۱۵} لیدیہ و اوباسی آدمی تَعَمید غُسلی توتاندان سورا، لیدیہ اصرار اینان بیزہ دئدی: «اگر اینانیراینز کی رَبّہ ایمان گتیرمیشم، منیم ائویمہ گلینز و قالینز.» بیز دا اؤنونگ دئدیگینہ بوین آیدیک.

پولس اینان سیلاس زنداندا

۱۶ بیر گون کی گئیدردیک ائله او دُعا ائدمک یئرینه، بیر جاهال کنیز اینن قَرشیلشدیک کی بیر روح اؤنونگ وجودی ایچینه گیرمیشدی کی باعث اولیردی او کنیز فالگیرلیگ ائده. او بو فال توتماک اینان چوخ سود اؤز آریاب لارینا ائتیشدیریردی. ۱۷ او کنیز دؤشدو پولس و بیزیم قولونجومیزا و لیکله بیردی کی: «بوکیشی لر، مُتعال تارئنینگ نوکرلری دیرلر کی نجات یولونو سیزه اعلام ائدیرلر.» ۱۸ چوخ گون لر قیز ائله بئله بو ایشی گوروردو. آخیر پولسینگ صبری باش اولدو، دؤندو و او روحا دئدی: «عیسا مسیحینگ آدیندا سنه فرمان وئریز کی بو قیزدن یازی چیخینگ!» او روح ائله او آن قیزدن چیخدی یازی. ۱۹ آما اوندا کی او کنیزینگ آریاب لاری گوردولر کی سود ائدمک ایچی داها بئلگینه امید قالمامیش، پولس و سیلاسی توندولار بئلگینی سئیده سئیده چکدیلر شهرینگ میدانینا، رئیس لر حضورنا. ۲۰ اوللاری قاضی لار یانینا گتیرنده، دئدیلر: «بو کیشی لر یهودی دیرلر و بیزیم شهریمیزده شلوغ سالیرلار. ۲۱ بیر پارا رسم لر خلخه اعلام ائدیرلر کی بیز روملی لار ایچی جایز ده ییل کی اوللاری قبول ائدک یا دا اوللارا عمل ائدک.»

۲۲ جمعیت ده پولس و سیلاسا حمله ائدمکده او آدام لارا قوشولدولار. او قاضی لار دستورینا، پولس و سیلاسی رختلرینی دال لاریندا بیرتدیلر و تۆکدولر و اوللاری چماق اینان ووردولار. ۲۳ پولس و سیلاسی چماق اینان چوخ ووراندان سورا، بئلگینی آتدیلار زندانا و زندانبانا دا دستور وئردیلر کی اوللاردان گوز گؤتورمه یه. ۲۴ زندانبان دا کی بیر بئله یین دستور آلمیشدی، اوللاری او ایچریده کی زندانا آتدی و قیچ لرینی ایکی آعاج گنده سی نینگ آراسینا قؤیدو و زنجیرله دی.

فیلیپپه لی زندانبان ایمان گتیریر

۲۵ تقریباً گنجه یاری ایدی کی پولس و سیلاس دُعا ائدیرلردی و تارئیا حمد و ثنا ییری بیرله بیرلردی. زندانی لار اوللار سسینه قولاق آسیرلاردی ۲۶ کی بیردن بیر بویوک زلزله گلدی، ائله کی زندانینگ پی پی تیردی و ائله او آن واری دَرلر آچیلدیلار و واری زندانی لارینگ زنجیرلری آچیلدی تۆکولدو. ۲۷ وختی کی زندانبان او یاندى و گوردو کی زندانینگ درلری آچیق دور، قیلجینی چکدی تا اؤزونو اؤلدوره، بو سبریه کی گمان ائدیردی زندانی لر چقمیشلر. ۲۸ آما پولس

اوجا سس اینن چاغیردی دئدی: «اؤز باشینگا قَصْبا سالما، چونکی بیزیم واریمیز ائله بوردایاک!»^{۲۹} زندانبان چیراغ لار سئدی و تله سیق زندانینگ ایچینه گئندی و ائله بئله کی قورخودان تیره ییردی پوئس و سیلاس قیچینه دؤشدو.^{۳۰} اوندا اوللاری گتیردی یازیا و خبر آلدی: «آقالار، نه ایش گؤره سیم تا نجات توتام؟»^{۳۱} اوللار جواب وئردیلر: «رَب عیسیا ایمان گتیر و نجات توتارانگ. سن و اوبانگ آدمی.»^{۳۲} پوئس و سیلاس رَینگ کلامی باره سینده اؤنونگ اینان و واری او آدام لار اینان کی اؤنونگ اوباسیندا ایدیلار دانیشدیلار.^{۳۳} گججه ائله او ساعات، زندان بان اوللاری آپاردی و یارالارینی یوودو؛ زندان بان فی الفور تَعْمید توتدو، اؤزو و بوتون اوباسی آدمی.^{۳۴} اوندا اوللاری آپاردی اؤز ائوینه و اوللارا خورکی وئردی. او زندان بان و اوباسی نینگ باقی آدام لاری خوشحال ایدیلار کی تارئیایا ایمان گتیرمیشلر.

^{۳۵} یئر آچیلاندا، قاضی لار، مأمور یوللادیلار او زندان بان یانینا و دئدیلر: «او کیشی لری ویل ائد تا گئذَلر.»^{۳۶} زندانبان بوللاری پوئسا خبر وئردی و دئدی: «قاضی لار دستور یوللامیشلار کی سیزی آزاد ائدم. داها ایندی گلینز یازیا و سلامتلیگ اینن گئدینز.»^{۳۷} آما پوئس بئللرینه دئدی: «اوللار بیزی دا کی روم تَبعه سی یاک، بوندان ایلری کی بئلمیزی محاکمه ائذَلر خلخ جلوسیندا وورموشلار و زندانا آتمیشلار؛ و ایندی سئیرلر بیزی پناهدا آزاد ائذَلر؟ یو، اصلا! قوی تا اؤزلری گلَلر و بیزی بوردان چاخارتالار یازیا.»

^{۳۸} مأمورلار بو گپ لری او قاضی لارا خبر وئردیلر. اوللار ائله کی ائشیتدیلر کی پوئس و سیلاس روم تَبعه سی دیرلار، قورخدولار.^{۳۹} پس گدیلر و اوللاردان عذر خواهلیگ ائدیلر. پوئس و سیلاسی گتیردیلار یازیا و بئللریندن سئدیلر تا او شَهردَن گئذَلر.^{۴۰} پس اوللار زنداندان چیخدیلر و گئتدیلر لیدییه گؤرمکینه. کاکالاری گؤزنده اوللاری تشویق ائدیلر. اوندان سورا دا اؤردان گئدیلر.

۱۷

تسالونیکیده شلوغ دؤشیر

^۱ پوئس اینان سیلاس، آمفیپولیس و آپولونیا شَهرلریندن گچندن سورا، تسالونیک شَهْرینه گدیلر، کی اؤردا بیر یهودی عبادتگاه وار ایدی.^۲ پوئس همیشه کی رسمی اوستوندن گئندی عبادتگاهیا. او اؤچ مُقدّس شنبه بیر بیر

آردینا، اوللار اینان مُقدّس یازیلی لاردان بحث ائدیردی ^۳ و توضیح وئیردی و بئللرینه ثابت ائدیردی کی لازم ایدی کی مَسیح رَجْر چَکه و اؤلورَدَن دَئریله. او دئیردی کی: «بو عیسا کی سیزه اعلام ائدیرم، ائله او وَعده وئریلَن مَسیح دیر.» ^۴ اوللارینک آراسیندان بیر پارا آدام مُجاب اولدولار و پوئس و سیلاسا قوشولدولار. ائله بئله دا بیر بویوک جمعیت تارئی پَرسِت ائدَن یونانلی لاردان و اَلبَت اوللار آراسینداکی باشی بویوک آروادلارینک ساییقوشی دا آز ده بیلدی. ^۵ آما یهودی لار حَسودلیک ائدیلر و بیر پارا شَریر آدام بازاردان کُپ ائدیلر و بیر اوباش بئیله دؤزَندیلار و شَهَرده شلوغ سالدیلار. اوللار تۆکدولر یاسون ائوینه تا پوئس و سیلاسی چیخارتالار یازیا، جماعت آراسینا. ^۶ اوللاری بولا بیلیمه ینده، یاسونی و بیر پارا کاکالاری چَکدیلر شَهَرینک باشی بویوک لری یانینا. اوللار داد وورولاردی کی: «او کیشی لَر کی دنیایی اویز و بویز ائدمیشلَر، بورایا دا گلمیشلَر. ^۷ یاسون ده اوللاری آپارمیش اؤز ائوینه. بوللارینک واریسی روم پادشاهی، قیصر فرمان لاری نینگ ضَدینه رووال ائدیلر و دئیرلر کی بیر آیری پادشاه وار کی آدی عیسا دیر.» ^۸ خلخ و شَهَرینک باشی بویوک لری بو گپ لری ائشیدَنده، جوشدیلار. ^۹ اوللار، یاسوندان و باقی کاکالاردان بیر مقدار پیل ضمانت ایچی آلدیلار و اوندان سورا دا اوللاری ویل ائدیلر.

پوئس و سیلاس بیریه شَهَرینده

^{۱۰} کاکالار فی الفور پوئس اینان سیلاسی گئجه بیریه شَهَرینه یوللادیلار. اوللار اؤرا ائتیشنده، گئدیلر یهودی لار عبادتگاهینا. ^{۱۱} اؤراداکی یهودی لار او یهودی لاردان کی تسالونیکیده ایدیلار نجیب تر ایدیلار. اوللار کلامی شوق و ذوق اینان قبول ائدیلر و گؤنده مُقدّس یازیلی لاری دَقَت اینن اوخویپلاردی تا گؤزُر بو زادلار ائله بئله دیر کی بوللار دئیرلر یا یو. ^{۱۲} بئله اولدو کی، یهودی لارینک چوخو ایمان گتیردیلار و ایمان گتیرن سَرشناس یونانلی آروادلارینک ساییقوشی دا آز ده بیلدی و ائله بئله ده سَرشناس یونانلی کیشی لَرَدَن.

^{۱۳} آما اوندا کی تسالونیکیداکی یهودی لار بیلدیلر کی پوئس بیریه ده دا تارئ کلامینی اعلام ائدیر، بیریه ده دا گلدیلر و خلخی جوشاردیلار و شَهَرده شلوغ سالدیلار. ^{۱۴} اوندا کاکالار پوئسی ائله او آن یوللادیلار دریا قیراقینا ساری. آما سیلاس و تیموتائوس بیریه ده قالدیلار. ^{۱۵} پوئس اینن گئدَن آداملار، آتِن

شہری نَنچاز، اُونونگ یانی سورا گتتدیَلر و اوندان سورا بیر فرمان اینان کی سیلاس و تیموتائوس ایچی ایدی اوردان گتتدیَلر. او دا بو ایدی کی سیلاس و تیموتائوس هر نه تئزتر پولسا قوشولاسیلا.

پولس آتِنده

^{۱۶} ائله بئله کی پولس آتِنده اوللار یولونو گۆزله ییردی، بونونگ گۆرمکیندن کی شهر دؤلُو بُت دیر، روحو ایچینده پریشان اولدو. ^{۱۷} پس عبادتگاهدا، یهودی لار و تارئپی پرست ائدن آدم لار اینن، بازاردا ده هر گۆن اوردانی آداملار اینان بحث ائدیردی. ^{۱۸} بیر پارا اپیکوری و رواقی فیلسوف دا پولس اینان بحث بناسی قؤیدولار. اوللارینگ بیر پاراسی دئییرلردی: «بو ویزاج نه سئیر دئییه؟» باقی کس ده دئییرلردی: «بیرینه بنزه بیر کی اوزگه تارئلاری تبلیغ ائدیر.» بو سبریه کی پولس، عیسا و اولومدن دتریلیمک باره سینده تعلیم وئیردی. ^{۱۹} اوللار پولسی گؤتوردولر و آپاردیلار آریوپاگوسا کی خلخ اؤرا بیغیلیرلردی. اوللار پولسا دئدیلر: «اولیر بیلک بو تارًا تعلیم کی سن وئیرینگ، نه دیر؟» ^{۲۰} بو سبریه کی سؤزلرینگ بیزیم قولاقیمیزا بئله عجیب-غریب گلیر. پس سئیرک بیلک کی بو زادلارینگ معنی سی نه دیر.» ^{۲۱} واری آتئلی لر و اؤردا زندلیگ ائدن غریبه لر، هئج ایش گؤرمئیرلردی به غیری بو کی اوتورالار و تارًا عقیده لر باره سینده دانیشالار و ائشیدلر.

^{۲۲} پس پولس آریوپاگوس اورتاسیندا توردو و دئدی: «ای آتِن کیشی لری، من گؤرورم کی سیز هر نظر دن چوخ دینداراینز. ^{۲۳} بو سبریه کی اوندا کی شهرده گزیردیم و او زادلارا کی سیز پرست ائدیرینز باخیردیم، بیر قوربانگاها تیش گلیم کی اوستونه یازیلیمیشدی: «ناتانیش تارئ ایچی.» ایندی، من او ناتانیشی کی پرست ائدیرینز بئلینزه اعلام ائدیرم. ^{۲۴} او تارئ کی دنیایی و هر نه بی کی ایچینده دیر یاراتدی، گوی و یئرینگ آیه سی دیر و بشر آلی اینن دوزهن مَعبدلرده زندلیگ ائدمئیر. ^{۲۵} بشر آل لری باشارماز اونا خدمت ائده، بئله کی انگار او بیر زادا مُححتاج دیر، بو سبریه کی اُونونگ اؤزو بوتون بشره زندلیگ، نَفَس و واری زاد وئیریر. ^{۲۶} او واری مَلت لرینگ آدم لارینی بیر نفر دن دؤرتندی تا یئرینگ او باشیندان بو باشی نانچاز زندلیگ ائدَلر؛ او، ایلرتدن معین اولونموش زامانلاری و او یئری کی اؤردا زندلیگ ائده سیلر معین ائدی. ^{۲۷} تا آداملار تارئ قولونجونا گزَلر، تا بلکم اونا ساری گئدَلر و اُونو بولالار، هرچند کی تارئ بیزیم هئج بیریمیز دن ایراق

”دئرليگيميز، تربشديگيميز و وارليگيميز اوندان دير؛“

ائله اوله يين كي حتي سيزينگ اؤز شاعرلرينزينگ بير پاراسي ده دئميشلر كي:

”گرچكدن كي بيز اؤنونگ نسليندنك.“

۲۹ »ايندي كي تاري نسليندنك بئله يين فكر انديمه سيك كي الهى وارليگ طلا و نقره و قيمتلى داش له يين زاد دير كي آداميزادينگ هنرى و تخيلى اونو دؤزتميش اولار. ۳۰ قديمده تاري بئله يين نادان ليگلار اوستونه گؤز يوميردى. اما ايندي او واري يترده واري آدام لارا فرمان وئيرير كي توبه ائدر. ۳۱ بو سبريه كي تاري بير گؤنو قرار وئرميش كي او گؤنده او آدام طريقيندن كي بئلسيني معين انديميش دنيايا عدالت اينن حكم ائدر؛ و او سچديگي آدامينگ اولولردن دئريتمكي اينن، واري گسي بو ايشدن مطمئن انديميش.«

۳۲ اوللار اولومدن دئريلمك باره سينده ائشيدنده، بير پاراسي ريشخند ائديگر، اما باقي سي دئديلر: »بيز بو باره ده گئنه ده سندن ائشيترك.« ۳۳ پس پولس اوللارينگ آراسيندان گئتدى. ۳۴ اما بير پارا آداملار اونا قوشولولار و ايمان گتيرديلر. او آدام لار آراسيندا ديونيسيوس كي آريوپاگوس آدام لاريندان ايدى، بير داماريس آدلى آرواد و نجه آيري آدام دا وار ايديلار.

۱۸

پولس قرنتس دا

۱ بو زادلاردان سورا، پولس آيندان چيخدى و قرنتس شهرينه گئتدى. ۲ اوردان پولس بير آكيلا آدلى يهودى كيشي اينن آشنا اولدو. او كيشي پونتوس ولايتي نينگ آدام لاريندان ايدى و تازاليگدا آروادى اينان كي آدى پريسكيلا ايدى ايتاليا دان گلميشدى. بو سبريه كي روم پادشاهى، گلوديوس فرمان وئرميشدى كي واري يهودى لار روم دان چيخسيلر. پولس اوللارينگ گورمكينه گئتدى ۳ و بو خاطره كي پولسينگ ايشي دا اوللار له يين چادر تيمك ايدى، اوللار يانيندا قالدى و ايش گوردو. ۴ پولس هر شنبه، يهودى لارينگ عبادتگاهيندا بحث

انڊيردي و تلاش انڊيردي تا يهودي لاري و يونانلي لاري مُجاب انڊه.

° اوندآ كى سيلاس و تيموتائوس مقدونيه منطقه سيندن ائتيشديلر، پولس تارى كلامي نينگ تعليم وئرمكينه مشغول ايدى و يهودي لارا گواهلينگ وئيردى كى عيسا ائله او وعده وئرين مسيح دير. ٦ آما اوندآ كى اوللار پولس اينان ضد انڊيلر و بئلسيني سؤيديلر، او اؤز قاباسيني سيلكه له دى و اوللارا دئدى: «قائينز اؤز بوينونزا! منده تقصير يوخ. ايندى دن بئله غيرى يهودى لارا سارى گنده رم.» ٧ پولس اوردان چيخدى و گئتى بير كيشى نينگ ائوپنه كى آدى تيتيوس يوستوس ايدى. بو كيشى تارى پى پرست انڊيردى. اؤنونگ ائوى عبادتگاهينگ پهلې سينده ايدى. ٨ عبادتگاه رئيسى، گريسپوس اوباسى آدمى اينان وارى بئلينه ربه ايمان گتيرديلر. قرنتس خلخى نينگ چوخو پولسينگ سؤزلرينى ائتشدنده، ايمان گتيرديلر و تعميد غسلى توتدولار. ٩ بير گنجه رب ديشده پولسا دئدى: «قورخما! بلكى دانيش و بى سس تورما! ١٠ بو خاطره كى من سنينگ اينم و هئچ كس سنه حمله انڊمز تا باشينگا بير قضا گتيره. بو سبريه كى من بو شهرده چوخ آدم واريم كى منيم خلخيم ديرلار.» ١١ پس پولس بير ايل ياريم اؤردا قالى و تارى كلاميني اوللارا تعليم وئردى.

١٢ آما اوندآ كى گاليو، آخائيه منطقه سى نينگ والى سى ايدى، يهودى لار بيرليكه پولس ضدينه توردولار آياق و اؤنو گتيرديلر محكمه حضورونا. ١٣ اوللار دئيرلردى: «بو كيشى خلخى مُجاب انڊير كى شريعت دئديگى ظريقتينگ برعكسينه تارى پى پرست انڊلر.» ١٤ ائله پولس سئيردى دانيشا كى، گاليو يهودى لارا دئدى: «اى يهودى لار، اگر بير پئس ايش يا دا بير سخت جرم آرادا وار ايدى، من دليل واريم ايدى كى سيزينگ شكائيتينزى قبول انڊم. ١٥ آما بو سبريه كى بو مُرافا اؤز سؤزلرينز و آدلارينز و شريعتينز اوستونه دير، اؤزونگوز بونو حل انڊينز. من سئمئيرم كى بو زادلارا حكم انڊم.» ١٦ و بئللرينى محكمه دن آندى يازيا. ١٧ اوللار نينگ وارىسى عبادتگاه رئيسى، سوستيسى توتدولار و محكمه قرشيسينده بئلسيني ووردولار. آما گاليو بوللار نينگ هئچ بيرينه اعتنا انڊمه دى.

پولس بؤكولدو انطاكيه

١٨ بو تفاقدان سورا، پولس چوخ گؤنلر قرنتس دا قالى و اوندان سورا، كالالردان آيريلدى و دريا يولوندان گئتى سوريه يه. پريسكيلا و آكيلا دا پولس

اینان ایدیلار. پولس کِنخَریهدہ باشینی قیرخدی، بو سَبریه کی نذر واری ایدی. ۱۹ اوللار افسُسا گئندہ، پولس اوردان اوللاردان آیریلدی و اوزو گئندی عبادتگاها و یهودی لار اینن بحث ائدیردی. ۲۰ اوندا کی اوللار پولسدان سئدیئر کی بیر مُدت آرتیق اوللار اینان قالا، او قبول ائدمه دی. ۲۱ آما اوللار اینان خدافضلیگ ائندنه بئللرینه دئدی: «اگر تارئ سئیه، دؤنزم یانینزا.» و کشتی یه میندی و افسُسدان چیخدی. ۲۲ قیصریهده کشتی دَن ائندنه، کلیسا آدام لاری نینگ گورمکینه گئندی، اوندان سورا دا گئندی انطاکیه شَهرینه. ۲۳ بیر مُدت اوردان قالدندان سورا اوردان چیخدی و غَلاطیه و فُریجیه منطقه لری نینگ واری یئرلرینه گئندی و واری شاگردلری ایماندا تقویت ائدی.

آپولس جرأت اینن افسُسدا دانیشیر

۲۴ بیر آپولس آدلی یهودی کی اسکندریه شَهری نینگ آدامی ایدی، گلدی افسُس شَهرینه. بو کیشی دانیشماکدا چوخ ماهر ایدی و مُقدّس یازیلی لاری دا چوخ خوب بیلیردی. ۲۵ بو آدام رَبّ یولوندا تعلیم توتوموشدو و غیرت اینن دانیشیردی و دَقّت اینن عیسا باره سینده تعلیم وئیریدی. هرچند کی فقط یحیا تعمیدیندن خبر واری ایدی. ۲۶ آپولس یهودی لارینگ عبادتگاهیندا جرأت اینن دانیشماکا باشلادی. آما پُریسکیلا و آکیلا اؤنونگ سؤزلرینی ائشیدندنه بئلسینی آپاردیلار اوز یانلارینا و تارئ یولونو دقیق تر اونا اورگتدیلر.

۲۷ اوندا کی آپولس سئیردی گئندہ آخائیه منطقه سینہ، کاکالار بئلسینی تشویق ائدیئر و باقی شاگردلر ایچی یازدیلار کی اؤنو خوش ایز اینان یوئودالار. آپولس اؤرا ائتیشندہ، اوللارا کی فیض واسطه سی اینن ایمان گتیرمیشلردی چوخ کؤمک ائدی. ۲۸ بو سَبریه کی واری گسینگ حضوروندا یهودی لارینگ نظرلرینی سفت و سَخت رد ائدیردی و مُقدّس یازیلی لار طریقیندن ثابت ائدیردی کی عیسا ائله او وَّعدہ وئریلن مَسیح دیر.

۱۹

پولس افسُسدا

۱ اوندا کی آپولس قُرنئس شَهرینده ایدی، پولس او ولایتینگ ایچینده کی یئرلردن گچندن سورا، افسُس شَهرینه ائتیشدی. اوردان نئجه شاگرد بولدو ۲ و اوللاردان خبر آلدی: «ایمان گتیرنده، تارئ نینگ مُقدّس روحونو آلدینز؟»

اوللار دئدیلر: «یو، بیز تارئنینگ مُقدّس روحونونگ وارلیگیندان هئچ خبر یوخوک.»^۳ پوئس بئللرینه دئدی: «پس نه بنا بُنادا تَعْمید عُسلی توتدینز؟» اوللار دئدیلر: «یحیا تَعْمیدی.»^۴ پوئس دئدی: «یحیا اوللاری کی توبه ائدیردی تَعْمید وئیردی و خلخه دئیردی اونا کی اؤزوندن سورا گلسی ایدی ایمان گتیرلر، یعنی عیسیایا.»^۵ اوللار بونو ائشیدنده، رُب عیسا آدیندا تَعْمید توتدولار.^۶ پوئس آلبینی اوللار اوستونه قویندا، تارئنینگ مُقدّس روحو اوللارا گلدی و اوللار آیری دیلره دانیشماکا و نُبوت ائدمگه باشلادیلار.^۷ او کیشی لَر واری بئلینه، تقریباً اون ایکی نفر ایدی.

^۸ پوئس گئتدی یهودی لارینگ عبادتگاهینا. او اؤچ آی جرأت اینن اؤردا دانیشیردی و تارئ پادشاهلیگی باره سینده بحث ائدیردی و اوللاری مُجاب ائدیردی.^۹ آما اونا کی اوللارینگ بیر پاراسی سَرَسخت لیگ ائدیردی و ایمان گتیرمئیردی و جماعت جلوسیندا بو ظریقت آهلینه یعنی ایمان گتیرنلره پئس دئیرلر، پوئس، اؤزونو اوللار آراسیندا چکدی قیراقا، شاگردلری گؤتوردو و هر گؤن تیرانوس تالاریندا بحث ائدیردی و دانیشیردی.^{۱۰} ایکی ایل بئله بین گجدی، ائله کی آسیا منطقه سینده زندلیگ ائدلرینگ وارسی، هم یهودی، هم ده یونانی، رَیننگ کلامینی ائشیتدی.

اسکیوا اوغوللاری

^{۱۱} تارئ پوئس آل لری اینن عَجیب و غَریب مُعجزه لَر ائدیردی،^{۱۲} ائله کی خلخ حَتّی پوئس بدنینه ده یَن یاغلوغ لاری و پیشبندلری گؤتورورلر دی و آپاریرلر دی مَریض لَر ایچی. اوللارینگ مَریضلیگ لری خوب اولیردی و شیطانلی روح لار اوللاردان یازیا چیخیرلر دی.

^{۱۳} پس بیر پارا دوره گرد جین گیر کی یهودی ایدیلار، تلاش ائدی لَر کی اوللار اوستونه کی شیطانلی روح لارا گرفتار ایدیلار رُب عیسا آدینی دئیلر. اوللار دئیرلر دی: «سیزی، پوئس اعلام ائدیگی عیسیا آند وئیرک!»^{۱۴} بو ایشی گؤزن لَر، اسکیوانینگ یئتدی اوغوللاری ایدیلار. اسکیوا یهودی لارینگ بیر باش کاهن لریندن ایدی.^{۱۵} آما او شیطانلی روح اوللارا جواب وئردی کی: «عیسای تانی بیرام، پوئسی ده تانی بیرام، آما سیز کی میمنز؟»^{۱۶} او کیشی کی وجودی ایچینده شیطانلی روح وار ایدی، اوللارا حمله ائدی و اوللارینگ وارسینا گؤچ اولدو و بئللرینی ائله ووردو کی لیت و یارالی او ائودن قاچدی.

۱۷ افسس شہریندہ زندلیگ ائدن لَرینگ واریسی، چہ یہودی چہ یونانلی، بو دؤشن تفاقدان خبر اولدولار. اوللارینگ واریسی نینگ جانینا قورخو دؤشدو و رُب عیسانینگ آدینا حُرمت ائدیرلردی. ۱۸ ائله بئله ده، چوخ آدام اوللاردان کی ایندی ایمان گتیرمیشلردی گلدیلر و عالم آشکار اؤز ایشلرینہ اعتراف ائدیلر. ۱۹ چوخ آدام دا اوللاردان کی اوندان ایلری جادوگرلیگ ائدیرلریمیش، کتاب لارینی گتیردیلر واری گسینگ گؤزو دَمیندہ یاندیردیلار. او کتاب لارینگ قیمتینی کی حساب ائدیلر، آلمینگ نُقرہ سِگہ سی ایدی. ۲۰ پس رَینگ کلامی ائله بئله داغیلردی و قوَت توتیردی.

۲۱ بو تفاق لاردان سورا، پوئس مُقدّس روحونگ ہدایتی اینن، تَصمیم توتدو کی مَقدونیہ منطقہ سی و آخائیہ منطقہ سی نینگ یولوندان اورشلیمہ گندہ. پوئس دئییردی: «اؤرا گندیگیمدن سورا، روم شہرینی ده گورہسیم.» ۲۲ اوندا بئلسینہ کؤمک ائدلرینگ ایکی نفرینی، یعنی تیموتائوسی و إراستوسی مَقدونیہ یوللادی و اؤزو بیر مُدت آسیا منطقہ سیندہ قالدی.

اِفْسُسدَاکی شلُوغ

۲۳ او موقعدہ، اہل طریقت اوستونہ بیر بویوک شلُوغ دؤشدو. ۲۴ بیر دیمتریوس آدلی نُقرہ کار کی نُقرہ بُتلار آرتیمیسدن دوزہ تیردی و بو یولدان صنعت کارلار ایچی چوخ ایش گتیریردی، ۲۵ صنعت کارلاری و بو حرفدہ ایش گؤرن لری بیر یئرہ کُپ ائدی و دئدی: «کیشی لَر، بیلیرینز کی بیزیم مال و منالیمیز بو حرفدہ دن دیر. ۲۶ ائله بئله کی گؤرورینز و ائشیدیرینز، نہ فقط اِفْسُسدَا، بلکی تقریباً آسیا منطقہ سی نینگ واری یئریندہ بو پوئس چوخ آداملاری مُجاب ائدمیش و یولدان چاخارتیمیش و دئییر کی آدامیزاد آلی اینن دؤزلن تارئلار، تارئ دہ بیللر. ۲۷ و بو خطر وار کی نہ فقط بیزیم کسب و کاریمیز رونقندن دؤشہ، بلکی بویوک الہمیز آرتیمیسینگ مَعبدی دہ ہنچ سایلا و حتی آرتیمیس الہمیز کی واری آسیا منطقہ سیندہ و دنیانینگ واری یئریندہ پَرست اولونیر، اؤز عظمتینی آلدن وئرہ.»

۲۸ اوللار بونو ائشیدندہ، سَخت عصبانی اولدولار و داد چَکیرلردی کی: «اِفْسُسلُی لارینگ آرتیمسی بویوک دیر!» ۲۹ پس بوتون شہردہ بلوا دؤشدو و خلخ گیج و ویج اولموش لاردی! خلخ واری بئلینہ تاماشا میدانینا ساری قاچدیلار. اوللار گایوس و آریستارخوسی کی مَقدونیہ لی ایدیلر و پوئس

ہمسفر لریندن ایدیلر، سئیدہ سئیدہ اؤز لری اینن آپاریرلاردی. ۳۰ پوئس سئیردی خلخ ایچینده آلهینہ چیخہ آما شاگردلر قوئمادیلار. ۳۱ حتی آسیا منطقہ سی نینگ بیر پارا بویوک آفسر لریندن کی پوئس یولداش لاریندان ایدیلر، بئلسینہ پیغام یوللادیلار، یالواردیلار کی قیچ آتما یا تاماشا میدانینا.

۳۲ جمعیتینگ بیر پاراسی بیر زاد دئییرلردی، بیر پارا داھاسی، بیر آیری زاد. خلخ گیچ و ویج اولموشلاردی و اوللارینگ دا چوخو هئج بیلیمئیرلردی نہ ایچی گپ اولموشلار. ۳۳ جماعتینگ بیر پاراسی گمان ائدییرلردی کی بو بلوا اسکندر باشی آلتیندا دیر، ائله او اسکندر کی یهودی لار اؤنو آتمیشلاردی ایلری. اسکندر اؤز آلی اینن اشارہ ائدیردی و سئیردی کی جماعت جلوسیندا اؤزوندن دفاع ائدہ. ۳۴ آما اوندان کی اوللار بیلدیلر کی اسکندر یهودی دیر، واری گس بئلینہ، ایکی ساعاتہ یاخین داد چکیرلردی کی: «اَفْسُسلر لارینگ آرتیمسی بویوک دیر!» ۳۵ شہرینگ داروغہ سی خلخی بی سس ائندن سورا، دئدی: «ای اَفْسُس کیشی لری، کیم دیر کی بیلیمہ اَفْسُس شہری بویوک آرتیمس مَعبدی نینگ ناتوری دیر و اؤنونگ گوئدن نازل اولان مُقدّس داشی نینگ محافظی دیر؟» ۳۶ پس ایندی کی هئج گس بو حقیقتی انکار ائدہ بیلمز، سیز آرام اولاسینز و هئج ایشی تلسیق گورمہ یه سینز. ۳۷ بو سبریه کی بو کیشی لر کی گتیرمیشینز بورا، نہ بیزیم مَعبدیمیزہ حرمت سیزلیگ ائدمیشلر، نہ دہ الہہ میزہ کفر دئمیشلر. ۳۸ پس اگر دیمیتریوس و یانیندکی صنعت کارلار بیر گسدن شکایت وارلاری، مَحکمہ دری آچیق دیر و والی لار دا اؤردا دیرلر. شکایت لرینی آپار سینلار اؤرا. ۳۹ آما اگر بوندان آرتیق بیر زاد قولونجوندا یایینز، اونو شہرینگ مجلسیندہ حل ائدہ سینز. ۴۰ بو خاطرہ کی گرچکدن بو خطر وار کی بوگوئن کی تفاقلار سبرسینہ، شورش ائدمکہ مُتہم اولاک. اگر بئله یین اول، باشارماک بیر قانع ائدن دلیل بو شورش ایچی گتیرک.» ۴۱ داروغہ بونو دئدی و جمعیتی داغیتدی.

۲۰

پوئس مقدونیه و یونانا گندیر

۱ شلوغ یاتاندان سورا، پوئس یوللادی شاگردلر قولونجونو و بوندان سورا کی بئللرینی تشویق ائدی، اوللار اینان خدا فضلینگ ائدی و گئتدی مقدونیه منطقہ سینہ. ۲ اوندان کی او منطقہ لردن گچمیشدی و اؤرالارینگ ایماندارلارینی چوخ تشویق ائدمیشدی، گلدی یونانا. ۳ پوئس اؤچ آی اؤردا قالدی. اوندان کی

پولس سئيردى كشتى اينن گنده سوريه يه، يهودى لار اؤنونگ ضدينه نقشه چكديلر. پس تميم توتدو كي مقدونيه يولوندان دؤنه. ^۴ اوللار كي پولسا قوشولموش لاردى بوللار ايديلار: بيريه لى سوپاتروس كي پيروس اوغلو ايدى، تسالونيكلى آريستارخوس و سكوندوس، دريه لى گايوس، تيموتائوس و آسيالى تيخيكوس و ثروفيموس. ^۵ بوللار بيزدن ايلرى گنديلر و ثرواس شهرينده بيزه منتظر اولدولار. ^۶ اما بيز خمير ميا سيز چؤره ك عيى گؤن لر يندن سورا، كشتى اينن فيلپي شهريندن گتديك و بئش گؤندن سورا ائتيشديك ثرواسا اوللار يانينا. بيز يئتى گؤن اؤردا قالدك.

پولس ثرواسدا

^۷ هفته نينگ اولكى گؤنونه بيز چؤره ك تيكه لىك ايچى بئلينه ييغيلديك. پولس خلى ايچى دانيشيردى و بو سبريه كي سئيردى او گؤنونگ صاباسى اؤردان گنده، گنجه يارى يانچاز سؤز لر ينى اوزاتدى. ^۸ بيزيم ييغيلديگيميز بالاخانادا چوخ چيراغ وار ايدى. ^۹ بير ايتيخوس آدى جاهاى پنجره قيراقيندا اوتورموشدو و ائله بئله كي پولس حلى سؤز لر ينى اوزاتيردى، او جاهاى يواش يواش بير آغير اوخويا گتدى. بيردن اؤچونجو طبقه دن دؤشدو آشاغى و اونو گؤتورنده گؤردولر كي اؤلموش. ^{۱۰} اما پولس گتدى آشاغى، اؤزونو آدى اؤنونگ اوستونه و بئلسيني قوجاقلادى و دئدى: «تلواسيه دؤشمينز، جان وارى!» ^{۱۱} اوندان كي پولس گتدى اوخارى و چؤره كي تيكه لى و يئدى، سحر نچاز اوللار اينان دانيشدى، اوندان سورا دا اؤردان گتدى. ^{۱۲} خلى او جاهاى كي دئز يلميشدى آپارديلار و چوخ تسلى توتوموشلاردى.

^{۱۳} بيز لر دا ايلر تر كشتى يه سارى يولا دؤشدوك و كشتى اينن گتديك آسوس شهرينه تا ائله اوله يين كي پولس قرار قويموشدو اؤنو اؤردا ميندير ك كشتى يه. بو سبريه كي اؤزو سئميشدى اؤرانچاز قورولوق يولوندان گنده. ^{۱۴} پولسى آسوسدا گؤرنده، اؤنو كشتى يه ميندير ديك و ميتيلينى شهرينه گتديك. ^{۱۵} اؤردان كشتى اينن گتديك و صاباسينا گلديك خيوس جزيره سى نينگ قرشيسينه. بير گؤندن سورا دا ائتيشديك ساموس جزيره سينه و او گؤنونگ صاباسى دا ميليتوس شهرينده ايدك. ^{۱۶} بو سبريه كي پولس تميم توتوموشدو دريا يولوندان آفسس يانيندان گچه تا مجبور اولمايا كي وختينى آسيادا تلىف ائده. بو خاطره كي پولس تلسيردى و سئيردى كي اكر اولسا پنتيكاست گؤنونه اورشليمده اول.

پولس افسس شیخ لری اینن دانیشیر

^{۱۷} پولس میلیتوسدان پیغام یوللادی افسسا و کلیسانینگ شیخ لریندن سئدی تا گلکریانینا. ^{۱۸} اولار گلنده بئللرینه دئدی: «سزینگ اوزونگوز بیلیرینز کی اولکی گؤندن کی قیچ قؤیدوم آسیا منطقه سینه، نهیین بوتون وخت سزینگ آراینزا زندلیگ ائدمیشم ^{۱۹} و ربّی بوتون گونگول آچاقلیگ اینان، گؤز یاشی اینان و او سختلیگ لری اینن کی یهودی لارینگ نقشه لری طریقیندن باشیما گلدی، خدمت ائدمیشم، ^{۲۰} و نهیین او زادلارینگ اعلام ائدمکیندن کی سزینگ ایچی خوب ایمیش دریغ ائدمیشم و چه جمع ایچینده، چه ده ائودن ائوه سیزه تعلیم وئرمیشم. ^{۲۱} هم یهودی لارا هم ده یونانلی لارا گواھلیگ وئرمیشم کی توبه اینن تارئیا ساری دؤنلر و ربّیمیز عیسا مسیحه ایمان گتیرلر. ^{۲۲} ایندی دا، باخینز، مقدس روحونگ هدایتی اینن گئدیرم اورشلیمه و هئچ بیلیمیرم دا کی اؤردا باشیما نه گلر؛ ^{۲۳} بهغیری بو کی تارئینگ مقدس روحو منه گواھلیگ وئیر کی هر شهرده زندان و مصیبت منیم یولومو گؤزله ییر. ^{۲۴} اما من نه جانیمی حسابا گتیریم، نه ده جانیم اؤز یانیمدا آرزو قؤیرام. فقط بو کی باشارام اؤز وظیفه می و او خدمتی کی رب عیسادان بئلمه وئریلمیش یئرینه ائتیشتیرم و تارئ فیضی نینگ خوش خبرینه گواھلیگ وئرم. ^{۲۵} ایندی، باخینز، من بیلیرم کی سزینگ هئچ بیریز داها منیم ایزی می گؤرمز. سیزلر کی من آراینزدا گچمیشم و تارئ پادشاه لیگی نینگ خوش خبرینی بئلینزه اعلام ائدمیشم. ^{۲۶} بو سبریه ده بوگون گواھلیگ وئیریم کی من واری گسینگ قانیندان آری یام، ^{۲۷} بو خاطره کی من تارئینگ واری سئدیگی بی کم و کسر بئلینزه اعلام ائدیم. ^{۲۸} اوزونگوزه و بوتون او سؤرویه دقت ائدینز. ائله او سؤرو کی تارئینگ مقدس روحو سیزی قؤیموش تا اوللارا ناظرلیگ ائدینز تا تارئینگ کلیساسینی کی اؤز قانی اینان اؤنو آلمیش چوبانلیگ ائدینز. ^{۲۹} بیلیرم کی منیم گئدمکیمدن سورا، دژنده قوردلار گلر سزینگ آراینزا و سؤرویه رحم ائدمزلر. ^{۳۰} سزینگ اؤز آراینزدا بیر پارا آدمالار کی اگری گپلر چالیرلار، تورارلار آیاقی تا شاگردلری یولدان چیخارتالار و اؤز لرینه قوشالار. ^{۳۱} پس هوشکار اولینز، یادینزا ساخلاتینز کی من اوچ ایل، گئجه گؤندوز گؤز یاشی اینان واری گسه یول گؤرسدکدن، آل چکمه دیم. ^{۳۲} ایندی دا سیزی تارئیا و اؤنونگ فیضی نینگ کلامینا تاپشیریرام کی قادر دیر سیزی بنا ائده و واری سچیلی لری آراسیندا سیزه میراث وئره. ^{۳۳} منیم گؤزوم هئچ گسینگ نقره سی، طلا سی یا دا رختی قولونجوندا ده ییلیمیش.

۳۴ اؤزونگوز بیلیرینیز کی ائله بو اؤز آل لریم، اؤز احتیاج لاریمی و یانیمداکی لارینگ احتیاجینی برطرف ائدمیش. ۳۵ واری زاددا بئلینزه گورسد میشم کی، چوخ ایش گورمک این بیز ضعیف آدام لارا کورمک ائده سیک و رب عیسانینگ سؤزلرینی یادیمیزدا ساخلاتاسیک کی نهین اؤزو دئدی: ”وئرمک، آلماکدان بی دیر.“

۳۶ پولس بو سؤزلری تۆکندن سورا، دیز ووردو و اوللارینگ واریسی اینان دُعا ائدی. ۳۷ اوللارینگ واریسی آغلاشدیلار و پولس بوینونا آسیدیلار و اؤنو ماچ ائدی. ۳۸ واری زاددان آرتیق، پولسینگ بو سؤزو کی دئدی داها اؤنونگ ایزینی گورمؤز، اوللاری غملی ائدی. اوندادا کشتی یانچاز اؤنونگ یانی سورا گئتدی.

۲۱

پولس گئدیر اورشلیمه

۱ اوللاردان آیریلاندان سورا، دریا یولوندان یولا دؤشدوک و مستقیم کوس جزیره سینه گئتدی. او گونونگ صاباسی، رودس جزیره سینه و اوردان دا پاتارا بندرینه ائتیشدی. ۲ اوردادا بیر کشتی بولدی کی فینیقیه یه گئیددی. اونا میندی و گئتدی. ۳ قپرسی چپ طرفیمیزده گورنده، اوندان گچدی و سوریه یه ساری گئتدی. صور بندرینه کشتیدن ائدی، بو سبریه کی اوردادا کشتی نینگ اوکونو خالی ائده سیلر ایدی. ۴ شاگردلری بولدی و یئتدی گون اوردادا اوللار یانیندا قالدی. بو شاگردلر مقدس روحونگ هدایتی این، پولسا دئیرلردی کی گئدمه یه اورشلیمه. ۵ اوردادا قالماگیمیز گون لری باش اولاندان سورا، یولا دؤشدوک و سفریمیزینگ یولونو ایلری توتدوک. شاگردلرینگ واریسی آروادلاری و اوشاق لاری اینان بیزی شهرینگ یازی سی نچاز بدرقه ائدی. اوردادا قیراقیندا دیز ووردوک، دُعا ائدی و ۱ بیر بیر این خدافلینگ ائدی. اوندان سورا بیز کشتی یه میندی و اوللار دا دؤندولر اؤز ائولرینه.

۷ بیز صور بندریندن سفریمیزینگ قالیقینی کی دریا یولوندان ایدی گئتدی و ائتیشدی پتولامائیس شهرینه. اوردادا کاکالاری گوردوک و بیر گون دا یانلاریندا قالدی. ۸ او گونونگ صاباسی، اوردان چیخدی و قیصریه شهرینه گلدی. گئتدی مَبشَر فیلیپس ائوینه، کی او یئتدی نفرینگ بیری ایدی کی ایلرتر خدمت ایچی سچیلیمیشلردی و اؤنونگ یانیندا قالدی. ۹ فیلیپس دورد قیز واریدی کی نَبوت ائدیرلردی. اوللار آره گئدمه میشلردی.

۱۰ نچه گون ایدی اوردادا ایدی کی بیر آگابوس آدی پیغمبر، یهودیه دن گلدی.

۱۱ او گلدی بیزیم یانیمیزا، پوئس بئلی باغیسینی گۆتوردو و اؤز آلرینی و قیچ لَرینی اؤنونگ اینان باغلادی و دئدی: «تاری نینگ مُقدّس روحو دئییر: "اورشلیمده کی یهودی لار بو بئلی باغی آیه سینی ائله بئله یین باغلایارلار و غیری یهودی لار آلینه وئره لر."»

۱۲ بونو ائشیدنده، بیز و اؤرداکی آدمالار پوئسا یالواردیک کی گئدمه یه اورشلیمه. ۱۳ اما پوئس جواب وئردی: «بو نه ایش دیر کی گۆرورینیز؟ آغلایارینیز و منیم اؤره کیمی قیریرینیز. چونکی من حاضرَم رَب عیسا آدی سَبرسینه نه فقط دؤشم زندانا، بلکی اورشلیمده اؤلم.» ۱۴ اوندا کی گۆردوک مُجاب اولمئیر، آل گۆتوردوک و دئدیک: «قؤی تا رَئینگ سن دِیگی اولونا.»

۱۵ او گۆنلردن سورا، آلیاقیمیزی ییغدیک و اورشلیمه ساری یولا دؤشدوک. ۱۶ قیصریه ده زندلیگ ائدن شاگردلرینگ بیر پاراسی بیزیم اینن گلدیلر و بئلمیزی آپاردیلار بیر مناسون آدی آدم ائوینه تا اؤردا قالاک. مناسون، قیرسلی ایدی و قدیمکی شاگردلرینگ پیری ایدی.

پوئس، یعقوب گۆرمکینه گئدیر

۱۷ اوندا کی ائتیشدیک اورشلیمه، کاکالار خوشحال لیگ اینن بیزیم پیشوا بیزیمیزا گلدیلر. ۱۸ او گۆنونگ صاباسی پوئس بیزیم اینن، یعقوب گۆرمکینه گئتدی. واری شیخ لر دا اؤردا ایدیلر. ۱۹ پوئس اوللارا سلام وئردی و اوندان، واری او ایش لری کی تارئ اؤنونگ خدمتی طریقیندن غیری یهودی لار آراسیندا گۆرموش ایدی، تک تک اوللارا تعریف ائدی. ۲۰ اوللار بونو ائشیدنده، تارئ یا عَزّت ائدیلر و پوئسا دئدیلر: «کاکا، گۆرورینگ کی یهودی لار آراسیندا نئجه مینگ نفر ایمان گتیرمیشلر و واریسی ده شریعت ایچی غیرت وارلاری. ۲۱ اوللار آراسیندا، سنینگ باره یینگده بئله دئییلر کی سن واری او یهودی لارا کی غیری یهودی لار آراسیندا زندلیگ ائدیرلر، اؤرگدیرینگ کی موسای پیغمبر شریعتیندن ایز بوکلر و بئللرینه دئییرینگ کی اوشاق لارینی سُنّت ائدمئیلر و رَسْم لریمیزه گۆره رووآل ائدمئیلر. ۲۲ پس ایندی نه یین اولاسی؟ اوللار حتما ائشیده لر کی سن گمیشینگ. ۲۳ پس بو ایشی کی بئلینگه دئییرک، گۆر. بیزیم یانیمیزدا دؤرد کیشی وار کی نذر وارلاری. ۲۴ بو کیشی لری آپار و اوللار اینان بئلینه طاهر اولماگ رَسْمینی یئرینه ائتیردینز. اوللارینگ خَرَجینی ده وئر تا باشلارینی قیرخَلر. بئله واری کس بیلر کی سنینگ باره یینگده دئییلن گپ گرچک ده ییل، بلکی سنینگ

اۋزونگ دە موسا شَرِيعَتِينِه گۆره زندليگ ائديزینگ. ^{۲۵} آما او غیری یهودی لار باره سینده کی ایمان گتیرمیشلر، بیز اۋز حکیمیزی بیر نامه ایچینه یازمیشاک و بئللرینه یوللامیشاک کی بُت لار ایچی قوربانلوق اولونموش آندن، قاندان، بوغولموش حیوان لارینگ آتینی یئمکدن و عقت سیزلیگدن اۋزلرینی ایراق ساخلا یالار.»

^{۲۶} پس، او گۆنونگ صاباسی، پولس او آدمالاری گۆتوردو و اوللار اینان طاهر اولماگ رَسْمینی یئرینه ائتیشتیردی و گئتدی مَعْبَدِه تا اعلام ائده کی هاچان اوللارینگ طاهر اولماگی گۆنلری باش اولیر و اوللارینگ هر بیرسی ایچی قوربانلوق تقدیم اولیر.

پولسی مَعْبَدِه توتیرلار

^{۲۷} بیر زاد قالمامیشدی او یئتدی گۆن کی طاهر اولماگ گۆنلری ایدی تۆکنه کی نَچِه یهودی آسیا منطقه سیندن، پولسی مَعْبَدِه گۆردولر. اوللار بوتون جمعیتی جوشاردیلار و پولسی توتدولار، ^{۲۸} اوللار لیکه له بیرلردی کی: «یهود کیشی لری، کۆمک ائدیز؛ بو کیشی ائله او آدم دیر کی واری یئرده واری گسه بیزیم خلخیمیز ضدینه، شَرِيعَتِ ضَدِّينِه و بو یئر ضدینه تَعْلیم وئیر. بوندان برگذر، او حتّی یونانلی لاری دا گتیرمیش مَعْبَدِ ایچینه و بو مُقَدَّس یئری نَجَس ائدیمیش.» ^{۲۹} بو سَبریه کی اوللار بوندان ایلری اَفْسُسلی ثروفیموسو شَهر ایچینده پولس اینان گۆرموشلردی و گمان ائدیرلردی کی پولس اؤنو گتیرمیش مَعْبَدِ ایچینه.

^{۳۰} اوندا بوتون شَهر آدمی جوشدولار! خلخ هر یاندان هُجوم گتیردیلر و پولسی توتدولار و مَعْبَدَن یازیا سئردیلر و فوری پولس دالی آریدندان مَعْبَدِ درلرینی باغلا دیلار. ^{۳۱} ائله اوندا کی سئیرلردی پولسی اۋلدوزلر، روم سریازلاری نینگ فرمانده سینه خبر گلدی کی اورشلیمینگ واری یئرینده شلوع دۆشموش. ^{۳۲} او فرمانده فوری سریازلاری و افسرلری گۆتوردو و هُجوم آپاردیلار جمعیته ساری. خَلخینگ گۆزو فرماندهیه و سریازلارا دۆشنده، پولسی وورماکدان آل ساخلادیلار. ^{۳۳} اوندا او فرمانده گلدی ایلری، پولسی توتدو و فرمان وئردی کی اؤنو ایکی رَنجیر اینن باغلا یالار. اوندا دا جمعیتدن خبر آلدی کی او کیم دیر و نه ایش گۆرموش. ^{۳۴} جمعیتینگ بیر پاراسی داد وورورلاردی و بیر زاد دئییرلردی، بیر پارا داهاسی دا بیر آیری زاد دئییرلردی. فرمانده کی شلوع

سبرسینہ حالی سی اولمادی کی گپینگ گرچکی نہ دیر، فرمان وئردی کی پوئسی آپارآلار قلعہ ایچینہ. ^{۳۵} پوئس قلعہ نینگ پلہ لرینہ ائتیشندہ، جمعیتینگ خشمی سبرسینہ سربازلار مجبور اولدولار پوئسی آل لری اوستونده آپارآلار. ^{۳۶} اوللارینگ قولونجوندان گن جمعیت، لیکلہ بیرلردی کی: «اؤنو اؤلدورینزا!»

پوئس خلخ اینن دانیشیر

^{۳۷} حلّی پوئسی آپارمامیشلاردی قلعہ ایچینہ کی پوئس فرماندہ یہ دئدی: «اولور سیزہ بیر زاد دئیہم؟» فرماندہ دئدی: «بئیہ سن یونالی دیل بیلیرینگ؟» ^{۳۸} بئیہ سن ائله او مصرلی دہیلینگ کی بیر مُدّت بوندان ایلری شورش یولا سالدی و دؤرد مینگ آدام اؤلدورنی اؤزو اینن آپاردی بیابانا؟» ^{۳۹} پوئس جواب وئردی: «من یہودی یام، کیلیکیہ ولایتی نینگ تارسوس شہری نینگ خلخیندم. من بئله بیر بی نام و نیشان شہرینگ آدمی دہیلیم. سیزہ یالواریرام کی قوئینز تا بو خلخ اینن دانیشام.» ^{۴۰} فرماندہ کی اجازہ وئردی، پوئس توردو پلہ لر اوستونہ. آلی اینن خلخہ اشارہ ائدی. اوندان کی واری کس بی سس اولدو، بئلری اینن عبرانی دیلدہ دانیشدی و دئدی:

۲۲

^۱ «کاکلار، بووآلار، بو گپلری کی ایندی اؤزومدن دفاع ائدمک ایچی سیزہ دئییرم، ائشیتینز.»
^۲ اوندان کی اوللار ائشیتدیلر کی پوئس عبرانی دیلدہ اوللار اینن دانیشیر، آرتیق بی سس اولدولار. پوئس دئدی:

^۳ «من بیر یہودی یام، کیلیکیہ ولایتی نینگ تارسوس شہریندہ آنادان اولموشام آما بو شہردہ اورشلیمدہ بویوک اولموشام. جدلریمیزہ وئریلن شریعتی تمام و کمال گاملائیلدان اؤرگنمیشم و تارئ ایچی غیرتلی یام، ائله اولہ یین کی بوگوئن کی گوئن سیز دا ائله بئله یینینز. ^۴ من طریقت اہلینہ، اؤلوم حدیننجاز جور و جفا ائدیم. من اوللاری توتیردیم و آتیردیم زندانا. ہم کیشی لری، ہم دہ آروادلاری. ^۵ ائله اولہ یین کی ائنگ بویوک کاہن و شیخ لر شوراسی نینگ واریسی منیم بو گپیہ گواہلیگ وئره بیلرلر. من بو آدام لاردان کاکلار ایچی نامہ لر آلدیم و گئتدیم دمشق شہرینہ تا اؤرداکی طریقت اہلینی باغلا یام و گتیرم بورا اورشلیمہ تا جزالارینی چکلر.

^۶ «ائله بئله کی یولدا گئدیردیم و دمشقہ یاخین ایدیم، تقریباً ظہر چاغی ایدی

کی ببردَن بېر بویوک ایشیق گؤیدَن دئیریمه ایشیلادی. ^۷ من دؤشدم یئر و بېر سس ائشیتدیم کی منه دئیردی: ”شائول، شائول، نه ایچی منی رَجَر وئیرینگ؟“ ^۸ خبر آلدیم: ”یا رَب، سن کیمینگ؟“ جواب گلدی: ”من ناصرِ هلی عیسیام، ائله او کی بئلسینه رَجَر وئیرینگ.“ ^۹ او آدام لار کی منیم اینن ایدیلار، ایشیقی گؤردولر اما اؤنونگ سسینی کی منیم اینن دانیشیردی آنکلامادیلار. ^{۱۰} دئدیم: ”یا رَب، من نه ایش گؤره سیم؟“ رَب منه دئدی: ”تور آیاقی و گئد دَمِشَق ایچینه و اؤردا، واری او ایشلَر کی مَعین اولموشانگ تا گؤزینگ سنه دئیلر.“ ^{۱۱} و بو خاطره کی او ایشیقینگ ایشیلیمگی سَبرسینه گؤزیریم گؤره بیلئمیردی، یانیمداکی لار اَلیمَدَن توتدولار و گلدیک دَمِشَق ایچینه.

^{۱۲} «دَمِشَقده، بېر حَنانیا آدلی کیشی کی شَرِعتَه گؤره رووآل ائدمکده چوخ غیرتلی ایدی و واری اؤردا زندلیگ ائدَن یهودی لار اؤندان خوب دئیرلردی، ^{۱۳} گلدی منیم یانیم، توردو پهلیمه و بئلمه دئدی: ”شائول کاکا، گؤزیرینگ گؤرسون!“ ائله او آن گؤزیریم آچیلدی و اؤنو گؤردوم. ^{۱۴} او دئدی: ”جَدلریمیز تارئسی سنی مَعین ائدمیش تا اؤنونگ سئدیگینی بیلینگ و او صالح خادمی گؤزینگ و آغیزندان سؤزلر ائشیدینگ. ^{۱۵} چونکی واری گس یانیندا سن اؤنونگ ایچی بېر شاهد اولارانگ و هرنه یه کی گؤرموشینگ و ائشیتمیشینگ گواھلیگ وئره رینگ. ^{۱۶} ایندی نه ایچی معطل ائدیرینگ؟ تور آیاقی اؤنونگ آدینی چاغیر، تَعْمید غُسلی توت و گناه لارینگدان آرین!“

^{۱۷} «اوندا کی بؤکولموشدم اورشلیمه و مَعْبَدده دُعا ائدیردیم، خالدان گئتدیم ^{۱۸} و رَبّی گؤردوم کی منه دئیر: ”تئز اول و فوری اورشلیمدَن چیخ یازیا. بو سَبریه کی اوللار او گواھلیگی کی سن منیم بارهمده وئیرینگ قبول ائدمزلر. ^{۱۹} من دئدیم: ”یا رَب، اوللارینگ اؤزلری بیلیرلر کی من بو عبادتگاهدان او عبادتگاهها گئدیردیم و اوللاری کی سنه ایمان وارلاری ایدی زندانا آتیردیم و ووروردوم ^{۲۰} و اوندان کی سنینگ شاهدینگ، اِستیفان قانینی تۆکورلردی منیم اؤزوم اؤردا تورموشدم و بونو تصدیق ائدیردیم و اؤنو اؤلدورن لرینگ قابالارینی ساخلایردیم.“ ^{۲۱} رَب منه دئدی: ”گئد، بو سَبریه کی من سنی ایراق یئرلره غیری یهودی لار یانینا یوللایارام.“

^{۲۲} بو سؤزنجاز خلخ پوئسا قولاق آسیرلاردی. اوندان سورا سس لرینی اوجالدیلار و دئدیلر: «بیر بئله یین آدمی یئر اوستوندَن نابود ائدینز چونکی دئری قالمگی روآ دهیل.» ^{۲۳} ائله بئله کی اوللار داد چکیرلردی و عابالارینی باش لاری

ایجیندہ تکان وئیرلردی و گوئیہ تورپاق سوریرلاردی،^{۲۴} فرماندہ دستور وئردی کی پولسی گتیرلر قلعه ایچینہ و دئدی کی اونا شلاق وورالار و بئلسیندن بازجولیک ائدلر تا معلوم اولا کی نہ ایچی خلخ بئله یین اؤنونگ ضدینہ داد چکیرلر.^{۲۵} آما اوندا کی پولسی باغلا ییرلاردی تا بئلسینی شلاق وورالار، پولس بیر آفسرہ کی اؤردا تورموشدو دئدی: «آیا قانون بو اجازہی سیزہ وئیر کی بیر آدمی کی روم تبعة سی دیر، بوندان ایلری کی محاکمہ اولا شلاق ووراییز؟»^{۲۶} او آفسر بونو ائشیدندہ، او فرماندہ یانینا گئتدی و بئلسینہ دئدی: «ہنچ بیلیرینگ کی نہ ایش گؤروینگ؟ بو سبریہ کی بو کیشی روم تبعة سی دیر.»^{۲۷} اوندا او فرماندہ گلدی پولس یانینا و بئلسینہ دئدی: «منہ دی گؤرم، سن روم تبعة سی یانگ؟» پولس جواب وئردی: «بلہ.»^{۲۸} او فرماندہ دئدی: «من روم تبعة سی اولماک ایچی چوخ پیل خرچ ائدمیشم.» پولس دئدی: «آما من آنادان اولاندان روم تبعة سی یام.»

^{۲۹} بئله، اوللار کی قرار ایدی پولسی بازجولیک ائدلر فوری اؤزلرینی چکدیلر قیراقا و او فرماندہ دا قورخدو. بو سبریہ کی بیلدی پولس روم تبعة سی دیر و او بیر روملی یی باغلامیش.

پولس یهود شوراسی نینگ حضوروندا

^{۳۰} آما او گؤنونگ صاباسی، فرماندہ کی چوخ گؤینو سئردی بیلہ کی یهودی لار گرچکدن نہ ایچی پولسی مٹہم ائدمیشلر، پولسی آچدی و باش کاہن لہرہ و بوتون شورا آدم لارینا دستور وئردی تا ییغیللر. اوندا او دا پولسی گتیردی آشاغی اوللار حضورونا.

۲۳

^۱ پولس شورا آدم لارینا گؤز توکدو و دئدی: «کاکالار، من بوگؤنانچاز راحت وجدان اینان تارئ حضوروندا زندلیگ ائدمیشم.»^۲ پولس بونو دئیندہ، ائنگ بویوک کاہن، حنانیا، پولس یانیندا توران آدم لارا، فرمان وئردی کی یوموروق اینان وورالار پولس آغیزی ایچینہ.^۳ اوندا پولس حنانیا یا دئدی: «تارئ سنی وورار. ای آغارمیش دیوار! سن اوتورموشانگ اؤرا تا شریعتہ گؤرہ منہ حکم ائدینگ، آما شریعتینگ برعکسینہ فرمان وئیرینگ تا منی وورالار؟»^۴ او آدم لار کی پولس یانینا تورموشلاردی، دئدیلر: «سن تارئ نینگ ائنگ بویوک کاہنینا اہانت ائدیرینگ؟»

° پوئس دئدی: «کاکالار، من بیلیمئیردیم کی او ائنگ بویوک کاهن دیر؛ بو سبریه کی توراتدا یازیلیمیش کی: "اؤز خلخینگ رئیسینه پئس دئمه."»
 ۶ پوئس کی بیلیردی اوللارینگ بیر پاراسی صدوقی فرقه سیندن و بیر پاراسی ده فریسی فرقه سیندن دیرلر، شورا دا اوجا سس این دئدی: «کاکالار، من بیر فریسی یم بیر فریسی آدامینگ دا اوغلو یام. اولوگردن دئریلمک امیدو سبرسینه دیر کی محاکمه اولیرام.» ۷ پوئس بونو دئینده، فریسی لر و صدوقی لر آراسیندا جر و بحث یولا دؤشدو و جمعیت ایکی بئیله اولدو. ۸ بو سبریه کی صدوقیلر دئیرلر کی نه اولوگردن دئریلمک وار، نه فرشته وار، نه ده روح وار، آما فریسی لر بوللارینگ واریسینا اعتقاد وارلاری.

۹ اوندا چوخ سر و صدا یولا دؤشدو! بیر پارا تورات معلّم لری کی فریسی فرقه سیندن ایدیلر، توردولار آیاقی و سخت ضدّ ائدیلر و دئیلر: «بیز بو آدامدا هئچ خطا گورمئیرک. هاردان معلوم کی بیر روح یا دا بیر فرشته اؤنونگ اینان دانیشمامیش اول.» ۱۰ جر ائله اوخاری توتدو کی فرمانده قورخدو کی اوللار پوئسی تیکه له یلر. پس سریازلارا فرمان وئردی کی گئدلر آشاغی و پوئسی اوللار آراسیندان گؤتورلر و آپارالار قلعه ایچینه.

۱۱ ائله او گئجه، رب توردو پوئس یانینا و دئدی: «اؤره کینگ قایم اولسون! چونکی ائله اوله یین کی اورشلیمده منیم بارهمده گواھلیگ وئرمیشینگ، رومدا ده گواھلیگ وئره سینگ.»

پوئس اؤلدورمکی نینگ نقشه سی

۱۲ صابا سحری، یهودی لار بیر نقشه چکدیلر و بئلینه آند ایچدیلر کی تا پوئسی اؤلدورمه یلر، نه بیر زاد یئیهرلر، نه ده بیر زاد ایچرلر. ۱۳ قیرخ نفردن آرتیق آدام، بو نقشه ده آل وارلاری ایدی. ۱۴ اوللار گئدیلر باش کاهن لر و شیخ لر یانینا و دئیلر: «بیز سخت آند ایچمیشک کی تا پوئسی اؤلدورمه یک، چؤره ک قویماک آغیزیمیزا. ۱۵ پس ایندی سیز و شورا آداملاری، روم فرمانده سیندن سئینز کی پوئسی گتیره سیزینگ یانینزا، بو ماھانا کی سئینز قضیه سینی دقیق تر بیلینز. بیز ده آمادایاک کی بوندان ایلری کی بورا ائتیشه بئلسینی اؤلدورک.»

۱۶ پوئسینگ باجیسی اوغلو اوللارینگ نقشه سیندن خبر اولدو، پس گئتدی قلعه یه و پوئسی خبر ائدی.

۱۷ پوئس ده آفسرلرینگ بیرسینی چاغیردی و دئدی: «بو جاھالی آپار فرمانده یانینا، بو سبریه کی بیر گپ واری کی اونا دئیہ.»^{۱۸} آفسر ده اؤنو گؤتوردو آپاردی فرمانده یانینا و دئدی: «زندانی پوئس منی چاغیردی و مندن سئدی کی بو جاھالی گتیرم سنینگ یانینگا؛ بیر گپ واری کی سنہ دئیہ.»^{۱۹} فرمانده ده او جاھالینگ آلیندن توتدو، اؤنو چکدی بیر قیراقا و خلوتده بئلسیندن خبر آلدی: «سئیرینگ منہ نہ دئیینگ؟»

۲۰ پوئسینگ باجیسی اوغلو دئدی: «یھودی لار بیر بیر اینن قرار گسمیش لرتا سندن سئیر کی صابا پوئسی آپارانگ شورایا، بو ماھانا کی سئیرلر اؤنونگ قضیہ سینی دقیق تر بیلر. ۲۱ آما سن مجاب اولما کی بو ایشی گؤزینگ، بو سبریه کی اوللار آداملاری نینگ قیرخ نفریندن آرتیقی، پوئس ایچی کمین ائدمیشلر. اوللار آند ایچمیشلر کی تا پوئسی اؤلدورمه یئر، نہ بیر زاد یئیر نہ ده بیر زاد ایچر. ایندی ده آماده دیرلار و فقط معطل دیرلر کی سن اوللار سئدیگینی قبول ائدینگ.»

۲۲ فرمانده، او جاھالی مُرخص ائدی و اونا قَدغن ائدی کی: «هئچ کسه دئمه کی بو زادلاری منہ خبر وئرمیشینگ.»

پوئسی قیصریه یه آپاریرلار

۲۳ اوندا فرمانده، ایکی نفر آفسرلردن چاغیردی و بئللرینہ دئدی: «ایکی ایز پیادا سریاز، یندمیش آتلی سریاز و ایکی یوز نیزہلی سریاز آماده ائدینز تا گئجه ساعت دو قوز دا قیصریه شہرینہ گئدئر. ۲۴ پوئس ایچی ده آت آماده ائدینز و اؤنو صاخ و سلامت آپارینز والی فلیکس یانینا.»
۲۵ بیر نامه ده یازدی کی بئله یازیلیمیشدی:

۲۶ «گلودیوس لیسایسدان

عالیجناب والی فلیکسه:

سالاملار،

۲۷ یھودی لار بو آدمی توتدولار و سئیرلردی بئلسینی اؤلدورئر، آما من سریازلاریم اینان گئدیم و اؤنو قورتاردیم، بو سبریه کی ائشیدیمیشدیم کی روم تبعہ سی دیر. ۲۸ من سئیردیم بیلم کی اؤنو نہ جُرمًا مُتہم ائدمیشلر، پس بو آدمی آپاردیم اوللارینگ شوراسینا ۲۹ و بیلدیم کی اؤز شریعتلری بارہ سینده مُتہم اولموش و بئله بیر جُرم ائدمیش کی اؤلومه یا دا زندانا

لايق اولاً. ۳۰ اوندا كى بيلديم اۋنونگ ضدینه نقشه چكيشلر، اۋنو فورى يوللاديم سيزينگ يانينزا و اۋنو مۇتھم ائندلرە دا فرمان وئرديم تا او شكايىتى كى بو آدامدان وارلارى گيتيرگر سيزينگ حضورونزا.»

۳۱ پس سريازلار، آلدیگی لاری فرمانا گۆره پۇلسى گۆتوردۇر و ائله گئجه اۋنو آنتىپاتريس شھرينه آپاردىلار. ۳۲ او گۇنونگ صاباسى سريازلارينگ قالىقى قلعە يە بوکولدۇر و فقط آتلى سريازلار پۇلس يانى سورا گئتديلر. ۳۳ اوللار قيصريە شھرينه ائتيشنده، او نامە يى وئرديلر والى يە و پۇلسى دا گيتريدلر اۋنونگ حضورونا. ۳۴ والى دە نامە يى اوخودو و پۇلسدان خبر آلدى كى هانى ولايتينگ آدمى دير. اوندا كى بيلدى كى پۇلس كيليكيه ولايتى نينگ دير، ۳۵ دئدى: «سنى مۇتھم ائدن لر بورا ائتيشنده، سنينگ سۆزلرينگه قولاق آسارام.» و فرمان وئردى كى پۇلسى هيروديس كاخيندا ساخلايالار و بئلسىنى گۆزلەيلر.

۲۴

پۇلس قيصريە دە فليگس حضوروندا

۱ بئش گۇندن سورا، ائنگ بويوك كاهن، حانبا، نچە شىخ اين و بير تروتۇس آدى وكىل اين گلدى. اوللار پۇلسدان والى يا شكايىت ائديلر. ۲ پۇلسى احضار ائدن سورا، تروتۇس، والى فليگس حضوروندا پۇلسى مۇتھم ائدمكە باشلادى و بئله دئدى: «عاليجناب فليگس، سيزينگ كۆلگه يىز آلتيندا امن و آمانليگدە يىك و سيزينگ بصيرتلى ليگينز دولتينه دير كى بو ملتينگ گون و روزگارى يى تر اولموش. ۳ بيز اۋز وظيفه ميز بيليرك كى هر يئردە و هر موقع، سيزدن قەردانليگ ائدك. ۴ آما بونونگ ايچى كى داها بوندان آرتيق وقتينزى توتماياك، خواهش ائديرك كى بيزە مَرَحْمَت ائدينز و بو مختصر عرضيميزى ائشيدينز. ۵ بيز بو نتيجه يە ائتيشميشك كى بو آدم، بير فتنه آدم دير و دنيا نينگ وارى يئرندە، بوتون يهودى لار آراسيندا بلوا سالير. ائله بئله دە، بو آدم ناصره لى لر فرقه سى نينگ باشى بويوك لرندن دير. ۶ او، حتى تلاش ائدى كى مەعبدى حُرْمَت سيز ائدە؛ آما بيز اۋنو توتدوك و سئيرديك اۋز شريعتيميز گۆره بئلسىنى مُحَاكِمَه ائدك. ۷ آما فرماندە لىسياس گلدى و اۋنو گۆجكى بيزيم آلیميزدن چيخارتدى ۸ و اۋنونگ شاكى لارينا فرمان وئردى كى گلر سيزينگ يانينزا. ايندى، اگر اۋزونگوز اوندان بازجوليگ ائدينز، باشارايىز بيلينز كى وارى او ائھام لار كى اونا وورموشاك، گرچك دير.»

۹ یہودی لار دہ بو اٹھامی وورماگدا تیرتولسا قوشولدولار و تصدیق ائدی لار کی واری زاد ائله بئلهیین دیر کی او دئییر.

۱۰ اوندا کی والی، پولسا اشارہ ائدی کی دانیشا، پولس بئله جواب وئردی: «والی فلیکس، بیلیرم کی سیز چوخ ایل لر دیر کی بو ملتہ قاضی لیگ ائدیرینز؛ پس مطمئن، اوزومدن دفاع ائدیرم. ۱۱ اوزونگوز باشاراراینز خہرلشینز و بیلینز کی پُرسنش ایچی اورشلیمہ گئدمکیمدن، اون ایکی گون آرتیق گجمہمیش ۱۲ و بو مُدت دہ، نہ بیر گورموش کی من بیر گس اینن جر و بحث ائدم یا دا جماعتی جوشاردام، چہ مَعبدہ، چہ یہودی لارینگ عبادتگاہیندا و چہ شہر ایچیندہ، ۱۳ نہ دہ اولار باشارالار او اٹھامی کی ایندی منہ وورولار، سیزہ ثابت ائدئر. ۱۴ آما بونو سیزہ اعتراف ائدیرم کی طریقتہ گورہ کی بو آدم لار اؤنو بیر آیری فرقہ بیلیرلر، من جدلریمیزینگ تارئسینی پُرسست ائدیرم و واری او زادلار کی توراتدا و پیغمبرلر کتابیندا یازیلیمیش، ایمان واریم و ۱۵ تارئیا امید واریم کی ہم عادل آدم لار ایچی، ہم دہ ظالم آدم لار ایچی اولولردن دتریلیمک گونو وار کی بو کیشی لرینگ اؤزلری دا قبول وارلاری. ۱۶ بو سبریہ دہ، ہمیشہ تالاش ائدیرم کی ہم تارئ یانیندا، ہم دہ آدم لار یانیندا راحت وجدان اینان زندلیگ ائدم. ۱۷ ایندی دہ، نچہ ایلدن سورا، اورشلیمہ گئدیم تا ملتیمہ صدقہ لر آپارام و تا قوربانلوق تقدیم ائدم. ۱۸ ائله اوندا کی بو ایشلری گوروردوم، منی بوندان سورا کی طاهر اولماک رَسْمینی یئرینہ ائتیردمیشدیم مَعبدہ بولدیلار. نہ بیر جمعیت ییغیلیمیشدی دئییریمہ، نہ دہ بیر شلوغ وار ایدی. ۱۹ آما اؤردا بیر پارا یہودی کی آسیا منطقہ سیندن ایدیلر، وار ایدی کی بوردا سیزینگ حضورونزدا اولاسیلار تا اگر منیم ضدیمہ بیر شکایت وارلاری، دئیئر ۲۰ یا دا قوی تا بو آدم لارینگ اؤزلری دئیہ لر کی اوندا کی شورا حضوروندا تورموشدوم، نہ جرم مندہ گوردولر ۲۱ بہ غیری بو بیر زاد کی اولار آراسیندا توردوگیم وخت، اوجا سس اینن دئدیم کی: "اولومدن دتریلیمک مسئلہ سی سبرسینہ دیر کی من بوگون سیزینگ حضورونزدا مُحاکمہ اولیرام."»

۲۲ آما والی فلیکس کی طریقت دن چوخ خوب باش چیخارتیردی، مُحاکمہ پی گئری آتدی و دئدی: «ہر موقع کی فرماندہ لیسپاس گلدی، سیزینگ قَضیہ یز ایچی بیر تَصْمیم توتارام.» ۲۳ اوندا سورا اؤردا کی آفسرہ فرمان وئردی کی پولسی گوز آلتیندا ساخلایا، آما بیر پارا آزادلیگ لر دا اونا وئرہ و بو کی اؤنونگ یولداشلاری نینگ ہئچ بیرسی نینگ جلوسینی توتمایا تا اولار پولسینگ

احتیاج لارینی برطرف ائدڙ.

^{۲۴} نئجه گؤندن سورا، والی فلیکس، آروادی دروسیلا اینان کی یهودی ایدی، گلدی و یوللادی پولس قولونجونو و پولس سؤزلرینه او ایمان باره سینده کی مسیح عیسیا دیر قولاق آسدی. ^{۲۵} اوندا کی پولس، صالحلیگدن، پرهیزکارلیگدن و او محاکمه دن کی قیامت گؤنونده اولور دانیشدی، فلیکس تلواسه یه دؤشدو و دئدی: «فعلا گئد! بیر آیری فرصت ده، گئنه ده آدام یوللایارام قولونجونگا.» ^{۲۶} ائله بئله ده فلیکس امید واریدی کی پولس اونا بیر رشوه وئره. بو سبریه ده، تئز تئز آدام یوللایردی پولس قولونجونو و بئلسی اینن دانیشیردی.

^{۲۷} ایکی ایل دن سورا، پورکیوس فستوس، فلیکس یئرینی توتدو و والی اولدو. فلیکس ده کی سئیردی یهودی لارا لطف ائدمیش اول، پولسی ائله بئله زنداندا ویل ائدی.

۲۵

پولس فستوس حضوروندا

^۱ اوچ گؤن ایدی کی والی فستوس ولایتہ ائتیشمیشدی کی قیصریه شہریندن گئتدی اورشلیمه. ^۲ اؤردا باش کاهن لر و یهودی لارینگ آدی سانلی آداملاری، والی فستوسا پولس شکایتینی ائدی لر و اصرار ائده-ائده ^۳ والیدان سئدی لر کی اوللارا لطف ائده و پولسی احضار ائده اورشلیمه، بو سبریه کی اوللار نقشه چکمیشلردی کی یولدا پولسی اؤلدورلر. ^۴ والی فستوس جواب وئردی کی پولس قیصریه شہرینده زنداندا دیر و بو دا کی فستوسونگ اؤزو ده سئیردی ائله بو تئزلیگرده گئده اؤرا. ^۵ فستوس دئدی: «پس سیزینگ آراینزدان، نئجه باشی بویوک آدام منیم اینن گل سین تا اگر بو آدام بیر خطا ائدمیش اول، اؤنونگ شکایتینی ائدڙ.»

^۶ والی فستوس بیر سکیز - اون گؤن اوللار اینان قالدی و اوندان سورا دا قیصریه یه بؤکولدو و او گؤنونگ صاباسی، حکم ائدمک یئرینده اوتوردو و دستور وئردی کی پولسی گتیرلر. ^۷ پولس ائتیشنده، اورشلیمدن گن یهودی لار، پولسینگ دئییرینده توردولار و چوخ آغیر آغیر ائتہام لار پولسا ووردولار، اما باشارمادیلار او ائتہام لاری ثابت ائدڙ.

^۸ پولس اؤزوندن دفاع ائدی و دئدی: «من نه یهودی لار شریعتینہ، نه

مَعْبَدَه، نہ دہ روم پادشاہی نینگ ضِدِّینہ خطا ائدمیشم۔»
 ۹ آما والی فِستوس کی سئیردی یہودی لارا لُطف ائدمیش اولا، پوئسا دئدی:
 «سئیرینگ کی گئدینگ اورشلیمہ و اُردا بو اِتھام لار ایچی منیم حضورودا
 مُحاکمہ اولانگ؟»

۱۰ آما پوئس جواب وئردی: «من روم پادشاہی نینگ مُحاکمہ سیندہ
 تورموشام، یعنی ائله اؤرا کی منہ حکم اولوناسی. من یہودی لارہ ہنچ خطا
 ائدمیشم ائله اولہیین کی سیزینگ اؤزونگوز دہ بونو چوخ خوب بیلیرینز.
 ۱۱ پس اگر من تَقصیر کارام و بیر ایش گورموشم کی حَقِّیم دیر اؤلوم، بونونگ
 قولونجوندا دہ ییلیم کی اؤلومدن قَجم. آما اگر او اِتھام لار کی اوللار منہ
 وورموشلار یالان دیر، ہنچ گس باشارماز منی وئره اوللار آیینہ. من سئیرم کی
 روم پادشاہی نینگ مُحاکمہ سیندہ محاکمہ اولام.»

۱۲ اوندا والی فِستوس، اؤز شوراسی آداملاری اینان شوہر ائندن سورا جواب
 وئردی: «سئمیشینگ کی روم پادشاہی نینگ مُحاکمہ سیندہ محاکمہ اولانگ؟
 روم پادشاہی نینگ مُحاکمہ سیندہ دا محاکمہ اولارانگ.»

فِستوس آگریپاس اینان شوہر ائدیر

۱۳ نئچہ گؤندن سورا، آگریپاس پادشاہ و برنیکی، والی فِستوسا خوش گدینگ
 دئمک ایچی، قیصریہ شہرینہ گدلیر. ۱۴ اوللار چوخ گؤنلر اُردا قالدیلار.
 فِستوس پوئس جریانی بی پادشاہ ایچی تعریف ائدی و دئدی: «بوردا بیر کیشی
 وار کی فِلیکس اؤنو زنداندا ویل ائدمیش. ۱۵ اوندا کی اورشلیمدہ ایدیم، باش
 کاهن لُر و یہودی لارینگ شیخ لُری اونا اِتھام ووردولار و مندن سئدیلر کی اؤنو
 محکوم ائدم. ۱۶ من اوللارا جواب وئردیم کی روملی لارینگ رسمی دہ بیل کی
 بوندان ایلری کی بیر مُتھمی، شاکی لاری اینان قَرشی بہ قَرشی ائدُر و او مُتھم بو
 فُرستی واری اولتا او اِتھام لار بارہ سیندہ کی بئلسینہ وورولموش، اؤزوندن
 دفاع ائدہ، اؤنو تَسلیم ائدُر. ۱۷ پس اوندا کی بوردا گپ اولدولار، معطل
 ائدمہ دیم بلکی او گؤنونگ ائله صاباسی، حکم ائدمک یئریندہ اوتوردوم و فرمان
 وئردیم کی او کیشی پی گتیرر یانیم. ۱۸ اوندا کی او کیشی نینگ شاکی لاری توردولار
 آیاقی تا دانیشلار، او کیشی پی منیم گمان ائدیگیم پئس پئس اِتھام لارینگ ہنچ
 بیرینہ مُتھم ائدمہ دیلر. ۱۹ بلکی بیر نئچہ زاد اوستونہ کی اؤز دینلری بارہ سیندہ
 ایدی و بیر عیسا آدلی کیشی نینگ بارہ سیندہ کی اؤلوموش آما پوئس اِدعا ائدیر

دئری دیر، جر و بحث ائدیرلردی. ^{۲۰} من کی بیلئمئردیم نهین بیر بئلهین مسئله لره ائتیشهسیم، او کیشیدن خبر آلدیم کی آیا سنئر گئده اورشلیمه تا اوردو بو ایتهم لار ایچی محاکمه اولا. ^{۲۱} آما اوندو کی پولس سنئی کی روم پادشاهی نینگ رآی پی صادر اولانانچاز گوز آلتیندا قالا، من ده دستور وئردیم کی پولسی، او زامانانچاز کی باشارام بئلسینی یوللایام روم پادشاهی یانینا، زنداندا ساخلایالار. ^{۲۲} اوندو آگریپاس، فستوسا دئدی: «سنئر کی اوزوم بو آدامینگ سوزلرینی ائشیدم.»

فستوس ده دئدی: «صابا ائشیده رینز.»

^{۲۳} پس او گونونگ صاباسی، آگریپاس و برنیکی چوخ دبدبه و کبکه اینن گدلیر و نظامی فرمانده لر اینن و شهرینگ باشی بویوکری اینان گئتدیلر محکمه تالارینا. اوندو فستوس دستور وئردی و پولسی گتیردیلر. ^{۲۴} فستوس دئدی: «ای آگریپاس پادشاه! ای واری سیزلر کی بوردا بیزیم اینن حاضرینز! بو آدام کی گوروزینز، ائله او آدام دیر کی بوتون یهود خلخی اوندان منه شکایت ائدمیشلر، هم اورشلیمده و هم بوردا و داد و بیداد یولا سالمیشلار کی بو آدام داها دئری قالمایسی. ^{۲۵} آما من بو نتیجه یه ائتیشدیم کی او بیر ایش گورمه میش کی سزاسی اولوم اولو و بو سبریه کی بو آدامینگ اوزو سنئی کی روم پادشاهی نینگ محکمه سینده محاکمه اولو، پس من ده تصمیم توتدوم کی اونو یوللایام. ^{۲۶} آما هئچ حتمی سوز یوخوم کی بو آدام باره سینده، آقام روم پادشاهی ایچی یازام. بو سبریه ده اونو گتیرمیشم واریزینگ حضورونزا، علی الخصوص دا آگریپاس پادشاه سیزینگ حضورونزا، تا بلکم بازجولیکدان سورا، بیر سوز واریم اولو تا روم پادشاهی ایچی یازام. ^{۲۷} بو سبریه کی منه بله واریس گلیر کی بیر زندانی پی یوللایام روم پادشاهی یانینا، آما یازمایام کی جرمی نه دیر.»

۲۶

پولس آگریپاس حضوروندا اوزوندن دفاع ائدیر

^۱ آگریپاس پادشاه پولسا دئدی: «اجازه وارینگ کی اوزونگدن دفاع ائدمک ایچی دانیشانگ.» اوندو پولس اوز آلینی اوزاتدی و اوزوندن دفاع ائدمک ایچی بئلهین دانیشدی: ^۲ «آگریپاس پادشاه، منیم ایچی بو افتخار دیر کی بوگون سیزینگ حضورونزا اوزومدن واری او ایتهم لار ضدینه کی یهودی لار منه وورموشلار، دفاع ائدیرم. ^۳ علی الخصوص بو خاطره کی سیز، یهودی لارینگ

واری رَسْم لَری اینن و اختلاف نظر لَری اینن آشنا یائینز. پس سیزه یالواریرام کی حوصله اینن منیم سؤز لَریمه قولاق آسائینز.

۴ «یہودی لارینگ واریسی بیلیر لَر کی من جاہال لیگیمدان بری نہین زندلیگ ائدمیشَم، یعنی ائله او اؤلدن کی اؤز ملتیم آراسیندا و اورشلیمده ایمیشَم. ۵ اوللار چوخ وخت دیر کی بونو بیلیر لَر و اگر سئیلر باشارالار گواہلیگ وئر لَر کی من بہ عنوان بیر قریسی دینیمیزینگ ائنگ چتین فرقه سینہ گورہ زندلیگ ائدمیشَم ۶ ایندی دا او امید سبر سینہ کی تارئ جد لَریمیزہ وئر دیگی و عدہیہ واریم بوردا تورموشام تا محاکمہ اولام. ۷ ائله او وعدہ کی بیزیم اون ایکی طایفہ میز بو امیدہ کی بئل لَری ایچی یئرینہ ائتیشہ، جدیت اینن گنجہ و گؤندوز تارئ پی پرست ائدیر لَر. ای پادشاہ، یہودی لار منی بو امید سبر سینہ مٹہم ائدمیش لَر. ۸ نہ ایچی سیز لَر ایچی کی بوردا حاضرینز اینانمالی دہییل کی تارئ اولول لَری دئریدیر؟

۹ «منیم اؤزوم مُجاب اولموشدوم کی ناصرہ لی عیسا آدی نینگ ضدینہ چوخ ایش لَر گورہ سیم ۱۰ و اورشلیم شہریندہ دا ائله بئله ائدیم. من باش کاهن لَر دن اختیار آلاندان سورا نہ فقط چوخ آدمی ایماندارلاردان آئدیم زندانا، بلکی اوندان دا کی اؤلومہ محکوم اولیرلاردی من اوللار ضدینہ رأی وئریدیم. ۱۱ چوخ وخت لَر دا اوللاری واری عبادتگاہلاردا مجازات ائدیردیم و دستی بیر ایش گوروردوم تا گُفر دئیلر. منیم خشمیم اوللارا ائله چوخ ایدی کی حتی اؤزگہ شہر لرنچاز اوللارینگ پی لَرینی سؤروردوم و بئل لَرینہ جور و جفا ائدیردیم.

۱۲ «ائله بو گئدمک گلمک لَرینگ بیریندہ، او اِقتدار و اختیار اینان کی باش کاهن لَر دن واریم ایدی گئدیردیم دَم شق شہرینہ. ۱۳ ای پادشاہ، ظہر چاغی ایدی کی یولدا بیر ایشیق گوردوم کی گؤیدن ایدی. او ایشیق گؤندن آرتیق ایشیلیردی و من و ہم سفر لَریم دئیرینہ ایشیلادی. ۱۴ اوندان کی واریمیز دؤشدوک یئرہ، من بیر سس ائشیتدیم کی عبرانی دیلدہ منہ دئیردی: ”شائلول، شائلول، نہ ایچی منی رَجَر وئرینینگ؟ سنہ چتین دیر کی میخلرہ تپیش وورانگ!“ ۱۵ خبر آلدیم: ”یا رَب، سن کیمینگ؟“ رَب دئدی: ”من عیسیام، ائله او کی بئلسینہ رَجَر وئرینینگ. ۱۶ یئر دن تور آیاقی و آیاق باشیندا تور. بو سبریہ کی من بو ہدفہ سنہ ظاہر اولموشام کی سنی تعیین ائدم تا منیم نوکریم اولانگ و تا ہرنہیہ کی او ظریق دن منی گورموشانگ و ہرنہیہ کی من او ظریق دن اؤزومو سنہ گورسدرم گواہلیگ وئرینینگ. ۱۷ من سنی اؤز خلخینگ دن و غیرہ یہودی لار آئیندن قورتارام. ائله اوللار کی بئلینگی یوللا ییرام یانلارینا ۱۸ تا اوللارینگ گؤز لَرینی

آجانگ تا قَرنگی لیگدن ایشیقہ و شیطان قُدرتیندن، تارِیا دُونلر، تا گُناہلاری باغیشلانا و او آداملار آراسیندا کی او ایمان طریقیندن کی منہ وارلاری، سچیلیمیشلر، یئر توتالار.

۱۹ «پس ای آگریپاس پادشاه، من او رؤیایی کی گوردوم و گویدن ایدی، قولاق آردی ائدمہدیم. ۲۰ بلکی اُول اوللارا کی دَمَشقده ایدیلر، اوندا دا اورشلیمده و بوتون یہودیہ منطقہ سینده و ائله بئله دا غیری یہودی لارا اعلام ائدیم کی توبہ ائدہسیلر و تارِیا ساری دُونسیلر و عَمَل لری اینن ثابت ائدہسیلر کی توبہ ائدمیشلر. ۲۱ بو سَبْریہ ایدی کی یہودی لار منی مَعْبَدده توتدولار و سئیرلردی منی اُولدورلر. ۲۲ بوگوْنانچاز، تارِی منہ کؤمک ائدمیش و بوردا تورموشام و کوچوکدان بویوکه گواہلیگ وئریم. منیم گپیم هنج نہ دهییل به غیری ائله او سؤز کی پیغمبرلر و موسای پیغمبر دئمیشلر کی اولوناسی: ۲۳ بو کی وَعْده وئرلین مَسِیح رَجْر چکھسی و اُولکی نفر اولاسی کی اُولورْدَن دئرلیلر تا هم بیزیم خلخیمیزه و هم غیری یہودی لارا ایشیقی اعلام ائده.»

۲۴ ائله بئله کی پوْلُس بو سؤزلر اینن اؤزوندن دفاع ائدیردی، والی فستوس اوجا سَس اینن دئدی: «پوْلُس، سن دلی اولموشانگ. سنینگ چوخ بیلدیگینگ سنی دلی ائدمیش.» ۲۵ آما پوْلُس جواب وئردی: «عالیجناب فستوس، من دلی دهییلیم. بلکی حقیقتی دئیرم و عقله جور گن گپلر چالیرام. ۲۶ بو سَبْریہ کی پادشاه اؤزو بوللاری بیلیر و من جرأت اینن اؤنونگ اینن دانیشیرام. بو خاطرہ کی مطمئنم کی بوللارینگ هنج بیر اؤنونگ گوزوندن ایراق قالمامیش، چونکی بو بیر ایش دهییل کی بیر پناه گنجدا اولونموش اول. ۲۷ ای آگریپاس پادشاه، سن پیغمبرلره ایمان وارینگ؟ بیلیرم کی ایمان وارینگ.» ۲۸ آگریپاس پوْلُسا دئدی: «ائله بو تئزلیگده سئیرینگ منی قانع ائدینگ کی مَسِیحی اولام؟» ۲۹ پوْلُس دئدی: «تارِی دان سئیرم کی گنج یا تئز نہ فقط سیز بلکی واری اوللار کی بو گوْن منیم سؤزلریمی ائشیتیدیلر منیم لهیین اوللار، اَلْبَت نہ رنجیرلرده.»

۳۰ اوندا پادشاه توردو آیاقی و ائله بئله دا والی، پرنیکی و اوللار کی اوللار اینن اوتورموشلاردی. ۳۱ اوندا کی گئدیلر یازیا، بیر بیرہ دئیرلردی: «بو آدام هنج ایش گورمه میش کی سزاسی اُولوم یا دا زندان اول.»

۳۲ آگریپاس، فستوسا دئدی: «اگر بو آدام سئمه میشدی کی روم پادشاهی نینگ محکمہ سینہ یوللانا، آزاد اولا بیلردی.»

پولس گئدیر روما

۱ اوند کی تصمیم توتولدو کی دریا یولوندان ایتالیا گئدک، اوللار پولسی و بیر پارا آیری زندانی لری ده تحویل وئردیلر بیر آفسره کی آدی یولیوس ایدی. یولیوس روم پادشاهی نینگ گردانیندان ایدی. ۲ بیز بیر کشتی یه کی آدرامیتینوس شهریندن گلیمیشدی و گئدیردی آسیا منطقه سی نینگ بندرلرینه میندیک و یولا دؤشدوک. مقدونیه لی آریستارخوس دا کی تسالونیک شهری نینگ آدام لاریندان ایدی بیزیم این ایدی. ۳ او گونونگ صاباسی ائتیشدیک صیدون شهرینه. یولیوس، پولس اینان مهربانلیگ اینان رووآل ائدی و قویدو تا گئده یولداش لاری یانینا تا اوللار پولس احتیاج لارینی برطرف ائدیر. ۴ اوردان گئنه دریا یولونو ایلری توتدوک اما بو خاطره کی یئل بیزیم مخالیفیمیز آسپردی، قیرسینگ او قیراقیندان کی یئل و طیفان اؤرابی توتمئردی گئتدیک. ۵ کیلیکیه و پامفیلیه بندرلری نینگ قیراقیندا کی سولاردان گچندن سورا، گلدیک میرا ساحلینا کی لیکه ولایتینده ایدی. ۶ اوردان او آفسر بیر کشتی بولدو کی اسکندریه شهریندن گلیردی و گئدیردی ایتالیا و بیزی اونا میندیردی. ۷ بیر نچه گون یوآش یوآش گئتدیک و سختلیگ این گنیدوس ساحلینا ائتیشدیک و بو سبریه کی یئل قویمادی کی ایلترت گئدک گرتینگ او قیراقیندان کی یئل و طیفان اؤرابی توتمئردی، سالمون شهری نینگ قرشیمی نانچاز گئتدیک. ۸ ساحل قیراقیندان سختلیگ این گچدیک و بیر یئر ائتیشدیک کی آدی 'قشنگ بندرلر' ایدی. اؤرا لاسائیه شهری نینگ یاخینیندا ایدی.

۹ بو سبریه کی وختیمیزینگ چوخونو آلدن وئرمیشدیک و داها ایلینگ بو موقع سینده دریا یولوندان سفره گئدمک خطر واری ایدی و حتی اوروج گونلری دا گچمیشدی، پولس اوللارا نصیحت ائدی و ۱۰ دئدی: «آقارلار، بئله کی گورورم بیزیم سفریمیز دریا یولوندان خطرلی اولور و چوخ دا ضرر نه فقط یوکه و کشتی یه بلکی بیزیم جانیمیزا دا ده بیر.» ۱۱ اما او آفسر، ناخدا و کشتی آیه سی نینگ سؤزلرینه آرتیق اهمیت وئیردی تا پولس دئدیگی سؤزلره. ۱۲ اما او بندر بیر یئر ده ییلدی کی اولا قیشی اؤردا گچیردینگ، بو خاطره دا آدام لارینگ چوخو تصمیم توندولار کی اوردان سفرلرینه دریا یولوندان ادامه وئرلر بو امیده کی باشارالار فینیکس بندرینه ائتیشلر و قیشی اؤردا گچیردیر. بو بندر گرت

جزیرہ سیندہ ایدی و جنوب غربی و شمال غربی یہ ساری ایدی.

دریانینگ تیغانی

۱۳ اوندا کی جنوب ظرفیندن گلن یوآش یوآش آسمگہ باشلادی، اوللار گمان ائدیئر کی مقصدلرینہ ائتیشمیشلر. پس لنگر آتدیلاور و گرت ساحلی نینگ یاخینیندان کشتی سؤردیلر. ۱۴ آما چوخ گچمه میشدی کی بیر گوچلی یئل جزیرہ دن گلدی. او یئلہ شمال شرقی یئلی دئییلیدی. ۱۵ کشتی بیر چوخ گوچلی یئلہ گرفتار اولدو و یئلینگ جلوسیندا تورا بیلمئیدی. بیز داها اؤزومیزی وئردیک یئل آلینہ و یئل ییزی آپاریدی. ۱۶ بیر گودا آدلی کوچوک جزیرہ نینگ پناہی آلتیندان گئتدیک و کشتی نینگ نجات قایقینی گوچکی ساخلایا بیلدیک. ۱۷ کشتیدہ ایش گؤرن لَر نجات قایقینی اوخاری چکندن سورا، اِرگن اینن کشتی نینگ دئییری بی تیرینگ باغلادیلار تا کشتی قیریلیمہ. اوندان سورا دا بونونگ قورخوسوندان کی ائدمیہ کشتی سیرتیسده چامورا باتا، لنگری آتدیلاور و کشتی یئل اینن گئدییدی. ۱۸ بو سبریه کی یئل شدت اینن بیزہ ووروردو، او گؤنونگ صاباسی اوللار کشتی نینگ یوکونو دریا ایچینہ تۆکمگہ باشلادیلار. ۱۹ اؤچونجو گؤندہ، کشتی نینگ ائائینی اؤز آل لری اینن تۆکدولر دریایا. ۲۰ اوندا کی چوخ گؤن لَر نہ گؤن چیخدی، نہ ده اولدوزلار و طیفان دا بیزیم اوستومیزہ آزالمیدی، بیزیم واریمیز او امید کی نجات توتماکا واریمیز ایدی آلدن وئردیک. ۲۱ بو خاطرہ کی اوللار چوخ وخت ایدی کی خورکی یئمہ میشلاردی، پولس توردو اوللار آراسینا و دئدی: «کیشی لَر، سیز منہ قولاق آساسیدینز و گرتدن چیخمیہ سیدینز تا بوغاد ضرر و زیان گؤرمہ ییز. ۲۲ با بو حال سیزی تشویق ائدیزم کی اؤرہ کینز قایم اولسون، سیزینگ آراینزدان هئچ گس جانینی آلدن وئرمز، فقط کشتی آرادان گئدہر. ۲۳ بو خاطرہ کی ائلہ دؤنن گئجہ تارئینینگ بیر فرشتہ سی بوردا منیم قَرشیمده توردو. ائلہ او تارئ کی من بئلسینہ تَعَلق واریم و اؤنو پَرست ائدیزم. ۲۴ او فرشتہ منہ دئدی: ”پولس، قورخما. سن روم پادشاهی نینگ حضوروندا توراسینگ و باخ، تارئ سنینگ واری هَمسفرلرینگ جانینی باغیشلامیش بئلینگہ.“ ۲۵ پس کیشی لَر، اؤرہ کینز قایم اولسون، بو سبریه کی من تارئ یا ایمان واریم کی دقیق ائلہ اولہ یین اولور کی منہ دئییلیمیش. ۲۶ آما بیزیم کشتی میز بیر جزیرہ ده چامورا باتاسی.» ۲۷ اون دؤردونجو گئجہ ده، ائلہ بئلہ کی یئل ییزی آدریاتیک دریاسیندا اوتایدن

بوتایا سؤیریدی، تقریباً گئجه یاری ایدی کی کشتیده ایش گؤزن لَر گمان ائدیرلردی کی قورولوقا یاخین لَشیرلَر. ^{۲۸} پس اوللار سویونگ عُمقینی اندازه توتدولار گؤردولَر کی قیرخ متر دیر. بیر آز ایلرتر گئنه اندازه توتدولار گؤرولَر کی اوتوز متر دیر. ^{۲۹} بونونگ قورخوسیندان کی دریاداکی تووالارا ده یک، کشتی نینگ گئری سیندن دؤرد لنگر آتدیلار و دُعا ائدیلَر تا هَرنه تئزتر سحر اولا. ^{۳۰} کشتیده ایش گؤزن لَر کی بیر یول گزیرلردی تا کشتی دن قچلَر، بو ماہانا کی سئیرلَر کشتی نینگ جلوسیندایکی لنگرلری آتالار سویا، کشتی نینگ نجات قایقینی آتدیلار دریا ایچینه. ^{۳۱} پولس او آفسره و سربازلارا دئدی: «اگر بو کیشی لَر کشتی ایچینده قالمایالار، سیز نجات توتا بیلَمینز.» ^{۳۲} اوندا سربازلار او ایپلری کی کشتی نینگ نجات قایقینی ساخلایردی گسدیلر و قایقی ویل ائدیلر تا گئده.

^{۳۳} تقریباً یاخین ایدی سحر اولا کی پولس اوللارینگ واریسینی تشویق ائدی تا بیر زاد یئیلر. بئللرینه دئدی: «بوگؤن اون دؤردونجو گؤن دیر کی بدون بو کی بیر زاد یئینز ائله بئله انتظار چکیرینز و هئچنه یئمہ میشینز. ^{۳۴} پس بئلینزی تشویق ائدیم کی قیلن خورکی یئینز. بو سبریه کی سیزه قوت وئر، چونکی هئچ بیرینینگ باشینزدان بیر تالا توک دا آزالماز.» ^{۳۵} پولس بو گپلری چالاندان سورا چؤره ک گؤتوردو و واری گسینگ حضوروندا تارئی پی شکر ائدی، چؤره کی تیکه لدی و یئمکه باشلادی. ^{۳۶} اوندا اوللارینگ واریسی اؤره ک توتدولار و قیلن خورکی یئدیلر. ^{۳۷} بیزلر کی کشتیده ایدیک واری بئلینه ایکی یوز یئدمیش آلتی نفر ایدیک. ^{۳۸} اوللار خورکی یئیندن سورا، بوغدانینگ قالیقینی دریایا توکدیلر و کشتی پی اؤنگول لَشیدردیلر.

^{۳۹} سحر اولاندا، تانیمادیلار کی او یئر هارا دیر، آما بیر رزلی کوچوک خلیج گؤردولر و قرار قؤیدولار کی اگر اولا کشتی پی اؤردا ساخلایالار. ^{۴۰} پس لنگرلرینگ ایپینی گسدیلر و لنگرلر دؤشدولار سویا. ائله بئله دا سگانی ساخلایان ایپلری آچدیلار. اوندا کشتی نینگ جلوسیندایکی بادبانی یئلینگ موافقی اوخاری چکدیلر و ساحله ساری ایلری گئدیلر. ^{۴۱} آما کشتی سو آلتیندایکی کورّا یئرلرینگ بیرینه دیدی و چامورا باتدی. کشتی نینگ جلوسی گیر ائدی و تکان یئمہ دی، آما کشتی نینگ گئری طرفی موجلاردان قیریلدی.

^{۴۲} سربازلار سئدیلر زندانی لاری اؤلدورلر تا ائدمیه کی بیرى شنا ائده و قچه. ^{۴۳} آما او آفسر کی سئردی پولسی نجات وئره، قؤیمادی اوللار بو ایشی گؤزلر. او آمر ائدی کی اؤل اوللار کی شنا ائده بیلرلر، آتیلایالار دریا ایچینه و اؤزلرینی

قورولوقا ائتيردگر. ^۴ و اوللارينگ قالیقی دا تخته لر اوستونده يا دا کشتی نينگ تيکه لری اوستونده اؤز لرينی قورولوقا ائتيردگر. و بئله واری گس صاغ و سلامت ائتیشدیلر قورولوقا.

۲۸

مالتادا

۱ صاغ و سلامت قورولوقا ائتیشدیگیمیزدن سورا، بیلدیک کی او جزیره نينگ آدی مالتا دیر. ^۲ او جزیره نينگ خلخی بیزه چوخ مهربانلیگ ائدی لر بو خاطره کی اوللار بیزیم ایچی اوت ائدی لر و بیزیم واریمیزی خوش ایز این قبول ائدی لر بو سبریه کی یاغیش یاغیردی و سویوق ایدی. ^۳ اوندا کی پولس کی بیر قوجاق اودون بیغمیشدی، اودونو آتدی اوت اوستونه؛ اوتونگ حوروندان، بیر ایلان اوت ایچیندن چیخدی و یاپیشدی پولسینگ آلیندن. ^۴ اوندا کی او جزیره نينگ خلخی گوردولر کی ایلان آسيلمیش پولس آلیندن، بیر بیره دئدی لر: «هئج شک یوخ کی بو آدام قاتل دیر. هرچند دریادان نجات توتوموش، آما عدالت قویمئیر دئری قالا.» ^۵ آما پولس ایلانی سیلکه له دی و آتدی اوت ایچینه و پولسا هئچ نه اولمادی. ^۶ خلخ گوزله بیردی کی پولسینگ بدنی شیشه یا دا بیردن دوشه اوله. آما اوندا کی چوخ وخت گوزله دی لر و گوردولر کی پولس باشینا هئج قضا گکمئیر، فکر لری ده ییشدی لر و دئدی لر کی پولس بیر تارئ دیر.

۷ اورانینگ یاخین لرینده بیر پارا یئر وار ایدی کی بیر پوبلیوس آدی کیشی کی ایدی. پوبلیوس جزیره نينگ بویوکی ایدی. او بیزی اؤز ائوینه قوناقلادی و اوچ گون بئلمیزه آیه چیخدی. ^۸ قضا دان، پوبلیوسونگ بو آسی مریض دوشموشدو و ایسیتمه و اسهال واری ایدی. پولس اونونگ یانینا گئتدی و دُعا ائدی، آلبنی اونونگ اوستونه قویدو و بئلسینی شفا وئردی. ^۹ بو ایشدن سورا، جزیره نينگ باقی آدام لاری دا کی مریض ایدی لر گلدیلر و شفا توتدولار. ^{۱۰} اوللار بیزه چوخ احترام و عزت ائدی لر و اوندا کی آلیاقیمیزی بیغیردی ک تا مینک کشتی یه گئدک، هر نه کی لازم واریمیز ایچی آماده ائدی لر.

پولس روما ائتیشیر

۱۱ اوچ آیدان سورا، او کشتی این کی قیش جزیره ده قالمیشدی، ووردوک سویا. او کشتی اسکندریه شهریندن گلیردی و جُمولو تارئ لارینگ نشاناسینی

جلوسیندا واری ایدی. ^{۱۲} سیراکوز شہرینہ ائتیشندہ، لنگر آندیک و اؤچ گؤن اؤردا قالدیک. ^{۱۳} اؤردان دا دریا یولونو ایلری توتدوک و ریگیون شہرینہ ائتیشدیک. بیر گؤندن سورا، جنوب طرفیندن گلن یئل آسمگہ باشلادی و ایکینجی گؤندہ، پوتیولی شہرینہ ائتیشدیک. ^{۱۴} بیز اؤردا کاکالاری بولدوک. اوللار بیزی دعوت ائدیلمر کی یئتدی گؤن بئلری اینن قالاک. و بئله روم شہرینہ ائتیشدیک. ^{۱۵} اوندا کی اؤرداکی کاکالار ائشیدمیشلردی کی بیز یولداپاک، آپپوس بازاری ننجاز و اؤچ میخانہ دئییلن یئر نجاز پیشوازیمیزا گلیمیشلردی. پولس اوللاری گؤزندہ تارئپی شکر ائدی و اؤره کی قایم اولدو. ^{۱۶} اوندا کی ائتیشدیک روما، پولسا اجازہ وئریلدی تا اؤزو تک زندلیگ ائدہ. بیر سریازدا اؤنو گؤزلہ ییردی.

پولس رومدا

^{۱۷} اؤچ گؤندن سورا، پولس اؤرانینگ یهودی لاری نینگ باشی بویوکلرینی بیر یئرہ بیغدی. اوللار گپ اولاندا، بئلرینہ دئدی: «کاکالار، هر چند کی من خلخیمیز ضدینہ یا دا جدلریمیز رسملری ضدینہ هئچ ایش گؤرممیشم، با بو حال اورشلیمدہ منی آتدیبار زندانا و وئردیلر روملی لار آلینہ. ^{۱۸} اوندا کی روملی لار مندن بازجولیک ائدیلمر، سئیرلردی بئلمی آزاد ائدلر، بو سبریه کی منده هئچ جرم بولمادیلار کی سزاسی اولوم اول. ^{۱۹} اما بو خاطرہ کی یهودی لار اعتراض ائدیلمر، مجبور اولدوم کی سئیم روم پادشاهی نینگ محکمہ سیندہ محاکمہ اولام، آلبت بئله یین ده ییل کی اؤز ملتیمدن شکایت واریم اول. ^{۲۰} ائله بونونگ ایچی ده سئیم کی سیزی گؤرم و سیزینگ اینن دانیشام، چونکی یهود خلخی نینگ او امیددی سبرسینہ دیر کی منی بو زنجیر اینن باغلامیشلار.»

^{۲۱} اوللار پولسا دئدیلمر: «بیز سنینگ باره ینگدہ هئچ نامه یهودیه دن آلامیشاگ و اؤردان گلن کاکالارینگ هئچ بیر، سنینگ باره ینگدہ بیر پئس گزارش و خبر گتیرمه میشلر. ^{۲۲} اما بیز گؤینوموز سئیر بئلینگدن ائشیدک کی فکرینگ نہ دیر، بو سبریه کی بیلیرک خلخ واری یئرده بو فرقه ضدینہ دانیشیرلار.»

^{۲۳} اوللار پولس ایچی بیر گؤن معین ائدیلمر و چوخ آداملار گلدیلمر او ائوہ کی پولس اؤردا قالیردی تا بئلسینی گؤزلر. پولس سحر دن شامانچاز، تارئ پادشاه لیگی باره سیندہ مفضل اوللار ایچی دانیشدی. پولس تلاش ائدیلمر تا

موسا شریعتیندن و پیغمبرلر یازیلی لاریندان اوللاری عیسا باره سینده مُجاب ائده. ^{۲۴} بیر پارا آدام اؤنونگ گپلریندن مُجاب اولدولار، آما باقی سی اینانمادیلار. ^{۲۵} پس بیر اینن جر و بحث ائده ائده، اؤردان چیخدیلر. آما بوندان ایلری کی اؤردان گئدگ، پوئس آخیرکی سؤزینی چالدى و دئدی: «تارئنینگ مُقدّس روحو ایشعیای پیغمبر طریقیندن سیزینگ جدلرینز اینن نه خوب دانیشدی، اوندان کی دئدی: ^{۲۶} گئد بو خلخ یانینا و دئ:

”گرچکدن کلام قولاقینزا دهیر، آما هئچ زامان اؤنو آنگلاماینز،

و گرچکدن باخاراینز، آما هئچ زامان اؤنو گورماینز؛

^{۲۷} چونکی بو خلخینگ اوره کی داش اولموش،

قولاقلاری آغیر اولموش،

و گوزلرینی باغلامیشلار،

تا ائدمیه کی گوزلری اینن گوزلر،

قولاقلاری اینان ائشیدلر

و اوره ک لری اینن آنگلایالار و گئری دؤنلر

و من اوللاری شفا وئرم.“

^{۲۸} پس بیلینز کی تارئنینگ بو نجاتی غیر یهودی لارا یوللانمیش؛ اوللار قولاق

آسارلار!» ^{۲۹} پوئس بو سؤزلری دئیندن سورا، یهودی لار ائله بئله کی بیر بیر اینن

سخت جر و بحث ائدیرلردی، اؤردان گئتدیلر.

^{۳۰} پوئس ایکی ایل تامام، اؤردا اجاره ائدیگی ائوینده زندلیگ ائدی و هر گسی

کی گلیردی یانینا، قبول ائدیردی. ^{۳۱} پوئس تارئ پادشاهلیگینی اعلام ائدیردی و

چوخ جسارت اینن و هئچ مانع اینن، رب عیسا مسیح باره سینده تعلیم

وئیردی.